

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ กยศ. ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

**Follow-Up Study of Dhurakij Pundit University
Graduates with Student Loans**

โดย

ดร. เกษร ชินเมธีพิทักษ์

และคณะ

สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พฤษภาคม 2547

ISBN 974-9745-40-X

การติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ กยศ. ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คณะผู้ศึกษา

ดร. เกษร ชินเมธีพิทักษ์
หัวหน้าโครงการ

อาจารย์ สาวิตรี สุทธิจักร์
อาจารย์ สุฎีกา รักประสูติ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. บุญเสริม วิสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์วัลย์ สัตยารักษ์วิทย์

พฤษภาคม 2547

สนับสนุนงบประมาณโดย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำนำ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความพร้อมและรับทราบปัญหาของบัณฑิตผู้มีภาระต้องชำระคืนเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ภายหลังจากจบการศึกษา โดยศึกษาจากข้อมูลผู้ได้กู้ยืมเงิน กยศ. ระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต รวมทั้งได้หาแนวทางแก้ปัญหา โดยศึกษาจากวิธีปฏิบัติในภาคธุรกิจ และแนวทางการบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศต่าง ๆ

คณะผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางและนโยบายในการบริหารเงินกองทุนฯ ให้ยั่งยืน เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนไทยต่อไปในอนาคต

ดร.เกษร ชินเมธิพิทักษ์
หัวหน้าโครงการ
พฤษภาคม 2547

กิติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย ผู้ที่มีความสำคัญยิ่งได้แก่นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ในกรณีศึกษา และผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูล คณะผู้จัดทำต้องขอขอบคุณอาจารย์สมหมาย สุขสุเดช ผู้อำนวยการฝ่ายทุนการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายทุนการศึกษา เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัย และเจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ ซึ่งให้ความร่วมมือด้านข้อมูลอย่างดียิ่ง รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ กยศ. และเจ้าหน้าที่ธนาคารกรุงไทยฯ ซึ่งได้ประสานงานให้ข้อมูลแก่คณะวิจัย

คณะผู้ช่วยวิจัยนับตั้งแต่อาจารย์ธิวัชรรัตน์ เมฆบัณฑิตกุล นางสาวมณีวรรณ คนดี นางสาวอมรรัตน์ อุดมเรืองเกียรติ และนายมารุต พลรักษา ได้ช่วยประสานงาน เก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูล และช่วยงานธุรการของโครงการจนเสร็จสมบูรณ์ด้วยความตั้งใจ

ในท้ายสุดคณะผู้ศึกษาขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้สนับสนุนเงินทุนเพื่อใช้ในโครงการวิจัยนี้ อย่างไรก็ตามข้อมูลและความคิดเห็นในการศึกษานี้ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตและถ้ามีข้อผิดพลาดประการใดคณะผู้ศึกษาขออภัยไว้

ชื่อเรื่อง : การติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ กยศ. ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผู้วิจัย : ดร. เกษร ชินเมธีพิทักษ์ สถาบัน : วิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2547 สถานที่พิมพ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

จำนวนหน้างานวิจัย : 179 หน้า ลิขสิทธิ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

นโยบายจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีผลในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ จากผลการดำเนินงานโดยต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงเดือนตุลาคม 2545 มีนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้รวมทั้งสิ้น 1.7 ล้านคน และยอดเงินกู้ยืมรวม 130,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นผู้ครบกำหนดชำระคืนหนี้กองทุนฯ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2545) รวม 250,706 ราย หรือร้อยละ 15 ของผู้กู้ทั้งหมด มียอดเงินต้องชำระคืนตามสัญญา 11,346 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9 ของยอดเงินให้กู้ยืม เพื่อให้ กยศ. เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการสนับสนุนการศึกษาของผู้ด้อยโอกาส จึงมีความสำคัญในการศึกษามาตรการให้ผู้กู้สามารถชำระคืนหนี้ เพื่อให้สามารถพัฒนากองทุนฯให้ยั่งยืน

ในการศึกษานี้ได้ติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ กยศ. ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (มธบ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปีการศึกษา 2542 ซึ่งมีกำหนดชำระคืนหนี้เงินกู้กองทุนฯตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ. 2545 โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และได้ติดตามสัมภาษณ์ นักศึกษาและผู้ปกครองบางรายทางโทรศัพท์รวมทั้งสัมภาษณ์โดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

จากผลการศึกษาพบว่ายังมีปัญหาต้องแก้ไข เพื่อลดภาระในการติดตามการชำระคืนหนี้ กยศ. เพิ่มจำนวนผู้ชำระคืนหนี้และลดระยะเวลาการชำระคืนหนี้ของผู้กู้ ปัญหาผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ กยศ. แยกได้เป็นผู้ชำระคืนเงินกู้แต่ไม่สม่ำเสมอ ผู้ไม่เคยชำระคืนเงินกู้ และผู้ถูกทวงหนี้ก่อนกำหนด นอกจากนี้ปัญหาด้านฐานข้อมูลผู้กู้ที่ไม่สมบูรณ์ ปัญหาที่ควรต้องมีแนวทางแก้ไขที่เป็นรูปธรรมคือผู้ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ที่ได้ละเลยการชำระคืนเงินกู้ และไม่ได้มีการติดต่อเพื่อขอผ่อนผัน

บทบาทของ กยศ. ในปัจจุบันคือ การจัดสรรและบริหารทุนเป็นหลัก ถ้า กยศ. ได้เพิ่มบทบาทในการแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้กู้ (Counseling) ทั้งในด้านการตัดสินใจกู้ยืมและแนวทางที่ถูกต้องในการบริหารจัดการการเงิน รวมทั้งการให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านปัญหาการศึกษา ปัญหาครอบครัว ตลอดจนการปรับโครงสร้างภาระหนี้ตามความจำเป็นในกรณีที่ภาระหนี้เกินกำลังที่ผู้กู้จะชำระได้ ในการนี้อาจจะร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีความพร้อม โดยให้มีเครือข่ายทั่วประเทศ คำแนะนำช่วยเหลืออย่างจริงจังโดยหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบ จะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาผู้กู้ที่ละเลยการชำระคืนหนี้กองทุนฯ

U

R

U

Title : Follow-Up Study of Dhurakij Pundit University Graduates with Student Loans

Researcher : Dr. Kesorn Chinnamethipitak

Institution : Research Institute for Higher Education Policy and Planning

Year of Publication : 2004

Publisher : Dhurakij Pundit University

Sources : Dhurakij Pundit University **No. of pages :** 179 pages

Copyright : Dhurakij Pundit University

Abstract

Since the establishment of Student Loans Scheme in the academic year of 1996, an accumulated loans budget of 130,000 millions baht has been allocated to 1,700,000 students at the secondary and tertiary level of education (as of January 31, 2002). The Student Loans Fund is intended as a revolving fund to support the education of children from low-income families. With 250,706 students (15% of all borrowers) graduated and in the process of repaying their loans totaled 11,346 millions baht (9% of total loans), it is important to study required measures to enhance the loans repayment.

This study followed up on graduates with student loans of Dhurakij Pundit University, who graduated from 1996-1999 and were required to repay their loans starting from 1999-2002, through mailed questionnaires followed by telephone interview and direct interview of some students and parents for in-depth information.

From the findings, measures could be taken to reduce the burden of following up on repayment, to increase payments and to reduce payback periods. Reported defaults include cases of deferral, late payments, and delinquency. Measures are required to address delinquent loans, where the borrowers have not made arrangements to get a deferment.

Presently, the Office of Student Loans Fund are responsible mainly for the management and allocation of loans budget. The Office should initiate student counseling to assist students on financial management as another measure to avoid student loan defaults. Counseling could be provided in cooperation with the schools and the universities and should include advices on decisions to obtain loans, academic problems, family problems and loan restructuring as required.

สารบัญเรื่อง

คำนำ	
กิตติกรรมประกาศ	
บทคัดย่อ	
สารบัญ	i-v
สารบัญเรื่อง	
สารบัญตาราง	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 คำนำ	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1-2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	1-3
1.4 นิยามศัพท์	1-3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-4
1.6 สรุปสาระสำคัญของรายงานฉบับนี้	1-4
บทที่ 2 แนวปฏิบัติในการให้เงินกู้ยืมและการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา	2-1
2.1 เงื่อนไขการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)	2-1
2.2 การอุดหนุนการศึกษาด้วยเงินกู้ยืม	2-3
2.3 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Present Value) ของเงินกู้ยืม (กรณีผู้กู้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา 4 ปี)	2-4
2.4 อัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในภาคธุรกิจ	2-6
2.5 วิธีการชำระเงินกู้ยืมและการติดตามเงินกู้ค้างชำระของ กยศ.	2-8
2.6 วิธีการชำระเงินและการติดตามหนี้ในภาคธุรกิจ	2-11
2.7 ปัญหาในการชำระคืนหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา	2-13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	3-1
3.1 วิธีการศึกษา	3-1
3.2 ประชากร	3-1
3.3 ตัวอย่างในการศึกษา	3-2

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

3.4	เครื่องมือในการวิจัย	3-5
3.5	การประมวลผลข้อมูล	3-5
บทที่ 4	ผลการศึกษา	4-1
4.1	ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	4-2
4.2	ภูมิลำเนาเดิมและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	4-3
4.3	สถานภาพการศึกษา	4-5
4.4	สภาวะการทำงาน	4-8
4.5	ภาระด้านการเงิน	4-10
4.6	การสื่อสารกับกองทุน	4-15
4.7	กรณีศึกษา	4-17
4.8	ปัญหาในการดำเนินการเพื่อชำระคืนเงินกู้	4-18
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะ	5-1
5.1	สรุปผลการศึกษา	5-1
5.1.1	ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	5-1
5.1.2	ภูมิลำเนาเดิมและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	5-1
5.1.3	สถานภาพการศึกษา	5-2
5.1.4	สภาวะการทำงาน	5-3
5.1.5	ภาระด้านการเงิน	5-4
5.1.6	ภาระในการใช้คืนเงินกู้	5-6
5.1.7	การสื่อสารกับกองทุน	5-7
5.1.8	ผลการสัมภาษณ์ผู้กู้ในกรณีศึกษา	5-8
5.1.9	ข้อคิดเห็นในการดำเนินการเพื่อชำระคืนเงินกู้	5-8
5.2	ปัญหาจากผลการศึกษา	5-9
5.2.1	ปัญหาความถูกต้องของข้อมูลและรายงานเพื่อติดตามหนี้	5-10
5.2.2	ปัญหาความพร้อมของบัณฑิตในการชำระคืนเงินกู้ยศ.	5-14
5.3	ข้อเสนอแนะ	5-17

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม	ก
ภาคผนวก ข	ประวัติความเป็นมาของกองทุน คู่มือการกู้ยืมและการชำระหนี้กองทุน	ข
ข-1	ประวัติความเป็นมาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	ข-1
ข-2	คู่มือการกู้ยืมเงินกองทุนให้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับนักเรียน นักศึกษา)	ข-2
ข-3	การชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเงินทุนของแผ่นดิน	ข-3
ข-4	ตารางคำนวณในการผ่อนชำระเงินกู้ยืม	ข-4
ข-5	การแจ้งข้อมูลภาระหนี้	ข-5
ข-6	หนังสือแจ้งภาระหนี้จากธนาคารกรุงไทยฯ	ข-6
ข-7	แบบฟอร์มรายงานข้อมูลของผู้กู้ยืม	ข-7
ภาคผนวก ค	สินเชื่อเพื่อการศึกษาในภาคธุรกิจ	ค
ภาคผนวก ง	กรณีศึกษามาตรการติดตามหนี้ของธุรกิจให้บริการสินเชื่อรายย่อย	ง
ภาคผนวก จ	ข้อมูลการกู้ยืมและการชำระหนี้ของนักศึกษาผู้กู้เงิน กยศ.	จ
ภาคผนวก ฉ	กรณีศึกษา	ฉ
ภาคผนวก ช	กรณีศึกษาวางแผนการใช้คืนเงินกู้ยืม	ช

สารบัญตาราง

	หน้า
บทที่ 1	
ตารางที่ 1.1	ผู้ครบกําหนดชำระคําระคินหน้กองทุนฯ 1-1
บทที่ 2	
ตารางที่ 2.1	เพดานชั้นสูงสุดของวงเงินให้กู้ยืม จําแนกตามระดับการศึกษา 2-2
ตารางที่ 2.2	ตารางแสดงอัตราคําร่อนชำระเงินต้นเป็นจํานวนร้อยละ (%) ของเงินกู้ทั้งหมด 2-3
ตารางที่ 2.3	เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยคําร่อนปีของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศต่างๆ 2-4
ตารางที่ 2.4	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินให้กู้ยืม 2-5
ตารางที่ 2.5	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของธนาคาร ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 2-6
ตารางที่ 2.6	เปรียบเทียบเงื่อนงายเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของธนาคาร 5 แห่ง 2-7
ตารางที่ 2.7	แสดงขั้นตอนการติดตามหน้ตามที่เสนอใหม่จ้้นกับชั้นหน้ 2-10
บทที่ 3	
ตารางที่ 3.1	จํานวนนักศึกษา มธบ.ผู้อยู่ในเกณฑ์ต้องชำระคําระคินเงินกู้ กยศ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2545 3-1
ตารางที่ 3.2	ผลการตอบกลับแบบสอบถาม 3-2
ตารางที่ 3.3	ผลการติดต่อผู้กู้ทางโทรศัพท์ 3-4
บทที่ 4	
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 4-3
ตารางที่ 4.2	ภูมิลําเนาเดิมและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง 4-4
ตารางที่ 4.3	สถานภาพการศึกษาของผู้กู้ 4-6
ตารางที่ 4.4	สถานภาพการทำงานของผู้กู้ 4-9
ตารางที่ 4.5	หน้สินและเงินสะสมของผู้กู้ 4-10
ตารางที่ 4.6	รายได้และรายจ่ายของผู้กู้ 4-12
ตารางที่ 4.7	ภาระในการชำระคําระคินเงินกู้ 4-14
ตารางที่ 4.8	การสื่อสารกับกองทุน 4-16
ตารางที่ 4.9	ปัญหาในการดำเนินการเพื่อชำระคําระคินเงินกู้ 4-19

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 5		
ตารางที่ 5.1	รายงานการชำระหนี้ของนักศึกษา มธบ. ผู้ครบเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ยศ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2546	5-11
ตารางที่ 5.2	รายงานสถานภาพของนักศึกษามธบ. ผู้ไม่เคยชำระคืนเงินกู้ กยศ. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542-2546	5-12

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีผลในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและได้ดำเนินการมาโดยต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงเดือนตุลาคม 2545 มีนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้รวมทั้งสิ้น 1.7 ล้านคน และยอดเงินกู้ยืมรวม 130,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นผู้ครบกำหนดชำระคืนหนี้กองทุนฯ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2545) รวม 250,706 ราย เป็นยอดหนี้ครบชำระคืนตามสัญญา 11,346 ล้านบาท มีกำหนดใช้คืนภายในระยะเวลา 15 ปี พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้ (Grace Period) 2 ปี ภายหลังจากผู้กู้สำเร็จการศึกษา ผลการติดตามหนี้โดยธนาคารกรุงไทยฯ (2545) ได้พบว่ามีจำนวนผู้ครบชำระหนี้ที่ได้ติดต่อชำระหนี้ตามเกณฑ์ เพียงร้อยละ 65 ของผู้ครบกำหนดชำระหนี้เป็นปีแรก เป็นจำนวนเงินที่ได้รับชำระคืนตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 81 ของยอดเงินที่ต้องชำระคืนรวม 460 ล้านบาท

แต่เมื่อผ่านพ้นปีที่ครบกำหนดชำระหนี้ไป 2 ปี ยอดผู้ชำระหนี้ได้เพิ่มเป็นร้อยละ 80 และยอดเงินชำระคืนได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88 หากกองทุนฯ สามารถดำเนินการให้มีการชำระคืนหนี้ให้ครบถ้วน และวางมาตรการให้มีการพัฒนากองทุนฯ ให้ยั่งยืน โดยมีเงินชำระคืนหนี้จากผู้สำเร็จการศึกษาหมุนเวียนให้ผู้กู้รายใหม่ก็จะเป็นอย่างยิ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการลดภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจากงบประมาณค่าใช้จ่ายของประเทศ ในขณะเดียวกันขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างออกไป จึงจำเป็นต้องศึกษาหาแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ ในการลดภาระหนี้ค้างชำระจากผู้กู้ยืม

1. วิธีการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้ศึกษาทั้งจากข้อมูลเอกสารและส่งแบบสอบถามรวมทั้งสัมภาษณ์ผู้กู้ โดยได้ติดตามผลบัณฑิตผู้กู้กยศ. ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (มธบ.) เพื่อสำรวจความพร้อมและรับทราบปัญหาของบัณฑิตผู้ต้องชำระคืนเงินกู้กยศ. รวมทั้งศึกษาวิธีการสื่อสารติดตามผู้กู้ให้มีการชำระคืนหนี้ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการกองทุนฯ ให้ยั่งยืนต่อไป

ในจำนวนนักศึกษาคู่ได้กู้ยืมเงินกยศ. ระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมธบ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปีการศึกษา 2542 รวมทั้งสิ้น 5,403 ราย ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เลิกกู้กองทุนฯ ซึ่งเป็นผู้ครบชำระหนี้ภายในวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2545 ตามเงื่อนไขของกองทุนฯ รวม 2,735 ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรร้อยละ 65 เป็นผู้เลิกกู้หรือหมดสิทธิกู้ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาร้อยละ 17 อีกร้อยละ 18 ได้ลาออก ย้ายสถานศึกษา หรือพ้นสภาพโดยขาดการติดต่อ

จากการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ได้ชำระคืนหนี้รวม 500 ฉบับ และผู้ไม่ชำระคืนหนี้ 1,087 ฉบับ โดยสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อในรายงานการค้างชำระหนี้ของธนาคารกรุงไทยฯ ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2545 มีผู้ได้ตอบแบบสอบถามซึ่งนำมาประมวลผลได้รวม 82 ฉบับ จัดเป็นผู้ชำระคืนเงินกู้สม่าเสมอคือไม่มีหนี้ค้างชำระ 22 ราย เป็นผู้มีหนี้ค้างชำระและผู้ไม่เคยชำระหนี้รวม 36 ราย และเป็นผู้อยู่ในเกณฑ์ผ่อนผันหรือยังไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืนหนี้ 24 ราย นอกจากนี้ได้ติดต่อสัมภาษณ์ผู้กู้โดยตรงและทางโทรศัพท์ รวม 15 ราย และสัมภาษณ์ผู้ปกครองบางรายทางโทรศัพท์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

ในการศึกษานี้ยังได้ศึกษาแนวปฏิบัติในการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการติดตามให้มีการชำระหนี้ในภาคธุรกิจและในต่างประเทศ ซึ่งได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการดำเนินงานของกองทุนฯ

2. การอุดหนุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของกองทุนฯ กับการอุดหนุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศอื่นๆ จะเห็นว่าประเทศไทยอุดหนุนเงินกู้ยืมในอัตราที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ ซึ่งคิดดอกเบี้ยผู้กู้ในอัตราร้อยละ 3 และ 7 ตามลำดับ แม้ในอังกฤษซึ่งเป็นเงินให้กู้ยืมปลอดดอกเบี้ย แต่ผู้กู้ต้องใช้คืนเงินกู้ซึ่งได้ปรับมูลค่าเงินต้นตามดัชนีราคาผู้บริโภค ส่วนในสหรัฐอเมริกาที่อัตราดอกเบี้ยจะผันแปรและปรับเปลี่ยนทุกปี และมีเงินกู้หลายประเภทตั้งแต่ไม่คิดดอกเบี้ยจนถึงอัตราดอกเบี้ยสูงสุดร้อยละ 9 แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ในการอุดหนุนผู้กู้ โดยมีเงื่อนไขขึ้นกับรายได้ของครอบครัวและเงื่อนไขอื่น ๆ

ในกรณีของกยศ. ถ้าผู้กู้ได้กู้ยืมเงินกองทุนฯ เป็นจำนวนเงินเท่ากันตลอด 4 ปี จนจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและชำระคืนเงินกู้พร้อมอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ตามเงื่อนไขปัจจุบัน ซึ่งมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และผู้กู้ต้องชำระคืนหนี้ในอัตราก้าวหน้าภายในระยะเวลา 15 ปี กองทุนฯ จะได้รับเงินชำระคืนตามมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value) เพียง 59.08 บาทต่อทุกๆ 100 บาท (ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยของเงินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ ณ วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2546 เป็นอัตราคิดลดซึ่งเท่ากับ 6.28 %) หมายความว่ารัฐบาลกำลังอุดหนุนผู้กู้ในอัตราร้อยละ 41 ทั้งนี้ ยังไม่ได้มีการปรับลดมูลค่าเงินที่ได้รับคืนตามอัตราเงินเฟ้อ และยังไม่ได้คิดค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนฯ และไม่ได้รวมหนี้สูญที่จะมีขึ้นได้ในภายหน้า ซึ่งจะทำให้สัดส่วนการอุดหนุนผู้กู้สูงขึ้นไปอีก

3. การให้สินเชื่อเพื่อการศึกษาของธนาคารพาณิชย์

ในภาคธุรกิจนั้นการขอสินเชื่อเพื่อศึกษามีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการขอสินเชื่อเพื่อธุรกิจ มีอัตราดอกเบี้ยซึ่งอิงกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี (Minimum Retail Rate – MRR) หรืออัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (Minimum Lending Rate – MLR) มีวงเงินกู้ไม่เกิน 1,000,000 บาท และผู้กู้จะต้องมีหลักประกันซึ่งได้แก่บุคคลค้ำประกัน หลักทรัพย์ บัญชีเงินฝาก หรืออสังหาริมทรัพย์ ตามเงื่อนไขของสถาบันการเงิน ในการชำระคืนหนี้ผู้กู้ต้องผ่อนชำระคืนเป็นรายเดือน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการชำระคืนภายใน 5 ปี โดยมีค่างวดเท่า ๆ กันทุกเดือน แต่ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่สูงและเงื่อนไขการกู้ยืมที่เข้มงวดกว่า กยศ. จึงไม่มีผู้นิยมกู้

4. ปัญหาในการติดตามการชำระคืนหนี้

ในภาคธุรกิจการชำระหนี้เงินกู้ทำได้สะดวกทั้งผ่านสถาบันการเงินต่าง ๆ ร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-Eleven และจุดชำระเงิน (Pay Point หรือ Counter Service) ตามห้างสรรพสินค้า เป็นต้น การติดตามหนี้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการจัดชั้นหนี้ตามจำนวนงวดที่ค้างชำระ ขั้นตอนการติดตามหนี้เริ่มตั้งแต่ส่งจดหมายเร่งรัดหนี้สิน โทรศัพท์ติดตามลูกหนี้ และส่งเจ้าหน้าที่ภาคสนามเพื่อติดตามหนี้สินหรือยึดทรัพย์สิน ท้ายที่สุดถ้าลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาผู้สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบการติดตามหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาซึ่งมีลักษณะผ่อนปรน โดยพิจารณาจากความสามารถใช้คืนหนี้ของผู้กู้เป็นสำคัญ มาตรการต่าง ๆ จึงแตกต่างกัน ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลได้เข้าควบคุมหนี้เสียรายสถานศึกษาโดยมีมาตรการงดทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในสถานศึกษาที่มีผู้ไม่ชำระหนี้สูงกว่าร้อยละ 25 ของผู้ครบกำหนดชำระหนี้ติดต่อกัน 3 ปี หรือมีผู้ไม่ชำระหนี้ในปีใดปีหนึ่งสูงกว่าร้อยละ 40 การประเมินจะกระทำทุกปีภายหลังจากระยะเวลาครบกำหนดชำระหนี้แล้ว 2 ปี นอกจากนี้สถานศึกษาที่มีอัตราหนี้เสียต่ำกว่าร้อยละ 10 เป็นระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน หรือมีอัตราหนี้เสียต่ำกว่าร้อยละ 5 ในปีใดปีหนึ่ง จะได้รับประโยชน์จากมาตรการผ่อนปรนในการปล่อยเงินกู้ เช่น ไม่ต้องรอระยะเวลาเบิกจ่าย 30 วัน ผลจากการดำเนินมาตรการข้างต้น อัตราหนี้เสียได้ลดลงจากอัตราสูงสุดร้อยละ 22 ในปี พ.ศ.2533 เหลือร้อยละ 5.4 ในปี พ.ศ.2544

เพื่อเสริมมาตรการดังกล่าว สถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันหนี้ (Education – Loan Guarantor) ยังมีมาตรการร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้คำแนะนำแก่นักเรียนและนักศึกษาในการวางแผนกู้ยืมและชำระคืนเงินเพื่อการศึกษา รวมทั้งจัดฝึกอบรมครูและเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ให้

คำแนะนำแก่นักเรียนและนักศึกษาในการกู้ยืม สถาบันการเงินที่มีแนวทางการบริหารจัดการที่ดี สามารถลดหนี้สูญของผู้ต้องชำระหนี้ซึ่งสถาบันเป็นผู้ค้ำประกันให้เหลือเพียงร้อยละ 4.5

มาตรการสนับสนุนผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา รวมไปถึง การผ่อนผันการชำระคืนหนี้ ในกรณีที่ผู้กู้ศึกษาต่อ ตกงาน หรือเดือดร้อนด้านการเงิน มาตรการ ขยายระยะเวลาชำระหนี้และลดจำนวนเงินค้างงวด การเลือกแผนใช้คืนเงินกู้ตามความสะดวกของผู้ กู้ ตลอดจนให้ผู้กู้เลือกแผนชำระคืนเงินกู้ซึ่งผูกกับรายได้ (Income Contingent Repayment) ใน กรณีนี้ถ้ารายได้ผู้กู้ไม่เพียงพอที่จะชำระดอกเบี้ย จะทบดอกเบี้ยค้างชำระเข้าเป็นเงินต้นทุกสิ้นปี เมื่อครบ 25 ปีและผู้กู้ยังไม่มีรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้ทั้งหมด ผู้กู้ไม่ต้องชำระหนี้ค้างแต่ ต้องเสียภาษีสำหรับหนี้ค้างชำระ ในส่วนของผู้กู้ซึ่งเคยมีประวัติหนี้เสีย (Delinquent Loan) ยัง สามารถขอชำระคืนหนี้จนครบ 12 งวดโดยไม่มีกรค้างชำระ เพื่อลบประวัติหนี้เสีย

จากการศึกษาของ King และ Frishberg (2001) ซึ่งได้สำรวจผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา รวม 1,031 ราย จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรวม 55 แห่งในสหรัฐอเมริกา พบว่าในความเป็นจริง วงการธุรกิจสินเชื่อมีความเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาสามารถใช้คืนเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 8 ของ รายได้ ในขณะที่ผู้กู้มีความคาดหวังว่าสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ถึงร้อยละ 11 ของรายได้ที่จะได้รับ ในอนาคต รวมทั้งยังมีความคาดหวังในรายได้ที่จะได้รับสูงกว่าความเป็นจริง ทำให้ภาระการคืน หนี้หนักเกินที่ผู้กู้จะรับได้ โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อย จำเป็นต้องมีการให้ข้อเท็จจริงและคำแนะนำ แก่ผู้กู้ก่อนการตัดสินใจกู้ (Entrance Counseling) เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า Sticker Shock คือ ราคาจริงที่ต้องจ่ายเพื่อการศึกษาสูงเกินกว่าที่ผู้กู้ได้คาดคิดไว้

5. ปัญหาในการติดตามเงินกู้ กยศ.

นโยบายในการจัดตั้งเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีเจตนาเพื่อให้เป็นกองทุน หมุนเวียน (Revolving Fund) และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้มีรายได้น้อย ปัญหาในการชำระ คืนหนี้ในปัจจุบันส่วนหนึ่งยังเป็นปัญหาในการบริหารจัดการ รวมไปถึงปัญหาการจัดการ ฐานข้อมูลผู้กู้และผู้ครบกำหนดชำระหนี้ซึ่งยังไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์

5.1 ข้อมูลผู้ครบกำหนดชำระหนี้ยังคลาดเคลื่อน เนื่องจากกองทุนฯ ใช้เกณฑ์ผู้สำเร็จ การศึกษาหรือผู้เลิกกู้ครบกำหนด 2 ปี ในการติดตามหนี้ ในการตรวจสอบข้อมูลผู้ไม่ติดต่อชำระ คืนหนี้รวม 2,147 ราย (ตามรายงานของธนาคารกรุงไทยฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2546) เป็น ผู้สำเร็จการศึกษาและครบกำหนดชำระหนี้ร้อยละ 46 เป็นผู้พ้นสภาพก่อนสำเร็จการศึกษาซึ่งรวมผู้ ลาออก ผู้มีผลการเรียนต่ำ และผู้ขาดการติดต่อ คิดเป็นร้อยละ 31 อีกร้อยละ 23 ของผู้ถูกทวง หนี้เป็นผู้ยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้ เพราะยังอยู่ในระยะเวลาปลอดหนี้ (ร้อยละ 12) หรือกำลัง ศึกษาอยู่ (ร้อยละ 11) เนื่องจากกองทุนฯ ไม่มีระบบตรวจสอบข้อมูลที่ดี ผู้กำลังศึกษาอยู่และ

กำลังกองทุนฯ ในปัจจุบันจะถูกทวงหนี้เพราะเลิกกู้หรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาเดิมซึ่งผู้กู้เคยได้กู้เงินกยศ. ไว้ ครบกำหนด 2 ปี

5.2 “Help Desk” และสาขาของธนาคารกรุงไทยฯ ยังไม่มีข้อมูลผู้กู้เพียงพอเพื่อให้มีการบริหารการชำระคืนหนี้ให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น ผู้กู้ไม่สามารถขอชำระคืนหนี้บางส่วนในระยะเวลาปลอดหนี้ ไม่สามารถขอทราบยอดเงินที่ต้องชำระคืนในกรณีที่มีหนี้ค้างชำระ รวมทั้งไม่สามารถขอทราบข้อมูลสถานภาพการชำระคืนหรือการค้างชำระหนี้ เป็นต้น

5.3 การติดตามหนี้ทางจดหมายและทางโทรศัพท์ใช้ข้อมูลที่อยู่ของผู้กู้ตามสัญญา ซึ่งมีระยะเวลาห่างจากเวลาที่ต้องติดตามผู้กู้อย่างน้อย 3 ปี ผู้กู้ได้ย้ายที่อยู่และเปลี่ยนหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ โดยเฉพาะผู้ที่มาจากต่างจังหวัดและผู้เคยเช่าหอพักอยู่ในละแวกมหาวิทยาลัยระหว่างศึกษา ทำให้ติดตามผู้กู้ไม่ได้ นอกจากนี้ข้อมูลยังคลาดเคลื่อนและไม่ครบถ้วนทั้งข้อมูลที่อยู่ของผู้กู้และผู้ปกครอง

5.4 การทำเอกสารสัญญารายปีและการเก็บข้อมูลเอกสารสัญญาแยกกันระหว่างธนาคารกรุงไทยฯ และสถานศึกษาทำให้มีภาระงานเอกสารมาก มีการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน ขาดประสิทธิภาพ และข้อมูลทั้งสองชุดยังคลาดเคลื่อนต้องมีการตรวจสอบตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาผู้กู้ถูกระบุว่ามีหนี้สินโดยไม่ได้ขอกู้ และถูกเรียกชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด เป็นต้น

5.5 ในปัจจุบันกองทุนฯ กำหนดอัตราเบี้ยปรับในกรณีการชำระเงินกู้ล่าช้าในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี สำหรับยอดเงินค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน ถ้ามียอดเงินค้างชำระเกิน 12 เดือนอัตราเบี้ยปรับจะเพิ่มเป็นร้อยละ 18 ต่อปี แม้มาตรการเบี้ยปรับเป็นการสร้างวินัยในการชำระคืนหนี้แต่ก็มีผลซ้ำเติมผู้ที่มีปัญหาทางการเงิน ควรจะได้มีการศึกษาผลได้ผลเสีย เพื่อให้มีให้มาตรการลงโทษที่เป็นธรรมต่อผู้กู้

5.6 ปัญหาอีกประการหนึ่งในการดำเนินงานของหน่วยงานหลัก เช่น กยศ. และธนาคารกรุงไทยฯ คือการปฏิบัติงานโดยอาศัยระเบียบปฏิบัติแบบราชการเป็นหลัก และมีวิธีการดำเนินงานโดยใช้วิธี “บริหารระเบียบ” มากกว่าการคำนึงถึงการ “ประสานประโยชน์” จำเป็นต้องมีกลไกในการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของกองทุนฯ

6. ความพร้อมของบัณฑิตในการชำระคืนเงินกู้ กยศ.

ในการศึกษาความพร้อมของบัณฑิตในการชำระคืนเงินกู้กยศ. ได้พบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรวม 82 ราย เป็นผู้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลร้อยละ 32 รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ภาคใต้ (ร้อยละ 26) ภาคกลางรวมภาคตะวันออก (ร้อยละ 20) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 16) และภาคเหนือ (ร้อยละ 7) จะพบว่าสัดส่วนผู้ค้างชำระต่อผู้

ชำระคืนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนประมาณ 4 : 1 ในขณะที่กรุงเทพฯ และภาคกลางสัดส่วนเป็น 1 : 1

บิดามารดาและผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพค้าขายและเจ้าของกิจการขนาดเล็ก (ร้อยละ 29) รองลงมาเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 23) ผู้รับจ้างรายวัน (ร้อยละ 12) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชน (ร้อยละ 11) นอกจากนั้นเป็นข้าราชการบำนาญและผู้ไม่มีรายได้ (ร้อยละ 24) ผู้กู้จากครอบครัวซึ่งมีอาชีพค้าขายและทำธุรกิจรายย่อยมีสัดส่วนผู้ค้างชำระหนี้เปรียบเทียบกับผู้ไม่ค้างชำระ (2.6 : 1) สูงกว่าอาชีพอื่นๆ เช่น เกษตรกร (0.8:1)

6.1 เนื่องจากการศึกษานี้รวมผู้ครบชำระหนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 – 2545 ซึ่งอยู่ในระยะเวลาที่มีผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้กู้จึงมีปัญหาค้างชำระหนี้ระยะเวลานานในการหางาน ผู้ได้ชำระคืนนี้ใช้เวลาในการหางานภายหลังสำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ย 10 เดือน ส่วนผู้ค้างชำระหนี้ใช้เวลาในการหางานโดยเฉลี่ย 13 เดือน ส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากผู้ได้ชำระคืนเงินกู้มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าผู้ค้างชำระ (คะแนนสะสมเฉลี่ย 2.4 และ 2.25 ตามลำดับ)

6.2 ในขณะที่ผู้มีรายได้มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย (ประมาณ 5,600 บาท) ร้อยละ 87 ของรายได้ (6,400 บาท) ผู้ชำระคืนเงินกู้มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 70 ของรายได้ และผู้ค้างชำระมีรายจ่ายโดยเฉลี่ยร้อยละ 97 ของรายได้ นอกจากนี้ผู้ค้างชำระร้อยละ 32 มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้รวมทั้งเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ (4,700 บาทต่อเดือน) ถึงร้อยละ 58

6.3 เมื่อเปรียบเทียบรายได้โดยเฉลี่ยของผู้ชำระคืนหนี้ (6,500 บาท) และผู้ค้างชำระหนี้ (6,400 บาท) จะแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย และส่วนต่างอาจจะสืบเนื่องจากผู้ได้ชำระคืนหนี้จบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ย 2.3 ปี ส่วนผู้ค้างชำระหนี้จบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ย 2.1 ปี และยังใช้ระยะเวลาหางานนานกว่า

หากใช้มาตรฐานการรับภาระหนี้ของ King และ Frishberg (2001) ซึ่งได้ศึกษาผู้กู้ยืมเงินเพื่อเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา และมีความเห็นจากวงการธุรกิจสินเชื่อกู้ยืมเงินที่สามารถจัดสรรเงินรายได้เพื่อชำระคืนหนี้ได้ไม่เกินร้อยละ 8 ของรายได้ ผู้กู้ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 5,000 – 6,500 บาท (รายได้เฉลี่ยของผู้จบการศึกษาประมาณ 2 ปี) จะชำระคืนหนี้ได้ไม่เกินเดือนละ 400 – 500 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับยอดเงินกู้สูงสุดต่อรายประมาณ 350,000 บาท ผู้กู้จะมียอดเงินผ่อนชำระคืนต่อเดือนไม่เกิน 450 บาท ในปีแรกของการชำระคืนหนี้ แต่โดยเฉลี่ยผู้กู้มียอดเงินกู้ยืมเพียง 160,000 บาทต่อราย และมีภาระต้องใช้คืนหนี้ในปีแรกเพียง 200 บาทต่อเดือนหรือร้อยละ 4 ของรายได้ขั้นต่ำที่อยู่ในเกณฑ์ชำระคืนหนี้ (4,700 บาท) จึงไม่เกินกำลังของผู้ที่มีรายได้

เมื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้กู้จากกรณีศึกษาพบว่าสอดคล้องกัน ผู้มีรายได้เดือนละ 6,000 บาท สามารถจัดสรรรายได้ของตนเพื่อผ่อนซื้อเครื่องเสียงเดือนละ 1,200 บาท

รับภาระค่าโทรศัพท์มือถือเดือนละ 500 – 600 บาท และรับภาระใช้คืนเงินกู้ กยศ. เดือนละ 250 บาท โดยไม่ได้เป็นภาระมากนัก ด้วยการวางแผนการใช้เงินไว้ล่วงหน้าและฝากเงินสะสมไว้เพื่อการใช้คืนหนี้รายปี ถ้าผู้กู้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัดจะมีภาระค่าเช่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเดือนละ 1,600 ถึง 2,500 บาท ซึ่งจะเป็นภาระเพิ่มขึ้นบ้าง

6.4 ปัญหาของผู้ค้างชำระหนี้และผู้ไม่ชำระหนี้ นอกไปจากผู้ที่ถูกทวงหนี้ก่อนกำหนดแล้วมีผู้ชำระคืนหนี้ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งนอกจากบางรายที่จะเลยวันครบกำหนดชำระหนี้แล้ว ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประสบปัญหาการเงินเป็นครั้งคราวรวมทั้งผู้เปลี่ยนงานและตกงาน จะเห็นว่าแม้ผู้กู้ที่ได้ชำระคืนหนี้สม่ำเสมอในขณะนี้ ยังได้เคยชำระคืนเงินกู้ล่าช้าและต้องเสียค่าปรับมาแล้วถึงร้อยละ 64

จากการศึกษานี้พบว่าปัญหาของผู้ที่ละเลยการชำระหนี้แยกได้เป็น

6.4.1 ผู้ที่ไม่มีรายได้ของตนเอง ต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครองซึ่งมีฐานะขาดศนอยู่
แล้ว ส่วนหนึ่งเป็นผู้กู้ซึ่งไม่ได้จบการศึกษาตามเป้าหมาย

6.4.2 ผู้กู้ที่ช่วยเหลืออาชีพในครอบครัวไม่ได้มีรายได้ของตนเองเป็นตัวเงินที่
แน่นอน

6.4.3 ผู้กู้ที่มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ซึ่งมีทั้งผู้ที่ต้องรับภาระของผู้ปกครอง ญาติ พี่
น้อง หรือคนในครอบครัว ซึ่งไม่ได้มีรายได้ และมีผู้ที่ครอบครัว ผู้ปกครองหรือญาติพี่น้อง ยัง
ต้องเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้บางส่วน ผู้กู้บางรายที่ไม่มีวินัยทางการเงินยังได้สร้างหนี้สิน
ใหม่เพิ่มขึ้นจากหนี้สินเดิม

6.4.4 นอกจากปัญหาข้างต้นยังมีปัญหาอื่น ๆ เช่น ผู้เจ็บป่วย ผู้ที่ไปศึกษาอยู่ใน
ต่างประเทศ และผู้กู้ที่ละเลยการชำระหนี้โดยไม่เห็นว่ามีความสำคัญ เช่น เห็นว่าเป็นเงินจำนวน
น้อย

6.5 ปัญหาสำคัญที่น่าจะได้รับการพิจารณาแก้ไขคือผู้กู้ที่ขาดความรู้ในการบริหารจัดการ
การเงินและไม่มีความรู้ทางการเงิน ผู้กู้เหล่านี้ต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากผู้มีความรู้ในการบริหาร
จัดการเงิน และในบางกรณีอาจจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในด้านจิตวิทยาเพื่อสื่อสารกับผู้มีปัญหา
เหล่านี้ ผู้กู้ซึ่งประสบปัญหาเบื้องต้นในการชำระคืนเงินกู้จำเป็นต้องได้รับคำแนะนำและการ
ช่วยเหลืออย่างจริงจังในการจัดสรรค่าใช้จ่ายและเงินออม หรือได้รับการดูแลปรับโครงสร้างภาระ
หนี้ตามความเหมาะสม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กู้เหล่านี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของผู้พร้อมชำระ
คืนเงินกู้ต่อไป ระบบ “Help Desk” และ เจ้าหน้าที่ของธนาคารกรุงไทยฯ ยังไม่ได้มีความพร้อมที่
จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้ผู้ต้องชำระคืนเงินกู้

6.6 ผู้ได้ชำระคืนเงินกู้ประมาณ 1 ใน 3 ได้งานทำภายใน 6 เดือนหลังจากจบการศึกษา
และประมาณ 1 ใน 3 เช่นกันเห็นว่าการชำระคืนเงินกู้ตามเงื่อนไขปัจจุบันไม่เป็นภาระหรือเป็น
ภาระน้อย ผู้กู้เหล่านี้พร้อมที่จะชำระคืนหนี้ก่อนกำหนดโดยไม่จำเป็นต้องรอจนครบระยะเวลา

ปลอดหนี้ 2 ปี หรือครบระยะเวลาผ่อนชำระค่างวด แต่ระบบชำระค่านี้นี้ในปัจจุบันไม่สนับสนุนให้ผู้ชำระค่านี้นบางส่วนก่อนกำหนด โดยเฉพาะสาขาธนาคารกรุงไทยฯ ไม่มีข้อมูลผู้ต้องการชำระค่านี้นก่อนระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี การให้ผู้ชำระหนี้เร็วขึ้นจะลดภาระจากกองทุนฯ ที่ต้องอุดหนุนดอกเบี้ยให้ผู้อยู่ในปัจจุบัน ทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสให้มีทุนหมุนเวียนไปสู่ผู้รายใหม่ ในส่วนของผู้เองซึ่งไม่ได้มีความจำเป็นต้องอาศัยเงินกู้แล้ว ก็จะเป็นการลดภาระหนี้สินและสร้างความเป็นไทให้ผู้ รวมทั้งลดปัญหาที่ผู้จะนำเงินรายได้เหลือใช้ไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะไปสร้างหนี้สินผูกพันใหม่จากการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาจะเห็นว่ายังมีปัญหาต้องแก้ไขเพื่อลดภาระในการติดตามการชำระค่านี้น กยศ. เพิ่มจำนวนผู้ชำระค่านี้น และลดระยะเวลาในการใช้ค่านี้นของผู้ มาตรการสำคัญที่ควรได้พิจารณาได้แก่

7.1 การจัดทำฐานข้อมูลผู้ขืมในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ร่วมกันระหว่าง กยศ. ธนาคาร สถาบันการศึกษาและผู้ จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูล ผู้ควรมีสัทธิตรวจสอบข้อมูล และสถานภาพการขืม ได้ตลอดเวลา เพื่อลดความผิดพลาดของข้อมูล

7.2 การลดภาระในการติดตามผู้รายบุคคล โดยใช้สื่อสาธารณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ รวมทั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาในการติดต่อให้ข้อมูลกับผู้ และให้มีการตรวจสอบสถานภาพของผู้ครบชำระหนี้ โดยให้สถานศึกษาร่วมมือในการจัดทำเอกสารรายงานตนเพื่อการชำระหนี้ของผู้ทุกรายทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา หรือพ้นสภาพด้วยการลาออกหรือย้ายสถานศึกษา รวมทั้งให้สถานศึกษารับผิดชอบในการรายงานผู้ที่พ้นสภาพเพราะขาดการติดต่อภายในระยะเวลาอันสมควร

7.3 การสนับสนุนให้ผู้ได้ชำระค่านี้นก่อนกำหนด เช่น ให้ผู้ชำระค่านี้นได้ตามความสมัครใจในระยะเวลาปลอดหนี้ทั้งเต็มจำนวนและชำระค่านี้นบางส่วน โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยรวมทั้งลดดอกเบี้ยสำหรับค่างวดที่ชำระค่านี้นก่อนกำหนดตลอดระยะเวลาการชำระค่านี้น ซึ่งจะเป็นการลดภาระการอุดหนุนเงินกู้ของกองทุนฯ ปลุกจิตสำนึกของผู้ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนฯ ให้ยั่งยืน และสร้างวินัยทางการเงินให้ผู้

7.4 บทบาทของ กยศ. ในปัจจุบันคือการจัดสรรและบริหารทุนเป็นหลัก โดยมีธนาคารกรุงไทยฯ รับหน้าที่จัดเก็บข้อมูลและรับผิดชอบการดำเนินงานตั้งแต่การเบิกจ่ายเงินให้สถานศึกษาและผู้ ตลอดจนการติดตามหนี้ และบริการข้อมูลผ่านระบบ “Help Desk” จึงมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงาน โดยเฉพาะที่มีความรับผิดชอบเพื่อดูแลผลประโยชน์และปัญหาของผู้ โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ (Counseling) ในการตัดสินใจขืมเงิน

แนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการบริหารจัดการการเงิน แนะนำช่วยเหลือในการปรับโครงสร้างภาระหนี้ตามความจำเป็น เพื่อไม่ให้เกินกำลังที่ผู้กู้จะชำระคืนเงินกู้ได้ รวมทั้งให้คำแนะนำผู้มีปัญหาในด้านการศึกษาและปัญหาครอบครัว เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้กู้ได้สำเร็จการศึกษา มีงานที่มั่นคงและพร้อมรับภาระหนี้กองทุนฯ ต่อไป ในการนี้อาจจะร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีความพร้อม ให้มีเครือข่ายทั่วประเทศ

7.5 การชำระคืนเงินกองทุนฯ มีผลให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้กู้ยืมแก่นักเรียนนักศึกษา รายใหม่ต่อไป นโยบายในการติดตามหนี้จึงควรสนับสนุนให้ผู้กู้ได้ชำระคืนเงินกู้เต็มกำลังความสามารถ แต่ไม่สร้างภาระแก่ผู้ต้องใช้คืนหนี้จนปฏิเสศการชำระคืนหนี้และก่อให้เกิดปัญหาหนี้สูญตามมา แนวทางหนึ่งในการสร้างความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานคือ สร้างแรงจูงใจ เช่น การกำหนดค่าตอบแทนแก่สถาบันการเงิน ธนาคารหรือสาขาของธนาคารตามสัดส่วนที่มีผู้เข้ามาชำระหนี้ ก่อนกำหนดและตามกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ โดยพิจารณาจากจำนวนเงินที่ได้รับคืนก่อนกำหนดชำระหนี้ รวมทั้งจำนวนเงินที่ผู้กู้ได้ชำระคืนตามกำหนดโดยไม่มีเบี้ยปรับ

สถาบันการเงินจะต้องเป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูลผู้กู้ ให้มีวินัยทางการเงิน และช่วยเหลือผู้กู้ในการรักษาประวัติการชำระหนี้ของตน โดยไม่ละเลยหรือฉกฉวยโอกาสสร้างภาระให้ผู้กู้ต้องเสียค่าปรับในการชำระคืนเงินกู้ล่าช้าเป็นจำนวนมาก เป็นการเพิ่มภาระให้ผู้กู้ซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อยอยู่แล้ว และเป็นการเอาเปรียบผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและสร้างปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น รวมทั้งการกำหนดอัตราเบี้ยปรับต้องมีความเป็นธรรม

7.6 การเปิดโอกาสให้มีสถาบันการเงินมากกว่า 1 แห่ง แข่งขันกันเพื่อเสนอบริการใหม่ ๆ อันจะจูงใจให้ผู้กู้ได้ชำระคืนหนี้ตามกำหนดและก่อนกำหนด โดยกองทุนฯสามารถให้ค่าตอบแทนสถาบันการเงินตามสัดส่วนของผลประโยชน์ที่ได้รับจากบริการที่นำเสนอ ทั้งนี้จะเป็นการลดปัญหาการดำเนินงานตามระเบียบโดยละเอียด “การประสานประโยชน์”

7.7 สถาบันการเงินและสถานศึกษาควรร่วมกันจัดฝึกอบรมผู้กู้ในเรื่องการบริหารจัดการการเงินและวินัยทางการเงิน เพื่อให้ผู้กู้สามารถจัดสรรรายจ่ายในขณะที่ศึกษา มีความรู้ในการจัดสรรรายได้และเงินออมเพื่อการชำระคืนเงินกู้เมื่อจบการศึกษา การอบรมผู้กู้ให้มีวินัยด้านการเงินจะเป็นการสร้างอนาคตให้ผู้กู้ สร้างความยั่งยืนให้กองทุนฯ และสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต

7.8 การจัดทำสถิติข้อมูลการกู้ยืมและการชำระคืนหนี้รายสถานศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาให้ตรงเป้าหมาย เช่น สถานศึกษาที่มีผู้เรียนยากจนมาก จำเป็นต้องมีการสนับสนุนทุนการศึกษาให้เปล่าเพิ่มเติมจากทุนกู้ยืม กรณีผู้กู้ไม่พร้อมที่จะศึกษาในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องสร้างทางเลือกให้ผู้กู้ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพมีรายได้ต่อไปในอนาคต เป็นต้น

7.9 การจัดทำสถิติข้อมูลการกู้ยืม การได้งานและรายได้เมื่อสำเร็จการศึกษาของผู้กู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างระบบจูงใจ (Incentive) ให้สถานศึกษามีมาตรการจัดสรรเงินกู้ยืมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกองทุนฯ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ในการให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยให้ผู้กู้สามารถตัดสินใจในการเลือกกู้ยืมเงิน เลือกสถานศึกษาและเลือกสาขาวิชา หรือ อาชีพที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต

7.10 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้กู้และพฤติกรรมการใช้คืนหนี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดประเภทผู้กู้ ความสามารถในการใช้คืนเงินกู้ยืม เพื่อกำหนดอัตราการใช้คืนเงินกู้ที่เหมาะสม อันจะเป็นผลให้มีการจัดสรรเงินกู้ยืมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สร้างความยั่งยืนให้กับกองทุนฯ ต่อไป

8. สรุป

แม้การดำเนินงานของกองทุนฯ ได้ประสบความสำเร็จในการสร้างประโยชน์ให้กับผู้กู้จำนวนมาก ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาและมีรายได้เพื่อการชำระคืนหนี้ตามเป้าหมายของกองทุนฯ แต่กองทุนฯ ยังจำเป็นต้องรับผิดชอบผู้กู้แม้เป็นส่วนน้อยที่ประสบปัญหาไม่ได้สำเร็จการศึกษา หรือมีปัญหาในการประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพและการรับภาระหนี้สินที่ได้ก่อขึ้น ผู้กู้เหล่านี้ส่วนหนึ่งต้องการความช่วยเหลืออย่างจริงจัง ด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งกองทุนฯ สถาบันการเงินและสถานศึกษา เพื่อให้เขามีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของผู้ประสบความสำเร็จในการใช้เงินกู้ยืมเพื่อสร้างอนาคตที่สดใสให้ตนเอง สอดคล้องกับคำขวัญของกองทุนฯ ที่ว่า “เงินกองทุนสร้างโอกาสให้รุ่นพี่ เงินชำระหนี้สร้างโอกาสให้รุ่นน้อง”

หากกองทุนฯ ไม่ละเลยผู้ที่ประสบปัญหา และสร้างมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสม ติดตามให้คำแนะนำผู้กู้ ทั้งก่อนการตัดสินใจกู้ยืมในระหว่างการศึกษา และภายหลังสำเร็จการศึกษา ผู้กู้เหล่านี้ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนฯ ได้ต่อไปในอนาคต แทนที่จะเป็นภาระของกองทุนฯ ดังเช่นในปัจจุบัน

ที่สำคัญคือ การดำเนินมาตรการเหล่านี้ให้สำเร็จ จำเป็นต้องมีการ “ประสานประโยชน์” ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง การดำเนินงานในลักษณะการ “บริหารระเบียบ” ความยั่งยืนของกองทุนฯ จะเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนจำนวนมากต่อไปในอนาคต

บทที่ 1

บทนำ

1.1 คำนำ

ในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพื่อสนองเจตนารมณ์ของรัฐบาลซึ่งต้องการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนกระทั่งถึงเดือนตุลาคม 2545 ได้มีนักเรียน/นักศึกษาผู้ได้รับโอกาสศึกษาต่อด้วยเงินกองทุนฯ รวมทั้งสิ้น 1.7 ล้านคน มียอดเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษารวมทั้งสิ้น 130,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นผู้ครบกำหนดชำระคืนหนี้กองทุนฯ (ณ วันที่ 31 มกราคม 2545) รวม 250,706 ราย มียอดหนี้ตามสัญญารวมทั้งสิ้น 11,346 ล้านบาท ในจำนวนนี้ได้แยกเป็นผู้ชำระหนี้และค้างชำระหนี้ตามกำหนดระยะเวลาครบชำระหนี้ดังนี้

ตารางที่ 1.1 ผู้ครบกำหนดชำระคืนหนี้กองทุนฯ

ผู้กู้ยศ.	ผู้ครบกำหนดชำระคืนหนี้ในปีการศึกษา							
	2542		2543		2544		รวม	
	ราย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ราย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ราย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ราย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
ยอดหนี้ตามสัญญา	22,699	544	76,226	2,931	151,801	7,871	250,706	11,346
ชำระตามเกณฑ์	18,213 (80%)	60 (88%)	57,944 (76%)	160 (85%)	85,770 (57%)	152 (75%)	161,927 (65%)	372 (81%)
ค้างชำระ	4,466 (20%)	8 (12%)	18,282 (24%)	29 (15%)	66,031 (43%)	51 (25%)	88,779 (35%)	88 (19%)

ที่มา: การรับชำระหนี้และการติดตามหนี้ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

โดยธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) 2545

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกองทุนฯ เป็นประโยชน์อย่างมากในการสนับสนุนให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษา ในขณะที่เดียวกันได้เพิ่มโอกาสในการศึกษา

ให้กับผู้เรียนจำนวนมาก ในปัจจุบันรัฐบาลอุดหนุนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ถึงร้อยละ 80 ของค่าใช้จ่ายของนักศึกษาแต่ละราย เมื่อเปรียบเทียบกับการสนับสนุนเงินกู้ยืม ซึ่งตัวผู้เรียนเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเองทั้งหมด ด้วยการใช้นโยบายเงินกู้พร้อมทั้งดอกเบี้ย เมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษาและพ้นระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี รัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนเฉพาะส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งในปัจจุบันยังมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเพียงร้อยละ 1 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงินโดยทั่วไป

แม้ว่าผลการชำระหนี้ของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จากรายงานสรุปผลการชำระหนี้ของผู้กู้กองทุนฯ ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2545 ข้างต้น ยังมีผู้กู้ไม่ได้ติดต่อชำระหนี้ 88,779 ราย หรือร้อยละ 35 ของผู้ครบกำหนดชำระ คิดเป็นเงิน 88 ล้านบาทหรือร้อยละ 19 ของยอดเงินที่ครบกำหนดชำระ อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ติดต่อชำระหนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา

หากกองทุนฯ สามารถวางมาตรการให้มีการชำระคืนหนี้ได้ครบถ้วนและสามารถวางมาตรการพัฒนากองทุนฯ ให้ยั่งยืน จะเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจากงบประมาณค่าใช้จ่ายของประเทศได้อย่างมาก โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการศึกษา ด้วยการเพิ่มโอกาสให้ตนเองสามารถหารายได้เพิ่มขึ้น ทั้งเป็นการสร้างความเป็นธรรมในสังคมในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างออกไป และรัฐบาลจะมีเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางการศึกษาและพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ

ในการติดตามผลบัณฑิตผู้กู้ยศ. ได้สำรวจความพร้อมในการใช้คืนเงินกู้ยืมตามเงื่อนไขของกองทุนฯ รวมทั้งศึกษาปัญหาในการใช้หนี้กองทุนฯ ของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ ในการลดภาระหนี้ค้างชำระจากผู้กู้ยืม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อสำรวจความพร้อมในการใช้คืนเงินกู้ตามเงื่อนไขของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ของบัณฑิตผู้กู้
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะแตกต่างของบัณฑิตผู้ใช้นี้ และไม่ใช้หนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.)
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้หนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.)
- 4) เพื่อศึกษาวิธีการติดตามบัณฑิตผู้กู้

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นกรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (มธบ.) มีจุดประสงค์ที่จะสำรวจความพร้อมและปัญหาในการชำระคืนเงินกู้ยืม ตลอดจนทดสอบวิธีการติดต่อผู้กู้ทางโทรศัพท์และจดหมาย เพื่อจะได้มีการพิจารณาหาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการชำระคืนเงินกู้ยืมของบัณฑิตผู้กู้

1.4 นิยามศัพท์

กองทุนฯ	หมายถึง	กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
ผู้กู้รายใหม่	หมายถึง	ผู้กู้ยืมกยศ.เป็นครั้งแรกและไม่เคยเป็นผู้กู้ยืมกยศ.ในระดับการศึกษาอื่นหรือในสถาบันการศึกษาอื่นมาก่อน
ผู้กู้รายเก่าหรือผู้กู้ต่อเนื่อง	หมายถึง	ผู้ซึ่งเคยเป็นผู้กู้ยืมกยศ.แล้วไม่ว่าจะเป็นในระดับการศึกษาเดียวกันหรือในระดับการศึกษาอื่นและในสถาบันการศึกษาเดียวกันหรือสถาบันการศึกษาอื่น
บัณฑิตผู้กู้	หมายถึง	นักศึกษาและบัณฑิตซึ่งขอกู้เงินกองทุนฯในขณะที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรปริญญาตรีของมธบ. และครบกำหนดชำระคืนหนี้กองทุนฯ
เงินกู้	หมายถึง	เงินกู้ยืมกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ผู้ครบกำหนดหรือผู้ครบเกณฑ์ชำระคืนหนี้เงินกู้	หมายถึง	ผู้กู้ยืมกยศ.ที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาเป็นเวลา 2 ปี หรือผู้กู้ยืมกยศ.ที่กำลังศึกษาอยู่และไม่ได้กู้ยืมเงินติดต่อกันเป็นเวลา 2 ปี และไม่ได้แจ้งสถานภาพการเป็นนักศึกษาเพื่อการผ่อนผันตามหลักเกณฑ์ของกยศ.
ผู้ชำระตามเกณฑ์	หมายถึง	ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้และได้ติดต่อเพื่อขอชำระคืนเงินกู้ภายในกำหนด
ผู้ค้างชำระ	หมายถึง	ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้แล้วแต่ไม่ได้ชำระคืนเงินตามวันที่กำหนดหรือไม่เคยติดต่อเพื่อขอชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด
ผู้ขอผ่อนผัน	หมายถึง	ผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้แล้วแต่ได้ติดต่อขอพักการชำระหนี้เนื่องจากยังศึกษาอยู่หรือรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อมูลประกอบการจัดสรรเงินกู้ยืมให้นักเรียน / นักศึกษา ในสถาบันการศึกษา
เป็นข้อมูลให้กองทุนกำหนดนโยบายในการบริหารกองทุนฯ ให้ยั่งยืน
เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายติดตามหนี้ของกองทุนฯ

1.6 สรุปสาระของรายงานฉบับนี้

รายงานฉบับนี้ประกอบด้วย 5 บท ดังนี้ 1) บทนำ 2) แนวปฏิบัติในการให้เงินกู้ยืมและการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา 3) วิธีดำเนินการวิจัย 4) ผลการศึกษา 5) สรุปผลการศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

แนวปฏิบัติในการให้เงินกู้ยืมและการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.1 เงื่อนไขการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) อันเป็นนโยบายสำคัญในการเพิ่มโอกาสในการศึกษาให้ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย และได้ดำเนินการมาโดยต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงเดือนตุลาคม 2545 มีนักเรียนนักศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับปริญญาตรี ได้รับโอกาสศึกษาต่อด้วยเงินกองทุนฯ รวมทั้งสิ้น 1.7 ล้านคน เป็นยอดเงินกู้ที่รัฐบาลได้จัดสรรให้กับผู้กู้รวมทั้งสิ้น 130,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นเงินกู้ให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1.5 ล้านราย มียอดเงินกู้โดยเฉลี่ย 51,000 บาทต่อราย ส่วนผู้กู้ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยรวม 2 แสนราย มียอดเงินกู้โดยเฉลี่ย 247,000 บาทต่อราย (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2545)

แนวทางในการจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษานั้นมีจุดประสงค์ให้เป็นเงินหมุนเวียนตามคำขวัญของ กยศ. ว่า “เงินกู้กองทุนสร้างโอกาสให้รุ่นพี่ เงินชำระหนี้สร้างโอกาสให้รุ่นน้อง” เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาและมีรายได้จากการทำงานจะสามารถชำระคืนเงินกู้ เพื่อจะได้นำมาเป็นเงินหมุนเวียนให้ผู้กู้ยืมรายใหม่ได้มีโอกาสดูเรียนต่อ เงินกู้ กยศ.จะมีอัตราดอกเบี้ยต่ำเพียงร้อยละ 1 ต่อปี เงื่อนไขในการชำระคืนผ่อนปรน ผู้กู้ค่อย ๆ ใช้คืนภายหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้ว 2 ปี (ภาคผนวก ข)

นักเรียน/นักศึกษาสามารถกู้ยืมเงินกองทุนฯ เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและค่าครองชีพ โดยกองทุนฯจะให้วงเงินกู้เพื่อเป็นค่าเล่าเรียนตามจำนวนเงินที่สถานศึกษาเรียกเก็บในแต่ละภาคหรือปีการศึกษา ในวิธีการปฏิบัตินั้น การชำระเงินค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าที่พักของสถานศึกษาทางกองทุนฯจะจ่ายเงินเข้าบัญชีสถานศึกษาโดยตรง สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นๆ จะจ่ายเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ของนักเรียน/นักศึกษาผู้กู้ ทั้งนี้กองทุนฯได้มีการกำหนดวงเงินขั้นสูงสุดที่สถานศึกษาสามารถให้กู้ยืมได้เป็นจำนวนที่แตกต่างกันสำหรับการศึกษาแต่ละระดับ ยอดเงินให้กู้ยืมสูงสุดในระดับปริญญาตรีเป็นเงิน 100,000 บาทต่อปี ซึ่งแยกเป็นเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษารวม 52,000 บาท ส่วนเงินค่าครองชีพอีก 48,000 บาท นั้นแยกได้เป็นค่าที่พัก 18,000 บาทและ

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อปี 30,000 บาท ดังตารางที่ 2.1(สมชัย ฤชุพันธ์ และชลธาร วิศรุตวงศ์, 2544)

ตารางที่ 2.1 เพดานขั้นสูงสุดของวงเงินให้กู้ยืม จำแนกตามระดับการศึกษา

หน่วย: บาท

ระดับการศึกษา	ค่าเล่าเรียน	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา	ค่าครองชีพ		รวมค่าใช้จ่าย
			ค่าที่พัก	ค่าใช้จ่ายส่วนตัว	
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย	10,440	3,000	18,000	24,000	55,440
2. อาชีวศึกษา					
2.1 ปวช.	16,500	4,000	18,000	24,000	62,500
2.2 ปวท./ปวส. และ อนุปริญญา	20,240	4,000	18,000	28,000	70,240
3. ปริญญาตรี	46,000	6,000	18,000	30,000	100,000

การพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิกู้ยืมนั้น พิจารณาจากรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ เนื่องจากเป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้มีฐานะยากจน ผู้กู้จึงไม่จำเป็นต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้ยืม รวมทั้งไม่มีภาระดอกเบี้ยเงินกู้ในระหว่างศึกษาเล่าเรียน หลังจากผู้กู้จบการศึกษา ยังมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และระยะเวลาในการใช้คืนเงินกู้ยาวนานถึง 15 ปี ในอัตราดอกเบี้ยที่ ร้อยละ 1 ต่อปี อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของ กยศ. ในปัจจุบันเป็นอัตราที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรากู้ยืมในภาคธุรกิจและการอุดหนุนดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศอื่นๆ เป็นผลให้รัฐบาลมีภาระสูงในการอุดหนุนผู้กู้ยืมในส่วนของรายจ่ายดอกเบี้ยส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในภาคธุรกิจ ทั้งนี้ยังไม่ได้คำนึงถึงส่วนต่างของเงินเพื่อ และค่าใช้จ่ายในการบริหารเงินกู้ซึ่งประกอบด้วยผู้กู้อย่างจำนวนมาก

ในส่วนของการกำหนดเวลาในการชำระคืนเงินกู้ ผู้กู้จะต้องชำระคืนเงินงวดแรกภายในวันที่ 5 กรกฎาคม หลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้ (Grace Period) 2 ปี ผู้กู้ยืมสามารถชำระเงินกู้ยืมก่อนกำหนดทั้งจำนวนหรือบางส่วนได้ และหากชำระในช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ย การผ่อนชำระคืนเงินต้นตามอัตราของ กยศ. ในปีแรกใช้อัตราการผ่อนชำระคืนเงินต้นเป็นจำนวนร้อยละ 1.5 ของเงินกู้ทั้งหมด และค่อย ๆ เพิ่มสูงขึ้นจนถึงร้อยละ 13 ในปีที่ 15 ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงอัตราการผ่อนชำระเงินต้นเป็นจำนวนร้อยละ (%) ของเงินกู้ทั้งหมด

ปีที่	ร้อยละ (%)	ปีที่	ร้อยละ (%)
1	1.5	9	7.0
2	2.5	10	8.0
3	3.0	11	9.0
4	3.5	12	10.0
5	4.0	13	11.0
6	4.5	14	12.0
7	5.0	15	13.0
8	6.0	รวม	100

2.2 การอุดหนุนการศึกษาด้วยเงินกู้ยืม

จากการศึกษาของสมชัย ฤชุพันธ์ และชลธาร วิสรุตวงศ์ (2544) จะเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) เงินกู้ที่ไม่คิดดอกเบี้ย
- 2) เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ย ประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

2.1) เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาด โดยนักศึกษาชำระดอกเบี้ยบางส่วนหรือทั้งหมด และรัฐช่วยชำระดอกเบี้ยบางส่วน หรืออัตราดอกเบี้ยที่กำหนดพอครอบคลุมต้นทุนเงินกู้ยืม (Cost recovery rate) เช่น อัตราเงินเพื่อ อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล อัตราความเสี่ยงกับต้นทุนการบริหารเงินกู้ยืม และ

2.2) เงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราดอกเบี้ยในตลาด ในกรณีนี้รัฐไม่ได้มีส่วนในการอุดหนุนดอกเบี้ยแก่ผู้กู้

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยในรูปแบบต่างกันดังกล่าวข้างต้น

นักเศรษฐศาสตร์การศึกษามีความเห็นว่าการอุดหนุนการศึกษาโดยภาครัฐ ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมซึ่งมีส่วนต้องร่วมรับภาระในการอุดหนุนการศึกษาโดยภาครัฐ ผู้ได้รับผลประโยชน์จากการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากที่สุดคือผู้เรียน เพราะมีโอกาสได้ทำงานในตำแหน่งงานซึ่งมีรายได้สูงภายหลังจากจบการศึกษา จากฐานข้อมูลสถิติการศึกษาของธนาคารโลก

(The World Bank's Database of Education Statistics) ผลการศึกษาในปี พ.ศ. 2532 พบว่า ผลตอบแทนในส่วนของตัวผู้เรียน (Private Returns) ในระดับอุดมศึกษาของไทยสูงถึงร้อยละ 11.8 (Schultz, 1994)

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยต่อปีของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศต่างๆ

ประเทศ	อัตราดอกเบี้ยต่อปี
1. ไทย	1% ต่อปี
2. ฝรั่งเศส	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย
3. อังกฤษ	เงินกู้ยืมรัฐบาลปลอดดอกเบี้ย แต่ปรับมูลค่าเงินต้นตามการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค
4. ญี่ปุ่น	ไม่เกิน 3% ต่อปี
5. นิวซีแลนด์	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในปี 2000 คิด 7% (ประกาศทุกเดือนเมษายนของทุกปี โดยคำนวณจากอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรวมค่าความเสี่ยงและค่าบริหารเงินกู้ = 6.1% + 0.9%)
6. สหรัฐอเมริกา	มีเงินกู้หลายรูปแบบ ตั้งแต่ไม่คิดดอกเบี้ย จนถึงอัตราดอกเบี้ยสูงสุด 9.0% ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยจะผันแปรและปรับเปลี่ยนทุกปีในวันที่ 1 กรกฎาคม

เมื่อเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของไทยกับหลายหลายประเทศจะเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของกยศ. ในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีในปัจจุบัน ต่ำกว่าหลายๆประเทศ เช่น อังกฤษ ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา

2.3 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Present Value) ของเงินกู้ยืม (กรณีผู้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา 4 ปี)

ในกรณีที่ผู้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา 4 ปี ได้ขอกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยกองทุนฯ ให้กู้ปีละ 25 บาท รวมเงินกู้ยืมทั้งสิ้น 100 บาท ผู้กู้จะต้องชำระคืนเงินกู้ 100 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี โดยจะเริ่มชำระคืนหลังจากจบการศึกษาและผ่านพ้นระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี มีกำหนดชำระคืนตามเงื่อนไขที่กองทุนฯ กำหนดไว้ดังตารางที่ 2.2 จากกรณีตัวอย่าง

ข้างต้นสามารถคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินกู้ยืมได้ดังตารางที่ 2.4 โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยของ สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 เป็นอัตราคิดลดซึ่งมีค่าเท่ากับ 6.28 %

ตารางที่ 2.4 มูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินให้กู้ยืม

ปลดหนี้ 2 ปี

ปีที่	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. เงินให้กู้ยืม (บาท)	-25	-25	-25	-25							
มูลค่าปัจจุบันของเงินให้กู้ยืม (บาท)	25.00	23.52	22.13	20.83							
2. เงินต้นที่ชำระคืน (บาท)					0.00	0.00	1.50	2.50	3.00	3.50	4.00
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น (บาท)							1.04	1.63	1.84	2.02	2.18
3. ดอกเบี่ยร้อยละ 1 (บาท)							1.00	0.99	0.96	0.93	0.90
เงินต้นคงเหลือ (บาท)							100	98.5	96.0	93.0	89.5
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย (บาท)							0.69	0.99	0.96	0.93	0.90
4. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (บาท)	-	-	-	-	0.00	0.00	1.74	2.62	2.80	2.95	3.07
	25.00	23.52	22.13	20.83							

ปีที่ (ต่อ)	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	รวม
1. เงินให้กู้ยืม (บาท)											100.0
มูลค่าปัจจุบันของเงินให้กู้ยืม (บาท)											0
2. เงินต้นที่ชำระคืน (บาท)	4.50	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.0	11.0	12.0	13.0	100.0
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น (บาท)	2.30	2.41	2.72	2.99	3.21	3.40	3.55	3.68	3.77	3.85	0
3. ดอกเบี่ยร้อยละ 1 (บาท)	0.86	0.81	0.76	0.70	0.63	0.55	0.46	0.36	0.25	0.13	10.28
เงินต้นคงเหลือ (บาท)	85.5	81.00	76.0	70.0	63.0	55.0	46.0	36.0	25.0	13.0	0.00
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย (บาท)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (บาท)	3.16	3.22	3.48	3.69	3.84	3.95	4.01	4.04	4.02	3.98	-40.92

จะเห็นได้ว่า มูลค่าปัจจุบันของเงินกู้ยืมที่กองทุนฯให้กู้มากกว่ามูลค่าปัจจุบันของเงินต้นและดอกเบี้ยที่กองทุนฯได้รับจากผู้กู้ นั่นคือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ(NPV) มีค่าติดลบ แสดงให้เห็นว่าเงินที่กองทุนฯให้กู้ 100 บาท กองทุนฯได้รับชำระคืนมาตามมูลค่าปัจจุบันเพียง 59.08 บาทเท่านั้น และสูญเสียตามมูลค่าปัจจุบันไปทั้งสิ้น 40.92 บาท ทั้งนี้ยังไม่ได้มีการปรับมูลค่าเงินกู้ที่ได้รับคืนตาม

อัตราเงินเฟ้อ ซึ่งจะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของเงินกู้ที่ได้รับคืนลดต่ำลงไปอีก เป็นเหตุให้รัฐบาลต้องจัดสรรเงินอุดหนุนกองทุนฯ ในอัตราสูง และกองทุนฯ ไม่สามารถบริหารเงินทุนให้กู้ยืมในลักษณะเงินทุน หมุนเวียนตามเจตนารมณ์ของกองทุนฯ

2.4 อัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในภาคธุรกิจ

ในขณะที่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาหลายรูปแบบซึ่งบริหารจัดการโดยภาครัฐและเอกชนทั้งในรูปแบบที่รัฐบาลให้การอุดหนุนและไม่ได้รับเงินอุดหนุนใดๆ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของไทยซึ่งดำเนินการโดยภาคธุรกิจก็มีอยู่หลายรูปแบบ ซึ่งในปัจจุบันไม่ได้รับการอุดหนุนใดๆจากภาครัฐ

ในภาคธุรกิจ ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อเพื่อการศึกษาโดยมีเงื่อนไขและอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันในแต่ละแห่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราดอกเบี้ยเพื่อการศึกษาต่อปีของธนาคารพาณิชย์สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยของสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ (ตาราง 2.5) ยกเว้นแต่กรณีของธนาคารออมสินและไม่มีการระยะเวลาปลอดเงินต้นเหมือนเช่นเงินกู้จากกองทุนฯ (ตาราง 2.6)

ตารางที่ 2.5 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของธนาคาร ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2546

ธนาคาร	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ (%)			อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (%)	
	3 เดือน	6 เดือน	12 เดือน	MRR*	MLR**
1. ธนาคารออมสิน	1.25	1.25	1.50	-	6.00
2. ธนาคารกรุงไทย	1.25	1.25	1.25	5.75	5.75
3. ธนาคารกสิกรไทย	1.00	1.00	1.00	6.00	5.50
4. ธนาคารไทยพาณิชย์	1.00	1.00	1.00	6.25	5.75
5. ธนาคารกรุงเทพ	1.25	1.25	1.25	6.75	6.25

หมายเหตุ: * อัตราดอกเบี้ย MLR (Minimum Lending Rate) หรือ (Minimum Loan Rate) หมายถึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบมีระยะเวลา

ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี

** อัตราอัตราดอกเบี้ย MRR (Minimum Retail Rate) หมายถึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี

การให้สินเชื่อเพื่อการศึกษาของธนาคารพาณิชย์กำหนดวงเงินให้กู้ตั้งแต่ 5,000 บาทจนถึงวงเงินสูงสุด 1,000,000 บาท แต่ได้กำหนดเงื่อนไขการให้กู้เข้มงวดกว่า กยศ. โดยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการศึกษาเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัวซึ่งอิงไว้กับ อัตราดอกเบี้ย Minimum Retail Rate(MRR) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี หรือ Minimum Lending Rate (MLR) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบมีระยะเวลาที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีหรืออิงไว้กับ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ในการขอกู้ ผู้กู้จะต้องมีหลักประกัน ซึ่งได้แก่ บุคคลค้ำประกัน หลักทรัพย์ บัญชีเงินฝาก หรืออสังหาริมทรัพย์ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละสถาบัน นอกจากนี้ในการชำระคืนหนี้ ผู้กู้จะต้องเริ่มชำระคืนงวดแรกในวันสิ้นเดือนของเดือนที่ถัดจากเดือนที่ได้รับ เงินกู้ และจะต้องชำระคืนทุกเดือนตามกำหนดจนหมดกำหนด ภาระหนี้จึงจะเป็นอันสิ้นสุด

สำหรับธนาคารออมสินกำหนดวงเงินให้กู้ตั้งแต่ 5,000 - 7,000 บาท โดยมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี และต้องมีบุคคลที่มีคุณสมบัติตามกำหนดค้ำประกัน มีกำหนดระยะเวลาในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเพียง 6 เดือนเท่านั้น ส่วนธนาคารกรุงไทยให้กู้อะหว่าง 80,000 - 200,000 บาท ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา คิดอัตราดอกเบี้ยลอยตัว และต้องมีการจ้างหลักประกันบุคคลค้ำประกัน หรือจ้างเงินฝากเป็นหลักประกัน กรณีธนาคารกสิกรไทยมีวงเงินให้กู้ตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 200,000 บาท คิดอัตราดอกเบี้ย MRR+1% แต่มีระยะเวลาปลอดการชำระเงินต้น 2 ปี และต้องมีบุคคลที่มีคุณสมบัติตามกำหนดค้ำประกัน ในทำนองเดียวกัน ธนาคารไทยพาณิชย์ให้กู้ได้ตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 200,000 บาท มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเช่นกัน มีระยะเวลาปลอดเงินต้น 2 ปีและต้องผ่อนชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยภายใน 5 ปีหลังสำเร็จการศึกษา โดยจะต้องมีหลักประกัน นอกจากนี้สินเชื่อของธนาคารกรุงเทพมี วงเงินให้กู้ตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว สำหรับการชำระคืนธนาคารจะพิจารณาเฉพาะราย และต้องมีอสังหาริมทรัพย์และบัญชีเงินฝากเป็นหลักประกัน (ภาคผนวก ค)

ตารางที่ 2.6 เปรียบเทียบเงื่อนไขเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของธนาคาร 5 แห่ง

สถาบัน	วงเงินให้กู้ (บาท)	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	เริ่มชำระงวดแรก	ระยะเวลาในการชำระคืน	หลักประกัน	หมายเหตุ
1. ธนาคารออมสิน	5,000-70,000 (ใช้คืนภายใน 6 เดือน)	4%	วันสิ้นเดือนของเดือนที่ถัดจากเดือนที่ได้รับเงินกู้	ผ่อนเท่ากันทุกเดือนเป็นระยะเวลา 6 เดือน	บุคคลค้ำประกัน	สำหรับศึกษาต่อระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. ธนาคารกรุงไทย	80,000-200,000 (ขึ้นกับระดับการศึกษา)	MRR+3% (กรณีจ้างหลักประกันหรือบุคคลค้ำประกัน)			จ้างหลักประกันบุคคลค้ำประกัน	สำหรับศึกษาระดับปวช. ปวส. ปวท. ปริญญาตรี

		อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก+ 2.5% (กรณีจํา นำเงินฝาก)			จํานำเงินฝาก	ปริญญาโท
--	--	--	--	--	--------------	----------

ตารางที่ 2.6 เปรียบเทียบเงื่อนไขเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของธนาคาร 5 แห่ง (ต่อ)

สถาบัน	วงเงินให้กู้ (บาท)	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	เริ่มชำระงวดแรก	ระยะเวลาในการชำระคืน	หลักประกัน	หมายเหตุ
3. ธนาคารกสิกรไทย	100,000- 200,000 หรือ 80% ของค่าเล่าเรียนจริง	MRR+1%	วันสิ้นเดือนของเดือนที่ถัดจากเดือนที่ได้รับเงินกู้	ผ่อนเฉพาะดอกเบี้ยระหว่างการศึกษาไม่เกิน 2 ปี และเริ่มผ่อนชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหลังจบการศึกษาทุกเดือนภายใน 5 ปี	บุคคลค้ำประกัน	สำหรับศึกษาต่อปริญญาโท
4. ธนาคารไทยพาณิชย์	10,000 - 200,000	MLR+1% (กรณี จํา นอง อสังหาริมทรัพย์) อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ประจำ+2% (กรณี จํา นำเงินฝาก)	วันสิ้นเดือนของเดือนที่ถัดจากเดือนที่ได้รับเงินกู้ การศึกษา	ผ่อนเฉพาะดอกเบี้ยระหว่างการศึกษาไม่เกิน 2 ปี และเริ่มผ่อนชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหลังจบการศึกษาทุกเดือนใน 5 ปี	จํา นอง อสังหาริมทรัพย์ จํา นำเงินฝาก	สำหรับศึกษาต่อปริญญาโท
5. ธนาคารกรุงเทพ	100,000- 1,000,000	MLR+1% (กรณี จํา นอง อสังหาริมทรัพย์) อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ประจำ+2% (กรณี จํา นำเงินฝาก)	พิจารณาแต่ละกรณี	พิจารณาแต่ละกรณี	จํา นอง อสังหาริมทรัพย์ จํา นำเงินฝาก	ไม่จํา กั ระดับ การศึกษา

2.5 วิธีการชำระเงินกู้ยืมและการติดตามเงินกู้ค้างชำระของ กยศ.

ในการชำระคืนเงินกู้ ในครั้งแรกผู้กู้จะต้องมาติดต่อเพื่อยื่นขอชำระหนี้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่สาขาใดก็ได้ โดยจะต้องแสดงสัญญาผู้ยืมหรือหนังสือแจ้งภาระหนี้จากธนาคารและต้องตกลงกับธนาคารว่าจะจ่ายเงินกู้เป็นรายเดือนหรือรายปี หลังจากนั้นในครั้งต่อมาผู้กู้สามารถชำระค่างวดด้วยตนเองผ่านธนาคารทุกสาขาหรือให้ธนาคารหักจากบัญชีเงินฝาก ทั้งนี้หากผู้กู้ยืมต้องการจะชำระคืนหนี้ก่อนครบกำหนด บางส่วนหรือเต็มจำนวน สามารถชำระคืนได้โดยผ่านธนาคารทุกสาขา

ส่วนกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ เมื่อถึงวันครบกำหนดชำระ ผู้กู้สามารถติดต่อกองทุนฯ ผ่านธนาคารกรุงไทยทุกสาขาเพื่อขอผ่อนผันการชำระหนี้ โดยผู้กู้จะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนดให้ขอผ่อนผันได้ เป็นต้นว่า ผู้กู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ หรืออยู่ในระหว่างศึกษาต่อ ก็จะสามารถดำเนินเรื่องขอผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ ได้

สำหรับการติดตามหนี้ ค้างชำระ ผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ และไม่ติดต่อธนาคาร หลังจากครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ถือว่าเป็นหนี้ค้างชำระ ธนาคารกรุงไทยจะเป็นผู้ดำเนินการติดตามหนี้ค้างชำระ โดยธนาคารจะส่งหนังสือติดต่อผู้กู้ หรือใช้วิธีโทรศัพท์ติดตามผู้กู้และผู้ค้ำประกันเพื่อให้รับผิดชอบหนี้ค้างชำระด้วยวิธีการต่างกันไป ขึ้นกับระยะเวลาการค้างชำระ และความห่างไกลของที่อยู่ของผู้กู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.5.1 การชำระคืนเงินกู้

กองทุนฯ ได้มอบความรับผิดชอบในกระบวนการรับชำระคืนเงินกู้ ทั้งหมดให้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้ผู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่กองทุนฯ การติดต่อชำระคืนเงินกู้ จึงเป็นการติดต่อระหว่างผู้กู้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เท่านั้น การชำระหนี้ครั้งแรกผู้กู้จะต้องมาที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาใดก็ได้ เพื่อยื่นขอชำระหนี้พร้อมแสดงสัญญาผู้ยืมหรือหนังสือแจ้งภาระหนี้จากธนาคารและตกลงกับธนาคารว่าจะชำระคืนเงินกู้ เป็นรายปีหรือรายเดือน ภายในวันที่เท่าใดของทุกเดือน หลังจากนั้น ผู้กู้สามารถชำระเงินผ่านเคาน์เตอร์ของธนาคารหรือให้ธนาคารหักบัญชีเงินฝากของผู้กู้ยืมได้ โดยปกติผู้กู้จะได้รับตารางการผ่อนชำระคืนเงินกู้ จากหน่วยปฏิบัติการของธนาคาร เพื่อให้ผู้กู้ทราบว่าต้องนำเงินเข้าบัญชีก่อนวันครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ เป็นจำนวนเท่าใด

ในกรณีที่ถึงวันครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ แต่ผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ ให้ผู้กู้ติดต่อกองทุนฯ ผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทุกสาขา เพื่อขอผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้ ทั้งนี้ผู้กู้จะได้รับการผ่อนผันก็ต่อเมื่อมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด ได้แก่ ไม่มีรายได้หรือรายได้ต่ำกว่า 4,700 บาทต่อเดือน หรือประสบภัยพิบัติ หรืออยู่ระหว่างการศึกษา ใน

กรณีที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนด ธนาคารจะส่งให้กองทุนฯพิจารณา เมื่อผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ครบภายในระยะเวลาที่เลือกไว้ (ภายใน 15 ปี) หรือกรณีที่ได้รับการผ่อนผัน และได้ชำระคืนเงินกู้ต่อจนครบหลังจากหมดเวลาให้ผ่อนผัน นี้ก็จะระงับไป

ในกรณีผู้กู้ขยับประสงค์จะชำระคืนเงินกู้ ก่อนกำหนดบางส่วนหรือเต็มจำนวน สามารถชำระคืนเงินกู้ ได้ โดยผู้กู้สามารถติดต่อผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทุกสาขาเช่นกัน (สมชัย ฤชุพันธ์ และชลธาร วิศรุตวงศ์, 2544)

2.5.2 การติดตามหนี้ ค้างชำระ กยศ.

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีแล้ว ถ้าผู้กู้ไม่ชำระหนี้และไม่ติดต่อธนาคาร ธนาคารจะถือว่าหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ค้างชำระ กองทุนฯ มอบหมายให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินการในการติดตามการหนี้ค้างชำระ โดยธนาคารมีหน้าที่จัดทำทะเบียนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ หาข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันของผู้กู้และ/หรือผู้ค้ำประกันเพื่อใช้ในการติดต่อ และติดตามด้วยการส่งหนังสือตามทวงหนี้ หรือใช้โทรศัพท์ติดตามผู้กู้และผู้ค้ำประกัน ด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับระยะเวลาหนี้ค้างชำระ ความห่างไกลของที่อยู่ของผู้กู้ (เขตกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล และนอกเขตกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล) โดยมีหลักเกณฑ์/วิธีการ ดังตารางที่ 2.7

ตาราง ที่ 2.7 แสดงขั้นตอนการติดตามหนี้ตามที่เสนอใหม่ขึ้นกับชั้นหนี้

ระยะเวลาที่ค้างชำระ	การดำเนินงานของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
1-30วัน (เดือนที่ 1 ก.ค.)	-
31-60วัน (เดือนที่ 2 ส.ค.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้
61-90วัน (เดือนที่ 3 ก.ย.)	-
91-120วัน (เดือนที่ 4 ต.ค.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้/ผู้ค้ำประกัน
121-150วัน (เดือนที่ 5 พ.ย.)	-
151-180วัน (เดือนที่ 6 ธ.ค.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้/ผู้ค้ำประกัน

181-210วัน (เดือนที่ 7 ม ค.)	-
211-240วัน (เดือนที่ 8 ก พ.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้/ผู้ค้ำประกัน
241-300วัน (เดือนที่ 9-10 มี ค.- เม ย.)	-
เกิน 300 วันขึ้นไป	กองทุนฯ ดำเนินการทวงถามหนี้โดยทนายความหรือติดตามหนี้ ตามการพิจารณาของผู้จัดการกองทุนฯ

ในวิธีการปฏิบัติของธนาคารกรุงไทย ก่อนกำหนดการชำระหนี้ วันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี ทางธนาคารกรุงไทยฯ จะแจ้งภาระหนี้ให้บันทึกได้ทราบในช่วงเดือนเมษายนและพฤษภาคม โดยส่งจดหมายทั่วประเทศ ในกรณีซึ่งมีหนี้ค้างชำระจะหลังจากครบกำหนดชำระหนี้ ทางธนาคารจะติดตามผู้ค้างชำระเงินกู้โดยส่งจดหมายเตือน ประมาณ 2 เดือนต่อครั้ง โดยในกรุงเทพฯ จะโทรศัพท์แจ้งด้วย ส่วนในต่างจังหวัดจะส่งจดหมายแจ้งและทางธนาคารจะส่งข้อมูลเกี่ยวกับบันทึกเพื่อให้สาขาที่อยู่ใกล้เคียงติดตามหนี้ดังกล่าว วิธีการจะขึ้นกับชั้นหนี้ซึ่งมีการแบ่งระดับตั้งแต่ A2 – A8 โดยคำนวณตามจำนวนวันค้างชำระดังนี้

A 1	ระยะเวลา	0 วัน	A 5	ระยะเวลา	121-150	
วัน	A 2	ระยะเวลา	1-30 วัน	A 6	ระยะเวลา	151-180
วัน	A 3	ระยะเวลา	31-90 วัน	A 7	ระยะเวลา	181-360 วัน
	A 4	ระยะเวลา	91-120 วัน	A 8	ระยะเวลา	มากกว่า 360 วัน

กรณีชำระคืนเงินกู้ ล่าช้าโดยไม่ได้รับการผ่อนผัน

หลังจากครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ ในวันที่ 6 กรกฎาคม หากไม่ได้รับการติดต่อจากผู้กู้จะมีการคำนวณค่าปรับของยอดเงินค้างชำระ กองทุนฯ กำหนดบทลงโทษผู้กู้ยืมที่ชำระคืนเงินกู้ ล่าช้าโดยไม่ได้รับการผ่อนผัน ด้วยการกำหนดอัตราค่าปรับดังนี้

- กรณีชำระคืนเงินกู้ เป็นรายเดือนและค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน เสียค่าปรับร้อยละ 1 ต่อเดือน หรือร้อยละ 12 ต่อปี

- กรณีค้างชำระเกิน 12 เดือน เสียค่าปรับร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นในงวดที่ค้างชำระทั้งหมด
- กรณีชำระหนี้เป็นรายปี เสียค่าปรับร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นในงวดที่ค้างชำระทั้งหมด

การคำนวณเบี้ยปรับ

$$\text{เบี้ยปรับ} = \text{เงินต้นงวดที่ค้างชำระ} * \text{อัตราเบี้ยปรับ} * \text{ระยะเวลาที่ค้างชำระของงวดนั้นๆ}$$

(สมชัย ฤชุพันธุ์ และชลธาร วิศรุตวงศ์, 2544)

2.6 วิธีการชำระเงินและการติดตามหนี้ในภาคธุรกิจ

จากการศึกษาวิธีการชำระเงินและติดตามหนี้ของภาคธุรกิจบางแห่งได้พบว่ามีกระบวนการอำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ให้กับลูกค้ามากและมีระบบติดตามผู้ค้างชำระที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

1. วิธีการชำระเงินของลูกค้าหนี้

บริษัทฯ อำนวยความสะดวกในการชำระค่างวดโดยมีวิธีการชำระเงินดังนี้

1. ชำระด้วยวิธีการหักบัญชีธนาคารอัตโนมัติโดยธนาคารจะทำการหักบัญชีธนาคารของลูกค้าหนี้ทุกวันที่ 2 ของเดือน
2. ชำระโดยเช็คหรือเงินสดที่สำนักงานของบริษัทฯ ซึ่งมีสำนักงานสาขาทั่วประเทศ
3. ชำระโดยเช็คหรือเงินสดผ่านธนาคาร โดยใช้แบบฟอร์มชำระเงิน (Pay – In – Slip)
4. ชำระด้วยเงินสดที่เคาน์เตอร์เซอร์วิส ร้านสะดวกซื้อ 7-Eleven และห้างสรรพสินค้าทั่วไปที่มีเครื่องหมายเคาน์เตอร์เซอร์วิส (ลูกค้าจะเสียค่าบริการ ณ ที่จ่าย 15 บาท/1 รายการ)
5. ชำระด้วยเงินสดที่จุดชำระเงิน (Pay Point) ณ ร้านบริการระบบโทรศัพท์ DTAC หรือ ร้านสะดวกซื้อ AM/PM (ลูกค้าจะต้องเสียค่าบริการ ณ ที่จ่าย 15 บาท/ 1 รายการ)
6. ชำระผ่านทางโทรศัพท์อัตโนมัติ ที่ ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกสิกรไทย
7. ชำระผ่านทางธนาคารได้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศ พร้อมทั้งเสียค่าบริการตามอัตราที่ไปรษณีย์กำหนด

2. ขั้นตอนการติดตามหนี้

บริษัทฯ ได้กำหนดขั้นตอนการติดตามหนี้สิน โดยมีการจัดประเภทของลูกหนี้ซึ่งยึดหลักตามประวัติการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยลูกหนี้ที่ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยครบถ้วนตามกำหนดเวลาจะจัดอยู่ในกลุ่มลูกหนี้ปกติ(Current) ส่วนลูกหนี้ที่มียอดค้างชำระ 1 งวดจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้ค้างชำระ Delinquent 1 (D1) ลูกหนี้ที่ค้างชำระ 2 งวดจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้ค้างชำระ Delinquent 2 (D2) เรื่อยไป และบริษัทฯ จะทำการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน สำหรับลูกหนี้ที่มียอดค้างชำระตั้งแต่ 3 งวด หรือ D3 ขึ้นไป และลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระตั้งแต่ 6 งวด (D6) ขึ้นไปบริษัทฯ จะตัดเป็นหนี้สูญและดำเนินการ โดยว่าจ้างบริษัทหรือสำนักงานกฎหมายที่รับจ้างติดตามหนี้สินเป็นผู้ติดตามและดำเนินการต่อไป

การดำเนินการติดตามหนี้สินมีลักษณะที่แตกต่างกันตามการจัดประเภทของลูกหนี้โดยสรุป ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

ขั้นตอนที่ 1 พนักงานเร่งรัดหนี้สินจะส่งจดหมายแจ้งยอดเงินที่ลูกหนี้จะต้องชำระพร้อมทั้งวิธีการจ่ายชำระโดยวิธีต่างๆไว้ในใบแจ้งหนี้

ขั้นตอนที่ 2 พนักงานเร่งรัดหนี้สินจะต้องโทรศัพท์ติดต่อกับลูกหนี้เพื่อแจ้งยอดการชำระหนี้พร้อมแจ้งวันเวลาและสถานที่ในการชำระหนี้ให้ลูกหนี้ทราบอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 กรณีลูกหนี้ยังไม่ชำระตามกำหนดระยะเวลา พนักงานเร่งรัดหนี้สินสามารถที่จะ Fax เอกสารหรือไปรษณียบัตรเพื่อแจ้งเตือนลูกหนี้พร้อมทั้งโทรศัพท์แจ้งเตือนลูกหนี้อีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 หากลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้สิน พนักงานเร่งรัดหนี้สินจะส่งจดหมายขอให้ลูกหนี้ชำระยอดหนี้ที่ค้างชำระทั้งหมดพร้อมทั้งค่าติดตามหนี้และค่าใช้จ่ายอื่นๆในการติดตามหนี้และบอกยกเลิกสัญญาซึ่งหนังสือฉบับนี้จะออกโดยทนายผู้รับมอบอำนาจจากบริษัทฯ

ขั้นตอนที่ 5 พนักงานสามารถส่งเจ้าหน้าที่ภาคสนาม(เจ้าหน้าที่ติดตามหนี้สินและยึดทรัพย์สิน) ไปติดตามหนี้สินหรือการติดตามเอาทรัพย์สิน(กรณีเช่าซื้อ)กับลูกหนี้ได้

ขั้นตอนที่ 6 กรณีที่ลูกหนี้มีเจตนาที่จะเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา พนักงานสามารถฟ้องร้องดำเนินคดีกับลูกหนี้ได้ ในส่วนระยะเวลาการติดตามหนี้สินของบริษัทฯ ถ้าเกินกำหนดการค้างชำระถึง 5 งวด บริษัทฯ จะว่าจ้างสำนักงานกฎหมายหรือบริษัทที่รับจ้างการติดตามหนี้สินภายนอกเป็นผู้ติดตามต่อไป

2.7 ปัญหาในการชำระคืนหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา King and Frishberg (2001) ได้ทำการสำรวจนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินเพื่อศึกษาในระดับอุดมศึกษารวม

1,031 ราย จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรวม 55 แห่งในสหรัฐอเมริกา พบปัญหาที่น่าสนใจหลายประการ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงภาระที่ต้องรับผิดชอบในการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มิวงเงินกู้ยืมยิ่งสูงขึ้นและมีภาระดอกเบี้ยสูงตามไปด้วย นักศึกษาในปีแรก ๆ จะไม่คิดว่าปัญหาในการต้องแบ่งรายได้เพื่อใช้คืนหนี้ อาจจะเป็นภาระหนักเกินกว่าที่รับได้ โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความคาดหวังในรายได้ที่จะได้รับเมื่อจบการศึกษาสูงกว่าความเป็นจริง ในขณะที่นักศึกษามีความคาดหวังว่าจะสามารถใช้คืนเงินกู้ยืมได้โดยเฉลี่ย ร้อยละ 10.7 ของรายได้ที่จะได้รับในอนาคต ในความเป็นจริงวงการธุรกิจสินเชื่อมีความเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถใช้คืนเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 8 ของรายได้ King และ Frishberg มีความเห็นว่าสำหรับผู้ที่มีรายได้ต่ำจำเป็นต้องจัดสรรทุนการศึกษาเพิ่มขึ้นแทนทุนกู้ยืม ควรมีการจำกัดเพดานวงเงินกู้ยืมและภาระดอกเบี้ยให้เหมาะสมกับภาระที่ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถ รับผิดชอบได้ ภาระการชำระเงินกู้จะต้องมีความยืดหยุ่นตามกำลังความสามารถของผู้กู้ ทั้งนี้ต้องให้ออกาสผู้ชำระคืนเงินกู้ให้มีการขอผ่อนผันหรือพักชำระหนี้ได้ (Deferment) ให้ยืกระยะเวลาการชำระคืนได้ (Forbearance) หรือให้ใช้คืนได้ในอัตราที่ผูกกับรายได้ (Income — Contingent Repayment) ที่สำคัญยังจะต้องให้การศึกษาเพื่อให้ผู้กู้เข้าใจถึงภาระที่ผู้กู้จะต้องรับผิดชอบเมื่อต้องหารายได้ให้เพียงพอที่จะใช้คืนหนี้เงินกู้ก่อนที่ผู้กู้จะตัดสินใจเงินเพื่อการศึกษาการให้ข้อเท็จจริงตั้งแต่ก่อนตัดสินใจ (Entrance Counseling) จะป้องกันปัญหาเมื่อผู้กู้พบความจริงภายหลังว่าราคาของการศึกษาที่จะต้องจ่ายสูงกว่าที่คาดคิดไว้มาก (Sticker Shock)

อัตรานี้สูญญ (Default Rates) สำหรับเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในสหรัฐอเมริกาได้ปรับลดลงจากร้อยละ 22.4 ในปี พ.ศ. 2533 เหลือเพียงร้อยละ 5.4 ของผู้กู้รวม 2.3 ล้านคน ซึ่งครบกำหนดต้องชำระคืนเงินกู้ในปี พ.ศ.2544 จากสถานศึกษา 6,500 แห่ง อัตรานี้สูญญในปี พ.ศ.2533 เป็นอัตราที่สูงที่สุดเพิ่มขึ้นจากอัตรานี้สูญญร้อยละ 17.2 ในปี พ.ศ.2531 จากการศึกษาที่รัฐบาลเข้าควบคุมปัญหานี้เสีย รายสถานศึกษา โดยกำหนดมาตรการยกเลิกโครงการเงินกู้ยืมในสถานศึกษาที่มีผู้ไม่ชำระหนี้สูงกว่าร้อยละ 25 ของผู้ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ติดต่อกัน 3 ปี หรือมีผู้ไม่ชำระหนี้ในปีใดปีหนึ่งสูงกว่าร้อยละ 40 โดยจะมีการประเมินทุกปีมีระยะเวลา 2 ปี ภายหลังจากปีที่ครบกำหนดชำระหนี้ นับตั้งแต่เริ่มมาตรการนี้ในปี พ.ศ.2534 มีสถานศึกษาซึ่งรัฐบาลได้งดทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวม 1,100 แห่ง มาตรการดังกล่าวสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้กู้ยืมและช่วยวางแผนการใช้คืนเงินกู้ยืมแก่ ผู้กู้ที่มีปัญหาในการชำระคืนหนี้ รวมทั้งจัดให้สถาบันการเงินเข้าช่วยเหลือให้คำแนะนำและจัดการปัญหาการชำระคืนเงินกู้ในสถานศึกษาที่มีหนี้เสียสูงกว่าเกณฑ์ สถานศึกษาที่มีอัตรานี้เสียต่ำกว่าร้อยละ 5 หรือมีอัตรานี้เสียต่ำกว่าร้อยละ 10 ติดต่อกัน 3 ปี ยังได้รับประโยชน์จากมาตรการผ่อนปรนในการปล่อยเงินกู้ยืม เช่น ไม่ต้องรอระยะเวลาเบิกจ่าย 30 วัน

สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องยังมีการแข่งขันกันเพื่อลดอัตราหนี้เสีย โดยมีมาตรการต่าง ๆ ร่วมกับสถานศึกษาจัดที่ปรึกษาทางการเงินไปให้คำแนะนำการวางแผนกู้ยืมเงินและใช้คืนเงินตั้งแต่ระดับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาที่เตรียมเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา และร่วมกับสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการหนี้ทั้งแก่เจ้าหน้าที่ครูและนักศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาทางการเงินและการศึกษาโดยเฉพาะการเพิ่มอัตราคงอยู่ของนักศึกษา (Student Retention) จนจบการศึกษา อันจะมีผลต่อความสามารถชำระหนี้ในภายหลัง ในปี พ.ศ. 2544 สถาบันการเงินที่มีคุณภาพแห่งหนึ่งสามารถ ลดหนี้สูญได้เหลือร้อยละ 4.5 ของผู้ต้องชำระหนี้ซึ่งสถาบันเป็นผู้ค้ำประกันหนี้ (Education — Loan Guarantor)

มาตรการของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนผู้กู้ให้มีการชำระหนี้รวมไปถึงการยอมให้ผู้กู้นำดอกเบี้ยไปหักลดภาษีในกรณีที่ผู้กู้ชำระคืนหนี้ทั้งหมดภายใน 60 เดือน ผู้กู้ส่วนใหญ่วางแผนชำระคืนเงินกู้ภายในระยะเวลา 10 ปี แต่สามารถเลือกวางแผนชำระคืนเงินกู้ได้หลากหลาย แผนมาตรฐาน (Standard Plan) กำหนดให้ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้เป็นรายเดือน โดยมียอดเงินชำระคืนขั้นต่ำเดือนละ 50 เหรียญ และมีระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ครบถ้วน ภายใน 10 ปี เนื่องจากระยะเวลาชำระคืนสั้นผู้กู้จะเสียดอกเบี้ยน้อยกว่าแผนอื่น นอกจากแผนมาตรฐานผู้กู้สามารถเลือกชำระคืนเงินกู้ในอัตราก้าวหน้า (Graduated Repayment Plan) ในระยะแรก ผู้กู้จะมียอดชำระคืนต่ำ ต่อไปจะปรับเพิ่มขึ้นโดยปกติทุกปีมีระยะเวลา 2 ปี จำนวนเงินและระยะเวลาคืนเงินกู้จะขึ้นกับจำนวนเงินกู้ยืมทั้งหมด สำหรับยอดเงินกู้ต่ำกว่า 10,000 เหรียญ ผู้กู้จะต้องชำระคืนภายในระยะเวลา 12 ปี และสำหรับยอดเงินกู้ยืมมากกว่า 60,000 เหรียญ จะต้องชำระคืนภายในระยะเวลา 30 ปี ผู้กู้ยังสามารถเลือกชำระคืนเงินกู้โดยผูกกับรายได้ (Income Contingent Repayment) โดยมีระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ทั้งหมดภายในระยะเวลา 25 ปี หากผู้กู้ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะชำระคืนดอกเบี้ย จำนวนเงินดอกเบี้ยค้างชำระจะถูกตัดไปรวมเป็นเงินต้นทุกสิ้นปี ถ้าภายใน 25 ปี ผู้กู้ยังไม่มีรายได้เพียงพอที่จะชำระคืนเงินกู้ทั้งหมด ผู้กู้จะไม่ต้องชำระหนี้ส่วนที่ค้าง แต่จะต้องเสียภาษีสำหรับยอดเงินค้างชำระ

ในกรณีที่ผู้กู้มีปัญหาระหว่างการชำระหนี้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามแผนการชำระหนี้ที่ตกลงไว้ ผู้กู้สามารถติดต่อกับสถาบันการเงินขอขยายระยะเวลาการชำระหนี้ และลดจำนวนเงินค้างงวด (Forbearance) และในกรณีที่จำเป็นผู้กู้สามารถขอผ่อนผันหรือพักการชำระหนี้ (deferment) ถ้าอยู่ในเงื่อนไข เช่น ศึกษาต่อ ไม่สามารถหางานได้ มีความเดือดร้อนด้านการเงิน ในปี พ.ศ.2539 ผู้กู้ซึ่งขอผ่อนผันหรือพักชำระหนี้ และผู้ขอขยายระยะเวลาการชำระหนี้มีจำนวนร้อยละ 11.3 ของผู้ครบกำหนดชำระหนี้

นอกจากนี้ผู้กู้ซึ่งถูกจัดประเภทเป็นหนี้เสีย (Delinquent Loan) สามารถกลับมาชำระเงินกู้ให้ครบ 12 งวด โดยไม่มีการค้างชำระเพื่อลบประวัติหนี้เสีย ผู้กู้ยังสามารถเลือกวิธีการแปลงหนี้ (Federal

Consolidation Loan) ซึ่งสามารถรวมเงินกู้หลายประเภทเข้าด้วยกัน หรือใช้เงินกู้ใหม่ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าชำระคืนเงินกู้เก่า

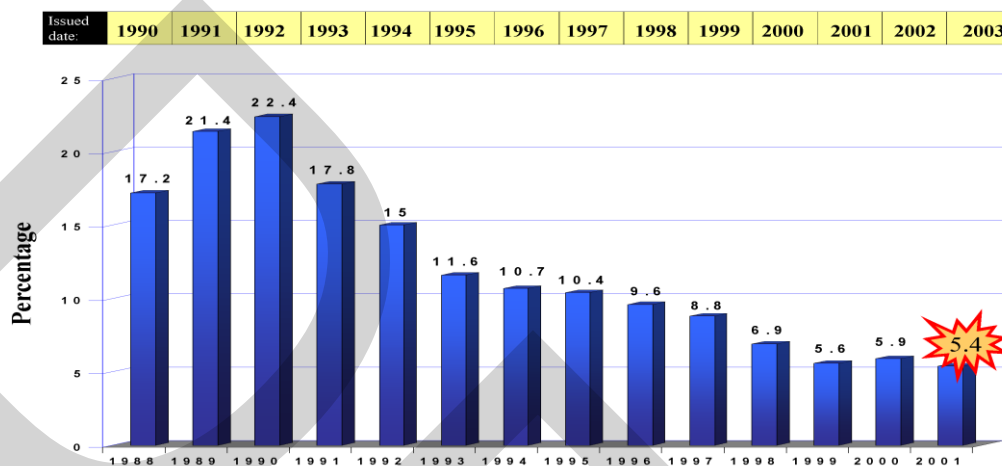
จะเห็นว่ามาตรการต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนให้ผู้กู้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำลังส่งผลให้อัตราหนี้สูญลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ร้อยละ 17.8 ในปี พ.ศ.2534 จนเหลือเพียงร้อยละ 5.4 ในปี พ.ศ.2544 (รูปที่ 2.1)

รูปที่ 2.1 อัตราหนี้เสียของผู้กู้เงินเพื่อศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 — 2001 ประเมิน 2 ปี ภายหลังจากปีที่ครบกำหนดชำระคืน

National Student Loan Default Rates

ที่มา : Briefing on the National Default Rates , September 6 , 2003

<http://www.ifap.ed.gov/eannouncements/attachments/0916NationalDefaultRateBriefing.pdf>

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ได้ศึกษาจากเอกสารข้อมูลของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต วิชาการกรุงเทพฯ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเอกสารข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการสำรวจปัญหาของผู้ครบเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ ได้ใช้วิธีสัมภาษณ์โดยพบปะกับผู้สัมภาษณ์และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Unstructured Interviewed) รวมทั้งจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3.2 ประชากร

ในการศึกษานี้ได้ติดตามผลบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 ถึงปีการศึกษา 2542 ซึ่งเป็นผู้ครบกำหนดชำระคืนหนี้เงินกู้กองทุนฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปีพ.ศ. 2545 จากจำนวนนักศึกษาซึ่งเป็นผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปีการศึกษา 2542 รวมทั้งสิ้น 5,403 ราย มีผู้สำเร็จการศึกษาหรือเลิกกู้จนถึงปีการศึกษา 2542 รวม 2,735 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 51 ในจำนวนนี้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรร้อยละ 65 เป็นผู้เลิกกู้หรือหมดสิทธิกู้ก่อนสำเร็จการศึกษาร้อยละ 17 มีผู้ซึ่งได้ย้ายสถานศึกษาหรือลาออกก่อนสำเร็จการศึกษาร้อยละ 12 นอกจากนี้ยังมีผู้ไม่ทราบสถานภาพที่แน่นอนเพราะขาดการติดต่อไปก่อนสำเร็จการศึกษาอีกร้อยละ 6 (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักศึกษามทบ.ผู้อยู่ในเกณฑ์ต้องชำระคืนเงินกู้ยืมยศ.ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2545

จบ/เลิกกู้**			ผู้จบการศึกษาหรือเลิกกู้รายปี*								
ปีการศึกษา	ครบชำระ ปี พ.ศ.	รวม (ราย)	จบ		เลิกกู้หรือหมดสิทธิกู้		อื่นๆ			รวม	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ย้าย	ลาออก	ไม่ติดต่อ	จำนวน	ร้อยละ
2539	2542	197	75	38.1%	77	39.1%	8	8	29	45	22.8%
2540	2543	471	270	57.3%	134	28.5%	51	13	3	67	14.2%
2541	2544	825	616	74.7%	62	7.5%	64	43	40	147	17.8%
2542	2545	1,242	802	64.6%	187	15.1%	72	67	114	253	20.4%
รวม		2,735	1,763	64.5%	460	16.8%	195	131	186	512	18.7%

ที่มา: * ข้อมูลจากแผนกทะเบียน มทบ. ปีการศึกษา 2545

** ข้อมูลจากธนาคารกรุงไทยจำกัด(มหาชน) ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

3.3 ตัวอย่างในการศึกษา

3.3.1 การจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในการศึกษา¹ ได้แบ่งการสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตผู้กู้ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ผู้กู้ที่ชำระคืนเงินกู้ตามเกณฑ์ และผู้กู้ที่ค้างชำระคืนเงินกู้ ในกลุ่มแรกเป็นการสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตผู้กู้ที่ไม่มีรายชื่อในผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ตามรายงานของธนาคารกรุงไทย ๑ โดยเลือกผู้ที่มีที่อยู่สามารถติดต่อได้รวม 500 ราย หรือร้อยละ 52 ของผู้ไม่ค้างชำระ ในส่วนของผู้กู้ที่ค้างชำระได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้กู้รวม 1,087 ราย จาก 1,780 ราย คิดเป็นร้อยละ 61 โดยสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อผู้กู้กองทุนฯ ที่ค้างชำระหนี้ตามรายงานของธนาคารกรุงไทย ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2545 โดยรวมจำนวนบัณฑิตผู้กู้ที่จะได้รับแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 1,587 ราย ผลการตอบกลับแบบสอบถามตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้ส่งถึงผู้รับแต่ผู้รับไม่ได้ตอบกลับรวม 1,447 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.2 ส่วนแบบสอบถามที่ได้ส่งถึงผู้รับและผู้รับได้ตอบกลับมีทั้งสิ้น 84 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 5.3 เป็นกรณีที่ผู้กู้ได้เสียชีวิตลง 1 ราย นอกจากนี้มีแบบสอบถามที่ถูกส่งคืน เพราะไม่สามารถส่งถึงผู้รับด้วยเหตุผลต่างๆ รวมไปถึงกรณีที่ผู้รับได้ย้ายที่อยู่ใหม่ ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่ เลขที่บ้านผิด และการเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 3.5 รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ในจำนวนจดหมายที่ถูกตีกลับจำนวน 56 ฉบับ ได้มีการสุ่มโทรศัพท์ถึงผู้กู้จำนวน 10 ราย เพื่อตรวจสอบสาเหตุที่ไม่สามารถติดต่อได้ทางจดหมาย ปรากฏว่ามี 4 รายที่สามารถติดต่อได้และยินดีให้ข้อมูล และมี 6 รายไม่สามารถติดต่อได้อันเนื่องมาจาก เบอร์โทรศัพท์ถูกยกเลิก โทรศัพท์งดใช้บริการชั่วคราวโทรศัพท์เสีย และไม่มีผู้รับสาย บางกรณีมีผู้รับสายแต่แจ้งว่าไม่มีชื่อผู้กู้ กยศ.

จากการตรวจสอบสาเหตุที่ไม่สามารถติดต่อทางจดหมายได้จากบัณฑิตผู้กู้ทั้ง 4 ราย ที่สามารถติดต่อได้ทางโทรศัพท์ สรุปได้ว่า มี 2 รายที่ย้ายที่อยู่ใหม่และไม่ได้แจ้งเปลี่ยนที่อยู่ มี 1 รายยังอาศัยอยู่ที่เดิมแต่เนื่องจากจดหมายเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจนจึงไม่ได้รับ และอีก 1 รายมีที่อยู่ในฐานข้อมูลผิดพลาดทำให้ไม่มีเลขที่บ้านตามเจ้าหน้าที่ของ

การติดต่อผู้กู้ทางจดหมายมีปัญหาหลายประการ เพราะระยะเวลาการทำสัญญาครั้งสุดท้ายห่างจากเวลาที่มีการส่งจดหมายติดตามผู้กู้อย่างน้อย 3 ปี โดยเฉพาะในกรณีของนักศึกษาจากต่างจังหวัดและนักศึกษาซึ่งมีที่อยู่อาศัยชั่วคราวใกล้สถานศึกษาในระหว่างการศึกษา และเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาและได้งานทำ ก็ได้ย้ายที่พักอาศัย ถ้าหากจะใช้ข้อมูลสถานที่อยู่ของผู้ปกครองในการติดต่อผู้กู้ ในบางกรณีข้อมูลก็ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน เนื่องจากไม่ได้มีการตรวจสอบ ในการจัดส่งแบบสอบถามได้พยายามใช้ที่อยู่ของผู้ปกครองซึ่งเป็นที่อยู่ถาวรเป็นหลัก การติดต่อผู้กู้ผ่านผู้ปกครองจะมีปัญหาในกรณีที่ผู้กู้ไม่ได้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ผู้ปกครองอาจไม่สนใจหรือไม่สามารถส่งเอกสารต่อถึงผู้กู้ในทันที ทำให้มีความล่าช้าในการติดต่อสื่อสารกับผู้กู้ และอาจมีกรณีที่ผู้ปกครองได้ย้ายที่อยู่เช่นกันภายในระยะเวลา 3 ปี

ตารางที่ 3.2 ผลการตอบกลับแบบสอบถาม

จำนวนจดหมายส่งกลับคืน (หน่วย: ฉบับ)	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับ กลับคืน ณ วันที่		ร้อยละของ จำนวน แบบสอบถามที่ ส่ง
	4 ม.ค. 46	11 ก.พ. 46 (สิ้นสุด)	
จดหมายส่งกลับคืนทั้งสิ้น (1)+(2)	121	140	8.8%
ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น (1.1)+(2.1)	68	*84	5.3%
1. กลุ่มผู้ชำระตามเกณฑ์ (ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 500 ฉบับ)	74	75	15.0%
1.1 ส่งกลับคืน โดยตอบแบบสอบถาม	28	29	5.8%
1.2 จดหมายถูกตีกลับ	46	46	9.2%
- กรณีย้ายที่อยู่ใหม่	15	15	3.0%
- กรณีไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า	3	3	0.6%
- กรณีไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้าของ	10	10	2.0%
- กรณีจ่าหน้าของไม่ชัดเจน	3	3	0.6%
- กรณีไม่ระบุสาเหตุ	15	15	3.0%
2. กลุ่มผู้ค้างชำระ (ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,087 ฉบับ)	47	65	6.0%
2.1 ส่งกลับคืน โดยตอบแบบสอบถาม	40	55	5.1%
- ตอบแบบสอบถาม	40	54	5.0%
- ผู้กู้เสียชีวิต	-	1	0.1%
2.2 จดหมายถูกตีกลับ	7	10	0.9%
- กรณีย้ายที่อยู่ใหม่	3	5	0.5%
- กรณีไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า	4	4	0.4%
- กรณีไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้าของ	-	-	-
- กรณีจ่าหน้าของไม่ชัดเจน	-	-	-
- กรณีไม่ระบุสาเหตุ	-	1	0.1%

* ผู้กู้เสียชีวิต 1 ราย จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจึงเท่ากับ 83 ราย

ปัญหาอีกประการหนึ่งในการจัดประเภทกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากสถานภาพการศึกษา การกู้ยืม และการชำระหนี้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากแบบสอบถามที่มีผู้ตอบกลับทั้งสิ้น 84 ฉบับ มีผู้กู้เสียชีวิต 1 ราย ผู้กู้ยังศึกษาอยู่และไม่ได้ให้ข้อมูลอื่นอีก 1 ราย จึงมีแบบสอบถามที่ประมวลผลได้รวม 82 ฉบับ จัดประเภทได้เป็นผู้ชำระคืนเงินกู้สม่ำเสมอคือไม่มีหนี้ค้างชำระใด ๆ รวม 22 ราย เป็นผู้ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้แล้วและยังไม่ได้ติดต่อชำระหนี้ หรือได้ชำระหนี้

แล้วบางส่วนแต่ยังมีหนี้ค้างชำระอยู่รวม 36 ราย นอกจากนี้เป็นผู้ที่คิดว่าตนเองมีสิทธิได้รับการผ่อนผันหรือยังไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้รวม 24 ราย

3.3.2 การติดตามผู้กู้ทางโทรศัพท์ ในการทดสอบติดตามผู้กู้ทางโทรศัพท์ที่ใช้บุคลากร 2 คน โทรศัพท์ถึงผู้กู้ โดยสุ่มจากรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งมีหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อได้ ภายใน 1 วันทำการ สามารถติดต่อบัณฑิตผู้กู้รวม 55 ราย ประกอบด้วยผู้มีรายชื่อในรายงานผู้ค้างชำระหนี้ของธนาคารกรุงไทยฯ จำนวน 25 ราย และผู้ที่ไม่อยู่ในรายชื่อผู้ค้างชำระหนี้จำนวน 30 ราย สามารถติดต่อผู้กู้เพื่อสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ได้รวม 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 16 อีกร้อยละ 16 มีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อได้ แต่ผู้กู้ไม่อยู่บ้านในขณะที่ติดต่อไป และร้อยละ 35 ไม่มีผู้รับโทรศัพท์ อีกร้อยละ 33 เป็นกรณีที่ไม่สามารถติดต่อได้ เนื่องจากผู้กู้ได้ย้ายที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ผิดพลาด หรือใช้ไม่ได้ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ผลการติดต่อผู้กู้ทางโทรศัพท์

ผลที่ได้จากการทดสอบ โทรศัพท์	ตัวอย่างสุ่มจาก รายงาน ผู้ค้างชำระ		ตัวอย่างสุ่มจาก รายงาน ผู้ชำระตามเกณฑ์		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ผู้ให้สัมภาษณ์	4	16	5	16	9	16
ไม่มีผู้รับสาย	8	32	11	37	19	35
ไม่อยู่บ้าน	1	4	8	27	9	16
ย้ายออก	7	28	2	6	9	16
เบอร์โทรศัพท์ใช้ไม่ได้	4	16	3	10	7	13
ไม่มีชื่อผู้กู้และผู้ปกครอง ในบ้าน	1	4	1	4	2	4
รวม	25	100	30	100	55	100

3.3.3 กรณีศึกษา ในการศึกษาและสำรวจความพร้อมในการชำระคืนเงินกู้เชิงลึกของบัณฑิตผู้กู้ ได้มีการสัมภาษณ์ผู้กู้บางรายแบบเจาะลึกเป็นกรณีศึกษาพิเศษ (Case Interview) รวม 15 ราย โดยสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จำนวน 10 ราย และสัมภาษณ์โดยตรง 5 ราย

3.4 เครื่องมือในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการทดสอบติดตามนี้ ใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทางโทรศัพท์และสัมภาษณ์โดยตรงสำหรับกรณีศึกษา รวมทั้งการศึกษาจากข้อมูลเอกสารของธนาคารกรุงไทยและของมหาวิทยาลัย

3.5 การประมวลผลข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จะนำมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS Version 11) เพื่อสรุปผลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลจากการส่งแบบสอบถามทางจดหมายมีผู้ตอบแบบสอบถามรวม 82 ราย จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้ชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ ครบถ้วนตามกำหนดระยะเวลาชำระคืนจำนวน 22 ราย
2. ผู้ค้างชำระหรือผู้ถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้แล้วแต่ยังไม่ติดต่อกับธนาคารจำนวน 36 ราย
3. ผู้ขอผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้หรือยังไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ จำนวน 24 ราย

ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามถูกจัดประเภทแยกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ชำระคืนเงินกู้ซึ่งรวมผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดระยะเวลาครบชำระคืน หรือในกรณีที่ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ล่าช้ากว่ากำหนด ผู้กู้ได้มีการติดต่อชำระคืนยอดเงินต้นและดอกเบี้ยค้างชำระรวมทั้งเบี้ยปรับครบถ้วน ณ วันที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้ดำเนินการชำระคืนเงินกู้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กล่าวคิดเป็นร้อยละ 27 ของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) กลุ่มผู้ถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้แล้ว แต่ยังไม่เคยติดต่อเพื่อขอชำระคืนเงินกู้ หรือได้เคยชำระคืนเงินกู้บ้าง แต่ยังคงค้างชำระคืนเงินต้น ดอกเบี้ย หรือ เบี้ยปรับ รายการใดรายการหนึ่งทั้งจำนวนหรือบางส่วน เรียกว่าผู้ค้างชำระ คิดเป็นร้อยละ 44 ของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) กลุ่มผู้ขอผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้ เรียกว่าผู้ผ่อนผัน หรือผู้ยังไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้อีกร้อยละ 29 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื่องจากธนาคารกรุงไทยฯ ใช้เกณฑ์ผู้สำเร็จการศึกษาหรือผู้เลิกกู้กองทุนฯ ครบกำหนด 2 ปี ในการติดตามทวงถามหนี้ ยกเว้นในกรณีที่ผู้กู้ได้ติดต่อขอผ่อนผันไว้ ซึ่งผู้กู้มีสิทธิขอผ่อนผันในกรณีที่ผู้กู้ยังไม่สำเร็จการศึกษา ผู้กู้ศึกษาต่อ หรือผู้กู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ และจะได้รับสิทธิผ่อนผันครั้งละ 6 เดือน แต่ผู้กู้บางรายละเลยการติดต่อขอผ่อนผันและไม่เข้าใจขั้นตอนในการขอผ่อนผัน จึงมีผู้กู้จำนวนหนึ่งซึ่งมีความเข้าใจว่าตนเองได้ดำเนินการขอผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้เรียบร้อยแล้ว หรือยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้ เช่นยังไม่สำเร็จการศึกษา เป็นต้น แต่ในรายงานของธนาคารกรุงไทยฯ ผู้กู้เหล่านี้เป็นผู้ค้างชำระ ซึ่งนำไปสู่ขั้นตอนและค่าใช้จ่ายของการติดตามหนี้ และการตรวจสอบซ้ำซ้อนกับสถานศึกษา ปัญหาส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากขั้นตอนในการขอผ่อนผันยังหละหลวม ไม่ชัดเจนว่าผู้กู้จำเป็นต้องดำเนินการผ่านสถานศึกษา กองทุนฯ หรือธนาคารกรุงไทยฯ ทั้งยังไม่มีกำหนดระเบียบการและเอกสารประกอบการขอผ่อนผันที่ชัดเจนสำหรับผู้กู้ รวมทั้งไม่มีเอกสารคู่มือฉบับเพื่อเป็นหลักฐานว่าผู้กู้ได้ดำเนินการขอผ่อนผันแล้ว จึงมีกรณี

ที่ผู้กู้แจ้งว่าได้ดำเนินการติดต่อขอผ่อนผันกับธนาคารกรุงไทยฯแล้ว แต่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ไม่ได้ดำเนินการให้หลังจากได้รับเรื่องขอผ่อนผันไว้แล้ว

นอกจากนี้ยังมีกรณีผู้กู้ต่อเนื่องจากสถานศึกษาเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งได้พักการศึกษาเป็นเวลา 2 ปีขึ้นไปก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และได้รับจัดสรรเงินกู้ยืมกองทุนฯตามสิทธิของผู้กู้ต่อเนื่อง แต่เนื่องจากผู้กู้เป็นผู้เลิกกู้กองทุนฯมาครบกำหนด 2 ปี จึงมีรายชื่อเป็นผู้ครบกำหนดต้องชำระคืนเงินกู้ในรายงานของธนาคารกรุงไทยฯ แม้ในขณะที่เป็นนักศึกษากู้ยืมกองทุนฯปีแรกในมหาวิทยาลัยและมีสิทธิได้รับการผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้จนกว่าจะจบการศึกษาในอีก 2 ถึง 4 ปีข้างหน้า

จะเห็นได้ว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งจัดเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันหรือยังไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 2 4 ราย คลาดเคลื่อนจากข้อมูลผู้ครบเกณฑ์ชำระคืนของธนาคารกรุงไทยคิดเป็นร้อยละ 29 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรวม 82 ราย ในการวิเคราะห์ผลการศึกษานี้จึงได้จำแนกประเภทการชำระคืนเงินกู้ตามข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสามประเภท เพื่อทำความเข้าใจในสภาพปัญหาของผู้กู้ในสถานภาพที่แตกต่างกันตามข้อเท็จจริง

4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.1 ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 82 ราย ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 74 เป็นเพศหญิง ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 26 สัดส่วนผู้ค้างชำระซึ่งเป็นเพศชายสูงกว่าผู้ไม่ค้างชำระเล็กน้อย ผู้ค้างชำระเป็นชายร้อยละ 22 ในขณะที่ผู้ชำระคืนเงินกู้เป็นชายร้อยละ 18

ผู้กู้ซึ่งครบเกณฑ์ชำระคืนมีอายุระหว่าง 21- 25 ปีร้อยละ 41 และมีอายุระหว่าง 26- 30 ปีร้อยละ 54 ส่วนผู้มีอายุเกิน 30 ปีมีเพียงร้อยละ 5 นอกจากนี้ผู้ครบเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ยังมีสถานภาพโสดร้อยละ 88 และเป็นผู้สมรสแล้วร้อยละ 12 ผู้กู้ซึ่งขอผ่อนผันและไม่ครบเกณฑ์ชำระคืนส่วนใหญ่ยังไม่สำเร็จการศึกษามีอายุระหว่าง 21- 25 ปีร้อยละ 88 และอีกร้อยละ 12 มีอายุระหว่าง 26- 30 ปี เป็นผู้สมรสแล้วเพียง 1 รายหรือร้อยละ 4

ผู้ค้างชำระมีอายุโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ชำระคืนเงินกู้ ผู้ชำระคืนเงินกู้มีอายุโดยเฉลี่ย 26 ปี เป็นผู้มีอายุระหว่าง 21- 25 ปีร้อยละ 50 และมีอายุระหว่าง 26- 30 ปีอีกร้อยละ 50 ส่วนผู้ค้างชำระมีอายุโดยเฉลี่ย 27 ปี เป็นผู้มีอายุระหว่าง 21- 25 ปีเพียงร้อยละ 36 มีอายุระหว่าง 25- 30 ปีร้อยละ 56 และมีอายุสูงขึ้นไปจนถึง 38 ปีร้อยละ 8

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ผู้ชำระ ค่านายหน้า		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึง เกณฑ์ชำระค่านายหน้า		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	4	18.2	8	22.2	9	37.5	21	25.6
หญิง	18	81.8	28	77.8	15	62.5	61	74.4
อายุ								
21-25	11	50.0	13	36.1	21	87.5	45	54.9
26-30	11	50.0	20	55.6	3	12.5	34	41.5
31-38			3	8.3			3	3.7
อายุโดยเฉลี่ย (ปี)	22	25.6 ปี	36	26.5 ปี	24	23.8 ปี	82	25.5 ปี
ฐานนิยม (Mode)		25 ปี		25 ปี		23 ปี		25 ปี
สถานภาพสมรส								
โสด	19	86.4	32	88.9	23	95.8	74	90.2
แต่งงาน	3	13.6	4	11.1	1	4.2	8	9.8
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

4.2 ภูมิสำเนาเดิมและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑลร้อยละ 32 และอยู่ในส่วนภูมิภาคร้อยละ 68 แยกได้เป็นภาคใต้ร้อยละ 26 ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 20 ภาคตะวันออกร้อยละ 16 และภาคเหนือร้อยละ 7

ผู้ค้างชำระค่านายหน้าเป็นผู้มีภูมิสำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาคห่างไกลมากกว่าในกรุงเทพฯและส่วนกลาง จะเห็นว่า ผู้ชำระค่านายหน้าโดยส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑลรวมทั้งภาคกลาง รวมร้อยละ 55 เป็นผู้มีภูมิสำเนาอยู่ในภาคใต้รวมร้อยละ 32 และร้อยละ 9 มีภูมิสำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่ผู้ค้างชำระมีภูมิสำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาคห่างไกล รวมไปถึงภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสัดส่วนรวมร้อยละ 67 และผู้มีภูมิสำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑลและภาคกลางมีเพียงร้อยละ 33

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดซึ่งมีสัดส่วนผู้ค้างชำระต่อผู้ชำระคืนเงินกู้เท่ากับสามต่อสอง สัดส่วนผู้ค้างชำระจะสูงกว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัดส่วนผู้ค้างชำระต่อผู้ชำระคืนเพิ่มเป็นสี่ต่อหนึ่ง ส่วนผู้มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯและส่วนกลางมีสัดส่วนผู้ค้างชำระต่อผู้ชำระคืนเงินกู้เพียงหนึ่งต่อหนึ่ง

ตารางที่ 4.2 ภูมิลำเนาเดิมและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

	ผู้ชำระคืนเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืน		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ภูมิลำเนาเดิม								
กรุงเทพฯและปริมณฑล	6	27.3	8	22.2	12	50.0	26	31.7
ภาคกลาง	6	27.3	4	11.1	3	12.5	13	15.9
ภาคเหนือ			4	11.1	2	8.3	6	7.3
ภาคใต้	7	31.8	10	27.8	4	16.7	21	25.6
ภาคตะวันออก	1	4.5	2	5.6			3	3.7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2	9.1	8	22.2	3	12.5	13	15.9
อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง								
ค้าขาย / เจ้าของกิจการขนาดเล็ก	3	13.6	13	36.1	8	33.3	24	29.3
เกษตรกรเจ้าของที่ดิน	6	27.3	8	22.2	2	8.3	16	19.5
รับจ้างรายวัน	4	18.2	1	2.8	5	20.8	10	12.2
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	9.1	3	8.3	3	12.5	8	9.8
เกษตรกรเช่าที่ดิน	1	4.5	1	2.8	1	4.2	3	3.7
พนักงานบริษัทเอกชน					1	4.2	1	1.2
ผู้รับบำนาญ / บำนาญ	1	4.5					1	1.2
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	2	9.1	2	5.6	2	8.3	6	7.3
ว่างงานหรือไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	13.6	4	11.1	2	8.3	9	11.0
บิดา / มารดาเสียชีวิต			4	11.1			4	4.9
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถาม มาจากครอบครัวผู้มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการขนาดเล็กร้อยละ 29 มาจากครอบครัวเกษตรกรร้อยละ 23 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเจ้าของที่ดิน มีครอบครัวผู้รับจ้างรายวันร้อยละ 12 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงผู้รับราชการและพนักงานประจำของรัฐวิสาหกิจและเอกชนรวมร้อยละ 11 นอกจากนั้นเป็นแม่บ้าน ผู้ว่างงาน และผู้รับบำนาญ

บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้ชำระค้ำเงินกู้ร้อยละ 32 เป็นเกษตรกร โดยร้อยละ 27 เป็นเกษตรกรเจ้าของที่ดิน รองลงมาร้อยละ 18 มีอาชีพรับจ้างรายวัน สำหรับบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการขนาดเล็ก มีสัดส่วนร้อยละ 14 ข้าราชการและพนักงานประจำมีสัดส่วนร้อยละ 9 แม่บ้านและพ่อบ้านรวมถึงผู้รับบำนาญ ผู้ว่างงานหรือไม่ได้ประกอบอาชีพ มีสัดส่วนอีกร้อยละ 27

สำหรับอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในกลุ่มผู้ค้างชำระประกอบอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการขนาดเล็กร้อยละ 3.6 และเป็นเกษตรกรร้อยละ 25 ในจำนวนนี้ร้อยละ 22 เป็นเจ้าของที่ดิน นอกจากนี้มีผู้รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 8 ส่วนผู้รับจ้างรายวัน แม่บ้านหรือพ่อบ้าน ผู้ว่างงานหรือไม่ได้ประกอบอาชีพและผู้ซึ่งบิดาและมารดาเสียชีวิตนั้นรวมได้ร้อยละ 31

จะเห็นว่า อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของกลุ่มผู้ค้างชำระฯ ส่วนใหญ่อยู่ในอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการขนาดเล็ก ผู้รับจ้างรายวันและเกษตรกรเช่าที่ดินซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย และผู้ไม่มีรายได้รวมร้อยละ 70 เมื่อเปรียบเทียบกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในอาชีพเดียวกัน ผู้มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการขนาดเล็กจะมีสัดส่วนการค้างชำระค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 36 ของผู้ค้างชำระ ในขณะที่มีสัดส่วนในผู้มีการชำระค้ำเงินตามเกณฑ์เพียงร้อยละ 14 (ตารางที่ 4.2)

4.3 สถานภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาในหลักสูตร 2 ปีร้อยละ 56 และศึกษาในหลักสูตร 4 ปีร้อยละ 44 ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 50 คณะต่อมาได้แก่คณะการบัญชีมีจำนวนผู้ศึกษาร้อยละ 33 ร้อยละ 13 เป็นผู้ศึกษาในคณะนิเทศศาสตร์ อีกร้อยละ 4 เป็นผู้ศึกษาในคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์และคณะนิติศาสตร์ มีคะแนนสะสมเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาแล้วโดยใช้เวลาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรร้อยละ 49 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาแต่ใช้เวลาเกินกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตรร้อยละ 22 และเป็นผู้ไม่สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษารวมร้อยละ 29 ปัญหาสำคัญของผู้ไม่สำเร็จการศึกษาได้แก่ปัญหาการเงินและผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 38 และ 33 ตามลำดับ ส่วนปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาครอบครัวและเจ็บป่วยรวมได้ร้อยละ 8 นอกจากนี้ผู้ไม่มีปัญหาใดๆคิดเป็นร้อยละ 21 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 สถานภาพการศึกษาของผู้กู้

	ผู้ชำระ ค่างานกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึง เกณฑ์ชำระค่างาน		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
หลักสูตร								
2 ปี	17	77.3	23	63.9	6	25.0	46	56.1
4 ปี	5	22.7	13	36.1	18	75.0	36	43.9
คณะ								
บริหารธุรกิจ	8	36.4	18	50.0	15	62.5	41	50.0
การบัญชี	11	50.0	12	33.3	4	16.7	27	32.9
นิเทศศาสตร์	3	13.6	5	13.9	3	12.5	11	13.4
ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์			1	2.8	1	4.2	2	2.4
นิติศาสตร์					1	4.2	1	1.2
GPA.								
ไม่ทราบ					4	16.7	4	4.9
< 2.00	1	4.5	6	16.7	9	37.5	16	19.5
2.00-2.49	12	54.5	19	52.8	7	29.2	38	46.3
2.50-2.99	5	22.7	9	25.0	3	12.5	17	20.7
3.00-3.49	4	18.2	2	5.6	1	4.2	7	8.5
ค่าเฉลี่ย GPA.	22	2.40	36	2.25	20	2.08	78	2.25
สถานภาพการศึกษา								
จบตามเวลาหลักสูตร	16	72.7	18	50.0	6	25.0	40	48.8
จบช้ากว่าเวลาหลักสูตร	4	18.2	11	30.6	3	12.5	18	22.0
ไม่จบ/กำลังศึกษา	2	9.1	7	19.4	15	62.5	24	29.3
ปัญหาการเงิน			4	57.1	5	33.3	9	37.5
ผลการเรียนต่ำ	1	50.0	3	42.9	4	26.7	8	33.3%
ปัญหาครอบครัว	1	50.0					1	4.2
เจ็บป่วย					1	6.7	1	4.2
อื่นๆ: ไม่มีปัญหา ย้ายสถานศึกษา เลิกกู้					5	33.3	5	20.8
จบ/เลิกศึกษาแล้วโดยเฉลี่ย (ปี)	21	2.3 ปี	30	2.1 ปี	9	0.7 ปี	60	2.0 ปี
จบหรือเรียนซ้ำโดยเฉลี่ย (ปี)	5	1.10 ปี	17	1.53 ปี	12	1.03 ปี	34	1.13 ปี
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

จากการติดตามผลการศึกษาของผู้ชำระคืนเงินกู้ร้อยละ 73 สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร และมีร้อยละ 18 สำเร็จการศึกษาช้ากว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้ที่ไม่สำเร็จการศึกษาหรือกำลังศึกษาคิดเป็นร้อยละ 9 สาเหตุมาจากผลการเรียนต่ำและปัญหาครอบครัว ผลการศึกษาของผู้ชำระคืนเงินกู้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคะแนนสะสมเฉลี่ยเท่ากับ 2.4 โดยร้อยละ 36 ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 50 ศึกษาในคณะกรรมการบัญชี และร้อยละ 14 ศึกษาในคณะนิเทศศาสตร์

ในกลุ่มผู้ค้างชำระร้อยละ 50 สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด มีร้อยละร้อยละ 31 สำเร็จการศึกษาแต่ใช้เวลาเกินระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด อีกร้อยละ 19 ยังไม่สำเร็จการศึกษา เนื่องจากปัญหาการเงินหรือผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้ค้างชำระได้ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจร้อยละ 50 อันดับรองลงมาคือคณะการบัญชีร้อยละ 33 และคณะนิเทศศาสตร์ร้อยละ 14 ผลการศึกษาของผู้ค้างชำระโดยรวมมีคะแนนสะสมเฉลี่ย 2.25

นอกจากผลการศึกษาโดยเฉลี่ยของผู้ค้างชำระนั้นต่ำกว่ากลุ่มผู้ชำระคืนเงินกู้แล้ว จะเห็นว่าสัดส่วนผู้ค้างชำระที่สำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่ากำหนดคิดเป็นร้อยละ 31 สูงกว่ากลุ่มผู้ชำระคืนเงินกู้ที่ร้อยละ 18 ส่วนผู้ค้างชำระที่ไม่จบการศึกษามีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 19 ในขณะที่ผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดแต่ไม่จบการศึกษามีเพียงร้อยละ 9 โดยเฉลี่ยผู้ค้างชำระเรียนช้ากว่าเกณฑ์ปกติ 1.5 ปี และจบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ย 2.1 ปี ส่วนผู้ชำระคืนเงินกู้เรียนช้ากว่าเกณฑ์ปกติ 1.1 ปี และจบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ย 2.3 ปี

สำหรับกลุ่มผู้ผ่อนผันหรือผู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้ ส่วนใหญ่จะศึกษาในหลักสูตร 4 ปีคิดเป็นร้อยละ 75 และศึกษาอยู่ในหลักสูตร 2 ปี ร้อยละ 25 และร้อยละ 63 ยังไม่จบการศึกษา ในจำนวนนี้กว่า 1 ใน 3 หรือร้อยละ 38 ระบุว่ามีปัญหาด้านการเงิน รองลงมาร้อยละ 28 มีผลการเรียนต่ำ นอกจากนั้นมีปัญหาเจ็บป่วย ย้ายสถานศึกษา และมีผู้เลิกกู้เพราะครอบครัวสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้ รวมทั้งมีผู้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นปีแรกแต่เนื่องจากเคยกู้ยืมเงิน กยศ. จากสถาบันการศึกษาเดิมในระดับปวช. และปวส. จึงถูกทวงหนี้จากสถาบันการศึกษาเดิม ผู้ที่จบการศึกษาในกลุ่มผู้มีสิทธิผ่อนผัน คิดเป็นร้อยละ 38 ส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืน และจบการศึกษาแล้วโดยเฉลี่ยเพียง 0.7 ปี และเป็นผู้ที่เรียนช้ากว่าหลักสูตรโดยเฉลี่ย 1 ปี คะแนนสะสมเฉลี่ยในกลุ่มนี้สูงเพียง 2.08 เนื่องจากมีผู้ยังไม่สำเร็จการศึกษาซึ่งมีคะแนนสะสมเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 อยู่ร้อยละ 38

4.4 สถานะการทำงาน

จากการศึกษาประสบการณ์ในการสมัครงานของผู้ตอบแบบสอบถามภายหลังจบการศึกษา รวม 60 ราย พบว่าเพียงร้อยละ 33 ได้งานครั้งแรกภายใน 6 เดือน อีกร้อยละ 22 ได้งานครั้งแรกภายใน 7-12 เดือน ภายในระยะเวลา 18 เดือน ผู้สมัครงานได้งานแรกรวมร้อยละ 65 อีกร้อยละ 27 ใช้เวลาหางานมากกว่า 18 เดือน และร้อยละ 8 ยังไม่ได้งานครั้งแรก โดยเฉลี่ยผู้สมัครงานได้งานครั้งแรกในเวลา 11 เดือน

หลังจากได้งานทำครั้งแรก ผู้ได้งานร้อยละ 22 ยังไม่เคยเปลี่ยนงาน อีกร้อยละ 78 ได้เปลี่ยนงานมาแล้ว 1-3 ครั้ง ในจำนวนนี้มีผู้ที่เปลี่ยนงานเพียง 1 ครั้งเท่ากับร้อยละ 37 ร้อยละ 28 เปลี่ยนงานมาแล้ว 2 ครั้ง และมีร้อยละ 35 ที่เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 3 ครั้ง โดยสรุปผู้ได้งานกว่า 3 ใน 4 ได้เคยเปลี่ยนงานมาแล้วโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง (ตารางที่ 4.4)

จะพบว่าผู้จ้างชำระโดยส่วนใหญ่ได้งานทำครั้งแรกหลังจากจบการศึกษาช้ากว่าผู้ชำระคืนเงินกู้ อีกทั้งผู้จ้างชำระมีการเปลี่ยนงานสูงกว่าผู้ชำระคืน ผู้ชำระคืนเงินกู้ใช้เวลาสมัครงานครั้งแรกเฉลี่ย 10 เดือน ส่วนผู้จ้างชำระใช้เวลาเฉลี่ย 13 เดือน นอกจากนี้ผู้ชำระคืนเงินกู้อีกร้อยละ 71 เคยเปลี่ยนงานอย่างน้อย 1 ครั้ง และโดยเฉลี่ยเปลี่ยนงานมาแล้ว 1.8 ครั้ง ส่วนผู้ไม่ได้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดร้อยละ 82 เคยเปลี่ยนงานอย่างน้อย 1 ครั้ง และโดยเฉลี่ยเปลี่ยนงานมาแล้ว 2.2 ครั้ง ในกลุ่มผู้ผ่อนผันหรือผู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้ มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้วรวม 9 ราย ยังไม่ได้งานทำร้อยละ 33 ได้งานทำภายใน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 สำหรับผู้ที่ได้งานทำแล้วเคยเปลี่ยนงานมา 1-2 ครั้ง รวมร้อยละ 80

เมื่อติดตามสถานะการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามรวม 82 ราย ร้อยละ 34 กำลังศึกษาและไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 33 เป็นพนักงานของบริษัทเอกชน ร้อยละ 20 เป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างรายวัน ร้อยละ 7 ประกอบอาชีพของครอบครัวหรือค้าขาย และร้อยละ 6 รับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 4.4 สถานภาพการทำงานของผู้กู้

	ผู้ชำระ ค้ำเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึง เกณฑ์ชำระค้ำ		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ได้งานเมื่อสำเร็จการศึกษา	21		30		9		60	
1 - 6 เดือน	8	38.1	9	30.0	3	33.3	20	33.3
7 - 12 เดือน	7	33.3	4	13.3	2	22.2	13	21.7
13 - 18 เดือน	2	9.5	4	13.3			6	10.0
มากกว่า 18 เดือนขึ้นไป	4	19.0	11	36.7	1	11.1	16	26.7
ยังไม่ได้งาน			2	6.7	3	33.3	5	8.3
ค่าเฉลี่ย (เดือน)	21	9.6	28	12.6	6	8.0	55	11.0
จำนวนผู้เคยเปลี่ยนงาน	15	71.4	23	82.1	5	83.3	43	78.2
1 ครั้ง	7	46.7	6	26.1	3	60.0	16	37.2
2 ครั้ง	4	26.7	7	30.4	1	20.0	12	27.9
3 ครั้ง	4	26.7	10	43.5	1	20.0	15	34.9
เฉลี่ย (ครั้ง)	15	1.8	23	2.2	5	1.6	43	2.0
อาชีพปัจจุบัน								
พนักงานบริษัทเอกชน	10	45.5	13	36.1	4	16.7	27	32.9
ลูกจ้างชั่วคราว / รายวัน	7	31.8	8	22.2	1	4.2	16	19.5
ทำอาชีพของครอบครัว / ค้าขาย			6	16.7			6	7.3
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	13.6	1	2.8	1	4.2	5	6.1
ว่างงาน / ศึกษาอยู่	2	9.1	8	22.2	18	75.0	28	34.1
การสมัครงานใน 3 เดือนของผู้ว่างงาน								
ไม่ได้สมัคร	1	50.0	1	14.3	1	12.5	3	17.6
1-5 แห่ง			3	42.9	2	25.0	5	29.4
6-10 แห่ง			2	28.6	2	25.0	4	23.5
11-20 แห่ง					3	37.5	3	17.6
> 20 แห่ง	1	50.0	1	14.3			2	11.8
อยากทำงานอาสาใช้ค้ำเงินกู้	2	100.0	7	100.0	8	100.0	17	100.0
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

ถ้าเปรียบเทียบอาชีพของผู้ชำระค้ำเงินกู้ตามกำหนดกับผู้ยังค้างชำระ จะเห็นว่าผู้ชำระค้ำเงินกู้ร้อยละ 59 เป็นผู้มียรายได้ประจำในบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ หรือรับราชการ ร้อยละ 32 เป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างรายวัน และร้อยละ 9 ว่างงานหรือกำลังศึกษาต่อ ส่วนผู้ค้างชำระร้อยละ 39 เป็นผู้มียรายได้ประจำในบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ หรือรับราชการ ร้อยละ 22 เป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างรายวัน อีกร้อยละ 17 ประกอบอาชีพในครอบครัวหรือค้าขาย สำหรับผู้ที่ยังว่างงานหรือกำลังศึกษารวมได้ร้อยละ 22 อย่างไรก็ตามผู้ว่างงานเกือบทั้งหมดยังมีมุ่งมั่นหางาน และทุกรายต้องการโอกาสทำงานอาสาสมัครเพื่อใช้ค้ำเงินกู้ยืมกองทุนฯ

4.5 ภาระด้านการเงิน

ยอดเงินกู้ต่อรายของผู้ครบเกณฑ์ชำระค้ำเงินกู้มีจำนวนเงินโดยเฉลี่ยประมาณ 160,000 บาท ในส่วนของผู้ชำระค้ำเงินกู้มียอดเงินซึ่งต้องชำระค้ำเงินต่อรายตั้งแต่ 40,000 บาทจนถึง 340,000 บาทและผู้ค้างชำระค้ำเงินกู้มียอดเงินต้องชำระค้ำเงินต่อรายตั้งแต่ 20,000 บาทจนถึง 300,000 บาท (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 หนี้สินและเงินสะสมของผู้กู้

	ผู้ชำระค้ำเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึงเกณฑ์ชำระค้ำเงิน		รวม	
	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท
หนี้สิน								
กยศ.(เฉลี่ย)	22	162,677	36	145,270	24	173,683	82	158,256
ต่ำสุด (Minimum)		40,800		20,000		14,000		14,000
สูงสุด (Maximum)		338,300		300,000		356,740		356,740
หนี้สินอื่นๆ (เฉลี่ย)	5	38,060	19	39,617	5	29,820	29	37,659
ต่ำสุด (Minimum)		8,400		516		3,000		516
สูงสุด (Maximum)		115,000		150,000		70,000		150,000
ผู้กู้ซึ่งมีหนี้สินอื่นๆ	22.7%		52.8%		20.8%		35.4%	
เงินสะสม								
เงินสะสม (เฉลี่ย)	7	39,857	1	20,000	-	-	8	37,375
ต่ำสุด (Minimum)		2,000		20,000		-		2,000
สูงสุด (Maximum)		150,000		20,000		-		150,000
ผู้กู้ซึ่งมีเงินสะสม	31.8 %		2.8 %		-	-	9.8 %	
รวม	22	100.0 %	36	100.0 %	24	100.0 %	82	100.0 %

นอกจากหนี้สินเงินกู้ยืมกองทุนฯ ผู้กู้ซึ่งตอบแบบสอบถามร้อยละ 35 ยังมีหนี้สินอื่นๆอีก ได้แก่เงินกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาล เงินกู้ธนาคารพาณิชย์ เงินกู้ผ่านบัตรเครดิต รวมไปถึงเงินกู้นอกระบบ มีจำนวนเงินตั้งแต่ 500 บาท จนถึง 150,000 บาท ทำให้ภาระหนี้สินรวมทั้งหมดสูงขึ้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 37,000 บาทต่อราย ในจำนวนผู้ได้ก่อนนี้เพิ่มจากหนี้กองทุนนี้ 2 ใน 3 เป็นผู้ค้างชำระค่างานเงินกู้ นอกจากนี้ผู้ค้างชำระค่างานเงินกู้ยังเป็นผู้มีรายจ่ายสูงเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้

เมื่อพิจารณารายได้และรายจ่ายของผู้ต้องชำระค่างานเงินกู้ ผู้มีรายได้รวม 53 ราย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6,400 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,600 บาท ในส่วนของผู้ค้างชำระค่างานเงินกู้ ร้อยละ 32 เป็นผู้ที่มีรายจ่ายเกินรายได้ ในขณะที่ผู้ชำระค่างานเงินกู้ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเงินได้มีเพียงร้อยละ 7 ผู้ค้างชำระมีรายจ่ายสูงเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้โดยมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 6,400 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 6,200 บาท ร้อยละ 25 ไม่มีรายได้ของตนเอง ร้อยละ 17 มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งกองทุนฯกำหนดให้ต้องชำระค่างานเงินกู้ คือมีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,700 บาท เพียงร้อยละ 58 มีรายได้มากกว่าเดือนละ 4,700 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้และรายจ่ายของผู้ชำระค่างานเงินกู้ ร้อยละ 86 มีรายได้เกินเกณฑ์ 4,700 บาท รวมทั้งผู้ชำระค่างานเงินกู้ยังมีรายจ่ายน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ คือมีรายจ่ายเฉลี่ยเพียงเดือนละ 4,600 บาทต่อรายได้เฉลี่ยเดือนละ 6,600 บาท และร้อยละ 32 ของผู้ชำระค่างานเงินกู้ยังมีเงินเก็บสะสมเฉลี่ย 40,000 บาทต่อราย ส่วนผู้ค้างชำระมีเพียงรายเดียวหรือคิดเป็นร้อยละ 3 ที่มีเงินเก็บสะสมอยู่ 20,000 บาท (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 รายได้และรายจ่ายของผู้กู้

	ผู้ชำระ ค้ำเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึง เกณฑ์ชำระค้ำ		รวม	
	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท
รายได้/รายจ่าย (ต่อเดือน)								
ผู้มีรายได้	20	90.9 %	27	75.0 %	6	25.0 %	53	64.6 %
รายได้เฉลี่ย	20	6,551	27	6,431	6	5,940	53	6,421
รายจ่ายเฉลี่ย	14	4,604	19	6,211	2	6,500	35	5,585
ผู้มีรายจ่ายเกินรายได้	1	7.1 %	6	31.6 %	1	50.0 %	8	22.9 %
ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์								
ไม่มีรายได้	2	9.1 %	9	25.0 %	18	75.0 %	29	35.4 %
หนี้สินอื่นๆ (เฉลี่ย)	2	69,200	2	15,258	3	35,333	7	39,274
รายได้น้อยกว่า 4,700 บาท	1	4.5 %	6	16.7 %	1	4.2 %	8	9.8 %
รายได้เฉลี่ย	1	4,000	6	3,333	1	3,000	8	3,375
รายจ่ายเฉลี่ย	1	3,000	4	3,125	-	-	5	3,100
หนี้สินอื่นๆ (เฉลี่ย)			4	22,800			4	22,800
ผู้มีรายได้ตาม/เกินเกณฑ์								
รายได้ 4,700 บาท ขึ้นไป	19	86.4 %	21	58.3 %	5	20.8 %	45	54.9 %
รายได้เฉลี่ย	19	6,685	21	7,316	5	6,528	45	6,541
รายจ่ายเฉลี่ย	13	4,728	15	7,033	2	6,500	30	5,999
หนี้สินอื่นๆ (เฉลี่ย)	3	17,300	13	48,538	2	21,550	18	40,333
รวม	22	100.0 %	36	100.0 %	24	100.0 %	82	100.0 %

จะเห็นว่าผู้ค้างชำระเงินกู้ร้อยละ 42 เป็นผู้มีสิทธิขอผ่อนผันการชำระค้ำเงินกู้ เนื่องจากไม่มีรายได้หรือมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในขณะนั้น แต่ผู้ค้างชำระเงินกู้ร้อยละ 58 ยังได้รับเงินรายได้สนับสนุนจากบิดาและมารดาหรือผู้อุปการะ ตลอดจนครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 17 จำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อให้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย มีผู้ค้างชำระเงินกู้เพียงร้อยละ 31 ซึ่งมีรายได้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายโดยไม่มีแหล่งเงินสนับสนุนอื่นๆ ในส่วนของผู้ชำระค้ำเงินกู้ร้อยละ 41 ยังได้รับเงินสนับสนุนจากบิดามารดา ครอบครัว หรือญาติพี่น้อง อีกร้อยละ 64 มีรายได้เพียงพอโดยไม่มีแหล่งเงินสนับสนุนอื่น โดยรวมผู้ชำระค้ำเงินกู้ร้อยละ 27 ยังพึ่งพาตนเองได้น้อย ร้อยละ 59 พึ่งพาตนเองทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด อีกร้อยละ 14 มีรายได้พึ่งตนเองได้ทั้งยังสามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ ส่วนผู้ค้างชำระซึ่งยังพึ่งตนเองไม่ได้มีร้อยละ 39 ร้อยละ 44 พึ่งตนเองทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด และร้อยละ 17 ต้องพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งของครอบครัว จะเห็นได้ว่าผู้ค้างชำระค้ำ

เงินกู้มีสัดส่วนผู้ที่พึ่งตนเองได้น้อยและผู้ที่ต้องรับภาระครอบครัวสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชำระคืนเงินกู้ตามเกณฑ์ (ตารางที่ 4.6 และ 4.7)

ในภาพรวมการชำระคืนเงินกู้ตามเงื่อนไขของกองทุนฯเป็นภาระปานกลางสำหรับผู้ครบกำหนดต้องชำระคืนเงินกู้ ในส่วนของผู้ชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 32 เห็นว่าการชำระคืนเงินกู้ตามเงื่อนไขที่กองทุนฯได้กำหนดไว้ไม่เป็นภาระ ร้อยละ 23 เห็นว่าเป็นภาระปานกลาง และร้อยละ 45 เห็นว่าเป็นภาระมาก ในขณะที่ผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ร้อยละ 56 เห็นว่าเป็นภาระปานกลาง ร้อยละ 30 เห็นว่าเป็นภาระมาก ส่วนผู้ที่ไม่คิดว่าเป็นภาระมีเพียงร้อยละ 14 (ตารางที่ 4.7)

ผู้ชำระคืนเงินกู้ร้อยละ 82 เลือกชำระคืนเงินกู้เป็นรายปี อีกร้อยละ 18 ได้ชำระคืนเป็นรายเดือน และมีผู้ซึ่งเคยต้องเสียดำปรับจากการชำระคืนเงินกู้ล่าช้าถึงร้อยละ 64 ของผู้ชำระคืน คิดเป็นเงินค่าปรับเฉลี่ยถึง 1,400 บาทต่อราย

ตารางที่ 4.7 ภาระในการชำระคืนเงินกู้

	ผู้ชำระ คืนเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึง เกณฑ์ชำระคืน		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ความสามารถพึ่งพาตนเอง								
พึ่งพาตนเองไม่ได้			4	11.1	9	39.1	13	16.0
พึ่งพาตนเองได้น้อย	6	27.3	10	27.8	7	30.4	23	28.4
พึ่งพาตนเองได้เป็นส่วนใหญ่	9	40.9	9	25.0	4	17.4	22	27.2
พึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด	4	18.2	7	19.4	1	4.3	12	14.8
พึ่งพาตนเองและช่วยครอบครัว ค่าเฉลี่ย	3	13.6	6	16.7	2	8.7	11	13.6
	22	3.2	36	3.0	23	2.1	81	2.8
ภาระในการชำระคืนเงินกู้ตามเงื่อนไข								
ไม่เป็นภาระ	3	13.6	2	5.6	2	8.7	7	8.6
ภาระน้อย	4	18.2	3	8.3			7	8.6
ภาระปานกลาง	5	22.7	20	55.6	6	26.1	31	38.3
ภาระมาก	9	40.9	3	8.3	10	43.5	22	27.2
ภาระมากที่สุด	1	4.5	8	22.2	5	21.7	14	17.3
ค่าเฉลี่ย	22	3.0	36	3.3	23	3.7	81	3.4
แหล่งเงินสนับสนุนนอกจากรายได้								
(ในบางกรณีมีมากกว่า 1 แหล่ง)								
เงินสนับสนุนจากบิดามารดา/ผู้อุปการะ	6	27.3	12	33.3	14	58.3	32	39.0
เงินสนับสนุนจากครอบครัว/พี่น้อง/ญาติ	3	13.6	9	25.0	2	8.3	14	17.1
เงินกู้ยืม			6	16.7	3	12.5	9	11.0
เงินรายได้พิเศษ			2	5.6	1	4.2	3	3.7
ไม่มีแหล่งเงินอื่นๆ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่าย	14	63.6	11	30.6	6	25.0	31	37.8
ต้องการอาสาทำงานเพื่อชำระคืนเงินกู้	13	59.1	30	83.3	21	87.5	64	78.0
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

4.6 การสื่อสารกับกองทุน

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 9 ได้มีการวางแผนการชำระคืนเงินกู้ให้แก่กองทุนฯ ตั้งแต่เมื่อเริ่มทำสัญญากู้ยืม ร้อยละ 17 ได้เตรียมการชำระคืนเงินกู้เมื่อสำเร็จการศึกษา อีกร้อยละ 4 ได้เตรียมการวางแผนใช้คืนเงินกู้ประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี ก่อนวันครบกำหนดชำระคืน ร้อยละ 32 เริ่มวางแผนการชำระคืนเมื่อได้งานทำ และร้อยละ 21 ได้รออนเมื่อได้รับจดหมายแจ้งกำหนดชำระหนี้จากกองทุนฯ จึงเตรียมแผนการชำระคืนเงินกู้ยืม มีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 17 ยอมรับว่าไม่ได้มีการวางแผนการชำระคืนเงินกู้เพราะรอให้มีรายได้เพียงพอ

จากการติดตามผลการส่งจดหมายแจ้งหนี้โดยธนาคารกรุงไทยฯ พบว่าร้อยละ 37 ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ก่อนครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 29 ได้รับจดหมายภายหลังกำหนดชำระคืนเงินกู้ และร้อยละ 13 ได้รับจดหมายทั้งก่อนหน้าและภายหลังกำหนดชำระคืน จำนวนจดหมายที่ได้รับเฉลี่ย 1.3 ฉบับ นอกจากนี้ยังมีผู้แจ้งว่าได้รับจดหมายแจ้งหนี้ก่อนกำหนดชำระคืนมากกว่า 1 ฉบับร้อยละ 11 สันนิษฐานว่าเป็นผู้เลิกกู้ก่อนสำเร็จการศึกษา และได้รับจดหมายทวงหนี้ตั้งแต่วินิจฉัยมีสิทธิได้รับการผ่อนผัน อย่างไรก็ตามยังมีผู้รายงานว่าไม่ได้รับจดหมายใดๆ รวมร้อยละ 21

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 10 ได้ติดต่อขอชำระคืนเงินกู้กับธนาคารกรุงไทยฯ โดยไม่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ ร้อยละ 33 ได้ไปติดต่อชำระคืนเงินกู้ภายหลังจากที่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ฉบับแรก ร้อยละ 9 ได้ไปติดต่อชำระคืนเงินกู้ภายหลังจากที่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ฉบับที่สอง ร้อยละ 1 ได้ติดต่อเมื่อได้รับจดหมายแจ้งหนี้มากกว่า 2 ฉบับ มีผู้ซึ่งยังไม่เคยติดต่อกับธนาคารกรุงไทยฯ รวมร้อยละ 46 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษา ศึกษาต่อ และกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 34 และประมาณ 1 ใน 3 เป็นผู้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ ร้อยละ 34 เท่ากัน นอกจากนั้นเป็นผู้มีปัญหาเนื่องจากการเปลี่ยนงานหรือตกงาน และผู้ที่ไม่ทราบกำหนดชำระคืน เพราะไม่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ มีกรณีผู้ไม่ได้ติดต่อกับธนาคารกรุงไทยฯ เพราะกลัวถูกดำเนินคดี 1 ราย (ตารางที่ 4.8)

ในปัญหาด้านข้อมูลจากกองทุน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 52 ต้องการคำแนะนำในกฎระเบียบและเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินตลอดจนการชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 45 ต้องการข้อมูลจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนและวิธีการชำระคืน ร้อยละ 32 มีปัญหาเฉพาะเรื่องที่ต้องการให้กองทุนฯ ช่วยแนะนำหรือแก้ไข นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการกู้ต่อ และการผ่อนหนี้รวมร้อยละ 5

รูปแบบการสื่อสารกับกองทุนที่สะดวกที่สุดคือโทรศัพท์ ร้อยละ 61 เลือกใช้โทรศัพท์ในการติดต่อ รองลงมา ร้อยละ 27 ต้องการสื่อสารกับกองทุนฯ ทางจดหมาย ร้อยละ 6 พร้อมทั้งจะใช้อีเมลล์ (E-mail) และร้อยละ 2 ใช้เว็บไซต์ของกยศ. นอกจากนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามบางรายเลือกวิธีอื่นๆ เช่น การติดต่อผ่านธนาคาร เพื่อน และอาจารย์

ตารางที่ 4.8 การสื่อสารกับกองทุน

	ผู้ชำระ คืนเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึง เกณฑ์ชำระคืน		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ผลการติดต่อส่งจดหมายแจ้งเตือน								
ได้รับจดหมายก่อนกำหนดชำระคืน	13	59.1	9	25.0	8	33.3	30	36.6
ได้รับจดหมายหลังกำหนดชำระคืน	5	22.7	16	44.4	3	12.5	24	29.3
ได้รับจดหมายทั้งก่อนและหลังกำหนด	2	9.1	6	16.7	3	12.5	11	13.4
ไม่ได้รับจดหมายใดๆ	2	9.1	5	13.9	10	41.7	17	20.7
ได้รับจดหมายก่อนกำหนดชำระคืน								
1 ฉบับ	13	86.7	12	80.0	7	63.6	32	78.0
2 - 5 ฉบับ	2	13.3	3	20.0	4	36.4	9	22.0
เฉลี่ย (ฉบับ)	15	1.3	15	1.2	11	1.4	41	1.3
ได้รับจดหมายหลังกำหนดชำระคืน								
1 ฉบับ	6	85.7	11	50.0	5	83.3	22	62.9
2 - 3 ฉบับ	1	14.3	11	50.0	1	16.7	13	37.1
เฉลี่ย (ฉบับ)	7	1.1	22	1.6	6	1.2	35	1.4
การติดต่อกับธนาคารกรุงเทพฯของผู้กู้								
ติดต่อโดยไม่ได้รับจดหมายแจ้งเตือน								
ติดต่อก่อนกำหนดชำระคืน	4	18.2			2	8.3	6	7.3
ติดต่อหลังกำหนดชำระคืน			2	5.6			2	2.4
ติดต่อเมื่อได้รับจดหมายแจ้งเตือน 1 ฉบับ	14	63.6	8	22.2	5	20.8	27	32.9
ติดต่อเมื่อได้รับจดหมายแจ้งเตือน 2 ฉบับ	3	13.6	1	2.8	4	16.7	8	9.8
ติดต่อเมื่อได้รับจดหมายมากกว่า 2 ฉบับ	1	4.5					1	1.2
ยังไม่ได้ติดต่อ								
เรียนไม่จบ/กำลังเรียน			5	20.0	8	61.5	13	34.2
รายได้ไม่พอ			12	48.0	1	7.7	13	34.2
เปลี่ยนงาน/ตกงาน			3	12.0	1	7.7	4	10.5
ไม่ได้รับจดหมาย/จดหมายผิดบ้าน			4	16.0			4	10.5
กลัวถูกดำเนินคดี			1	4.0			1	2.6
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

4.7 กรณีศึกษา

จากการติดตามสัมภาษณ์ผู้กู้เพิ่มเติม พบว่าผู้กู้บางรายได้ขอกู้เงินกยศ. เพื่อแก้ปัญหาการเงินเฉพาะหน้า เมื่อหมดปัญหาที่เลิกกู้และเมื่อสำเร็จการศึกษามีรายได้ก็พร้อมที่จะชำระคืนเงินกู้รวมทั้งบางส่วนมีการวางแผนการใช้คืนเงินกู้โดยเก็บเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ชำระคืนนี้ได้ทุกปี

ผู้กู้บางรายศึกษาต่อหรือมีรายได้น้อยแต่พ่อแม่ช่วยใช้คืนหนี้กองทุนฯ ผู้กู้ที่ชำระคืนล่าช้าไม่ได้ขจัดสนเงินทุกราย บางรายไม่ได้ให้ความสนใจกับจดหมายเตือนให้ชำระหนี้ และยังมีกรณีที่ผู้กู้เห็นว่ายอดเงินที่ต้องชำระคืนมีจำนวนน้อยไม่คุ้มกับเวลาที่ต้องทำงานเพื่อไปติดต่อธนาคาร นอกจากนี้มีผู้ที่มีรายได้น้อยอยากขอชำระคืนหนี้ในอัตราคงที่เพราะเห็นว่ายังไม่มีโอกาสได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นเนื่องจากงานที่ทำอยู่ยังไม่มั่นคง

ผู้กู้ที่มีปัญหาในการชำระคืนเงินกู้ได้แก่ ผู้ที่ยังไม่มีความมั่นคงในการทำงาน หลังจบการศึกษาส่วนใหญ่ได้ทำงานพิเศษ และงานชั่วคราวบ้าง และยังคงพึ่งรายได้จากผู้ปกครอง จึงอยากให้มีการขยายระยะเวลาปลอดหนี้ และอยากได้โอกาสทำงานเพื่อใช้คืนหนี้ นอกจากนี้มีผู้กู้ที่มีปัญหายังไม่สำเร็จการศึกษาต้องหยุดพักการศึกษาชั่วคราวเพราะมีปัญหาครอบครัว และมีความคาดหวังที่จะกลับมาศึกษาต่อ เป็นต้น

ปัญหาที่อาจจะต้องมีการพิจารณาหาแนวทางจัดการใหม่ เป็นกรณีของผู้ที่เลิกกูก่อนสำเร็จการศึกษาซึ่งมีทั้งผู้หมดสิทธิกู้เพราะรายได้ผู้ปกครองเกินเกณฑ์ หรือผู้ที่มีปัญหาในการเรียนไม่สามารถเรียนจบตามระยะเวลาหลักสูตร ตลอดจนผู้กู้ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องกู้ต่อเพราะมีแหล่งเงินสนับสนุนอื่น เช่น ทุนการศึกษาให้เปล่า เงินสนับสนุนจากผู้ปกครองและญาติพี่น้อง เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้กองทุนฯจะนับระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ตั้งแต่วันที่เลิกกู้ เป็นผลให้ผู้กู้จำนวนมากถูกทวงหนี้ก่อนสำเร็จการศึกษา เพราะผู้กู้ละเลยขั้นตอนการติดต่อขอผ่อนผัน เมื่อผู้กู้สำเร็จการศึกษาและพร้อมที่จะชำระคืนเงินกู้ ก็จะพบว่ามียอดเงินกู้ค้างชำระนับตั้งแต่วันที่เลิกกู้พร้อมทั้งเบียดเบียนเป็นจำนวนมากเกินที่ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่และเพิ่งเริ่มทำงานจะรับภาระได้ บางรายมีความเกรงกลัวว่า ถ้าติดต่อกองทุนฯก็จะถูกดำเนินคดี (ภาคผนวก ก)

ปัญหาเรื่องวินัยทางการเงินและภาระค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันก็เป็นปัญหาสำคัญที่มีผลต่อความสามารถใช้คืนเงินกู้ของผู้กู้ ผู้กู้ที่มีวินัยทางการเงินวางแผนการใช้คืนเงินล่วงหน้า โดยเริ่มฝากเงินเข้าบัญชีตั้งแต่เริ่มมีรายได้ประจำ เพื่อให้มีเงินเพียงพอที่จะใช้คืนเงินกู้ทั้งหมดภายใน 15 ปี ตามเงื่อนไข รวมทั้งฝากเงินไว้เป็นเงินเก็บสะสม ในส่วนรายจ่ายของผู้สำเร็จการศึกษามียอดรวมต่อเดือนประมาณ 5,000 บาท ถึง 6,000 บาท แยกเป็น ค่าเครื่องแต่งกาย 1,000 ถึง 4,000 บาท ค่าหอพักในกรณีที่ไม่ได้อยู่กับผู้ปกครองจะอยู่ระหว่าง 1,600 ถึง 2,500 บาท นอกจากนั้นเป็น

ค่าอาหาร พาหนะเดินทาง ค่าโทรศัพท์ และค่าใช้จ่ายรวมทั้งการซื้อสินค้าเงินผ่อน ผู้เริ่มทำงานมีรายได้ส่วนใหญ่จะเริ่มผ่อนเครื่องเสียงและมีหนี้สินที่ต้องชำระในการซื้อสินค้าเงินผ่อนเดือนละ 1,200 ถึง 1,400 บาทต่อเดือน จะเห็นว่าผู้กู้ที่ไม่มีวินัยทางการเงินเลือกที่จะผ่อนชำระคืนเงินกู้ กยศ. และยอมเสียค่าปรับในกรณีที่ชำระคืนเงินกู้ล่าช้ากว่ากำหนด พร้อมกับที่สร้างหนี้สินใหม่ทั้งจากการซื้อสินค้าเงินผ่อน และการกู้ยืมเงินจากเพื่อนเมื่อรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ในบางกรณีผู้กู้มีค่าใช้จ่ายจากโทรศัพท์มือถือต่อปี สูงกว่ายอดเงินที่ต้องชำระคืนหนี้รายปี ผู้กู้ซึ่งขาดวินัยทางการเงินเหล่านี้ยังขาดความเข้าใจในภาระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากการสร้างหนี้ ไม่เข้าใจถึงปัญหาภาระหนี้สินที่ตนสร้างขึ้นในขณะที่ยังไม่มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและรายได้ยังไม่แน่นอน ปัญหาของผู้ไม่สามารถใช้คืนเงินกู้ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาของผู้ไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและไม่มีวินัยทางการเงิน

4.8

ปัญหาในการดำเนินการเพื่อชำระคืนเงินกู้

ในด้านการดำเนินงานของกองทุนฯ ร้อยละ 52 ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะใดใด ร้อยละ 4 มีความเห็นว่าการดำเนินงานของกองทุนฯ ในปัจจุบันได้ผลดี ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านข้อมูลระเบียบการ และภาระในการชำระคืนหนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 16 ขอให้กองทุนฯ มีจดหมายแจ้งจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนรายปี ตลอดจนขั้นตอนการชำระเงินกู้ยืมและวิธีการชำระเงินและเงื่อนไขต่าง ๆ ส่งให้นักศึกษาเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนที่จะวางแผนการชำระคืนหนี้ เช่นแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อยระหว่าง 3-6 เดือน รวมทั้งให้มีการตรวจสอบว่าผู้กู้ได้รับจดหมายแจ้งหนี้หรือไม่ (ตารางที่ 4.9)

ปัญหาด้านบริการมีผู้เรียกร้องให้มีการดำเนินงานให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่นมีการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะให้คืนเงินกู้ได้ที่มหาวิทยาลัย เพราะธนาคารจะหยุดตรงกับวันที่ผู้กู้หยุดงาน จึงหาเวลาได้ยาก นอกจากนี้มีผู้ขอให้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ธนาคารกรุงไทยฯ ให้พูดจาดี น่าฟัง ยิ้มแย้ม และมีใจรักบริการ ไม่ใช่ดูถูกดูหมิ่นดังที่ได้ปฏิบัติ

ผู้ไปชำระคืนเงินกู้กับธนาคารกรุงไทยฯ หลายรายทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด พบปัญหาในการสอบถามเจ้าหน้าที่ของธนาคาร เพื่อขอทราบจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนรายครั้ง และรายละเอียดของยอดเงินที่ต้องชำระ โดยเจ้าหน้าที่ธนาคารจะให้คำตอบเพียงว่าสามารถนำเงินเข้าธนาคารเท่าใดก็ได้ จึงอยากให้กองทุนฯ ดำเนินการให้มีข้อมูลชี้แจงรายละเอียดในการชำระเงินให้มากขึ้น เช่นจำนวนเบี้ยปรับต่อจำนวนวันที่ชำระคืนเงินล่าช้า เป็นต้น เพราะข้อมูลที่ไม่ชัดเจนมีผล

ให้ผู้ชำระเงินต้องเสียค่าปรับมาก

ตารางที่ 4.9 ปัญหาในการดำเนินการเพื่อชำระคืนเงินกู้

	ผู้ชำระคืนเงินกู้		ผู้ค้างชำระ		ผู้ผ่อนผัน/ไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืน		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ปัญหาและข้อเสนอแนะ								
ให้แจ้งหนี้ล่วงหน้า 3-6 เดือน	6	27.3	4	11.1	3	12.5	13	15.9
ให้ผ่อนผันการชำระคืนมากกว่า 2 ปี	2	9.1	7	19.4	2	8.3	11	13.4
ให้กองทุนฯช่วยหางาน					3	12.5	3	3.7
ให้แจ้งเงินค่าปรับ ค่าธรรมเนียมให้ชัดเจน	2	9.1					2	2.4
ดำเนินงานให้รวดเร็วมีประสิทธิภาพ					2	8.3	2	2.4
ให้เจ้าหน้าที่รักษบริการและไม่ดูถูกดูหมิ่น	1	4.5					1	1.2
ประเมินคุณสมบัติของผู้กู้อย่างแท้จริง	1	4.5					1	1.2
ให้โอกาสผู้ไม่จบตามเกณฑ์กู้ต่อ			1	2.8			1	1.2
ขอให้ส่งเอกสารตามที่อยู่บัตรประชาชน			1	2.8			1	1.2
ให้ติดต่อผ่านมหาวิทยาลัยได้ในวันหยุด			1	2.8			1	1.2
ให้มีแบบสอบถามความเป็นอยู่เรื่อยๆ			1	2.8			1	1.2
การดำเนินงานดีแล้ว			2	5.6	1	4.2	3	3.7
ไม่มีข้อเสนอแนะ	11	50.0	19	52.8	13	54.2	43	52.4
รวม	22	100.0	36	100.0	24	100.0	82	100.0

ในส่วนผู้ที่ไม่เคยได้รับจดหมายแจ้งหนี้ มีข้อเสนอแนะให้ส่งเอกสารตามที่อยู่บัตรประชาชน เพราะย้ายที่อยู่บ่อย จึงอาจไม่ได้รับเอกสาร และมีผู้รายงานว่าไม่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ แม้ว่าได้แจ้งย้ายที่อยู่กับสาขาของธนาคารกรุงไทยฯ รวมทั้งมีผู้ขอให้ประกาศรายชื่อผู้ต้องชำระหนี้ตามธนาคารที่อยู่ในท้องถิ่นของบุคคลนั้นๆ เมื่อถึงเวลาที่ต้องชำระหนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการต้องเสียค่าปรับเมื่อชำระเงินล่าช้า

ปัญหาสำคัญในลำดับรองลงมาจากการศึกษาคือปัญหาของผู้ไม่พร้อมชำระคืนหนี้คิดเป็นร้อยละ 13 ส่วนใหญ่อยากให้อายระยะเวลาปลอดหนี้มากกว่า 2 ปี และให้การผ่อนผันสำหรับผู้ที่ยังไม่มีรายได้จนกว่าจะมีเงินรายได้พอที่จะชำระคืนเงินกู้ หรืออาจผ่อนผันให้ผู้มีรายได้น้อยด้วยการลดดอกเบี้ย หรือสนับสนุนให้เรียนต่อเพื่อได้มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น นอกจากนี้ร้อยละ 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามประสงค์ให้กองทุนฯ ให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่จบการศึกษาและตกงานอีกทั้งมีภาระหนี้กองทุนฯ จำนวนมาก โดยให้ความช่วยเหลือหางานให้

ปัญหาอีกประการหนึ่งซึ่งมีความสำคัญคือทำให้โอกาสผู้ไม่จบการศึกษาตามเกณฑ์ ได้กู้ยืมเงินต่อเพื่อให้จบการศึกษา ในการให้กู้ยืมควรจัดให้มีคณะทำงานวิเคราะห์ประเมินคุณสมบัติของผู้กู้อย่างแท้จริง เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้กู้ที่มีความเดือดร้อนเรื่องการเงิน แต่มีความตั้งใจเล่าเรียนอย่างแท้จริง

โดยสรุปผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังให้กองทุนฯได้เข้าไปร่วมแก้ปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนหนี้เงินกู้กองทุนฯ และอยากให้มีแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อยๆ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้กู้ซึ่งจบการศึกษาไปมีความเป็นอยู่อย่างไร

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลจากการส่งแบบสอบถามทางจดหมายมีผู้ตอบแบบสอบถามรวม 82 ราย ซึ่งจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ผู้ชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ ครบถ้วนตามกำหนดระยะเวลาชำระคืน จำนวน 22 ราย
2. ผู้ค้างชำระหรือผู้ถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้แล้วแต่ยังไม่ติดต่อกับธนาคาร จำนวน 36 ราย
3. ผู้ขอผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้หรือยังไม่ถึงเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ จำนวน 24 ราย

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบข้อสรุปดังนี้

5.1.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 74 เป็นเพศหญิง โดยมีสัดส่วนของผู้ชำระคืนเงินกู้ (ร้อยละ 82) สูงกว่าผู้ค้างชำระ (ร้อยละ 78) เพียงเล็กน้อย ในขณะที่เพศชายมีสัดส่วนร้อยละ 26 และเป็นผู้ค้างชำระ (ร้อยละ 22) มากกว่าผู้ชำระคืนเงินกู้ (ร้อยละ 18) เพียงเล็กน้อย

5.1.1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 25.5 ปี โดยที่ส่วนใหญ่มีอายุ 21-25 ปี คิดเป็น ร้อยละ 55 สำหรับผู้ที่ค้างชำระมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 26.5 ส่วนผู้ที่ชำระคืนเงินกู้นั้นมีอายุเฉลี่ย 25.6 ปี

5 . 1 . 2 ภูมิถิ่นกำเนิดและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

5.1.2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีภูมิถิ่นกำเนิดอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (ร้อยละ 32) รองลงมาเป็น ภาคใต้ (ร้อยละ 26) และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง (ร้อยละ 16 เท่ากัน) ตามลำดับ ส่วนผู้มีภูมิถิ่นกำเนิดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนน้อย (ร้อยละ 7 และร้อยละ 4 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดซึ่งมีสัดส่วนผู้ค้างชำระต่อผู้ชำระคืนเงินกู้เท่ากับสามต่อสอง สัดส่วนผู้ค้างชำระจะสูงกว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสัดส่วนผู้ค้างชำระต่อผู้ชำระคืนเงินเพิ่มเป็นสี่ต่อ

หนึ่ง ส่วนผู้มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯและส่วนกลางมีสัดส่วนผู้ค้างชำระ ต่อผู้ชำระคืนเงินกู้เพียง หนึ่งต่อหนึ่ง

5.1.2.2 สำหรับอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขาย หรือเจ้าของกิจการขนาดเล็ก (ร้อยละ 29) รองลงมาเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 23) และมีอาชีพรับจ้างรายวัน (ร้อยละ 12) ตามลำดับ โดยที่ผู้ค้างชำระ ส่วนใหญ่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการ (ร้อยละ 36) รองลงมาเป็น เกษตรกร (ร้อยละ 25) และ เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 8) ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 32) รองลงมาเป็นผู้ที่มีอาชีพรับจ้างรายวัน (ร้อยละ 18) และประกอบอาชีพค้าขาย หรือเจ้าของ กิจการขนาดเล็ก (ร้อยละ 14) ตามลำดับ

จะเห็นว่า อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของกลุ่มผู้ค้างชำระ ส่วนใหญ่อยู่ใน อาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการขนาดเล็กและผู้มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้รวมร้อยละ 70 เมื่อ เปรียบเทียบบิดามารดาหรือผู้ปกครองในอาชีพเดียวกัน ผู้มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของกิจการ ขนาดเล็กจะมีสัดส่วนการค้างชำระค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 36 ของผู้ค้างชำระ ในขณะที่มี สัดส่วนในผู้มีการชำระคืนตามเกณฑ์เพียงร้อยละ 14 (ตารางที่ 3.2)

5.1.3 สถานภาพการศึกษา

5.1.3.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาในหลักสูตร 2 ปี ด้วยสัดส่วนร้อยละ 56 นอกจากนั้นเป็นผู้ศึกษาในหลักสูตร 4 ปี ด้วยสัดส่วนร้อยละ 44 ในจำนวนนั้นเป็นผู้ชำระ คืนเงินกู้ที่ศึกษาใน หลักสูตร 2 ปี ด้วยสัดส่วนร้อยละ 77 และศึกษาในหลักสูตร 4 ปี ด้วย สัดส่วนร้อยละ 23 และผู้ค้างชำระ ที่ศึกษาในหลักสูตร 2 ปี ด้วยสัดส่วนร้อยละ 64 และ ศึกษาในหลักสูตร 4 ปี ด้วยสัดส่วนร้อยละ 36

5.1.3.2 คณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นคณะ บริหารธุรกิจ (ร้อยละ 50) รองลงมาเป็นคณะการบัญชี (ร้อยละ 33) และคณะนิเทศศาสตร์ (ร้อยละ 13) ตามลำดับ โดยที่มีผู้ค้างชำระ สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จากคณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 50) รองลงมาเป็นคณะการบัญชี (ร้อยละ 33) และคณะนิเทศศาสตร์ (ร้อยละ 14) ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากคณะการบัญชี (ร้อยละ 50) รองลงมาเป็นคณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 36) และคณะนิเทศศาสตร์ (ร้อยละ 14) ตามลำดับ

5.1.3.3 ผลการศึกษาโดยเฉลี่ย (GPA.) ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 2.25 โดยที่ส่วนใหญ่แล้วมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.00 – 2.49 ด้วยสัดส่วนร้อยละ 46 และจากการศึกษาพบว่าผู้จ้างชำระ มีผลการเรียนเฉลี่ยเป็น 2.25 และส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.00 – 2.49 ด้วยสัดส่วนร้อยละ 53 สำหรับผู้ชำระค่าน้ำเงินกู้มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.40 และส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.00 – 2.49 ด้วยสัดส่วนร้อยละ 55 เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ชัดเจนว่าผลการเรียนเฉลี่ยของผู้ชำระค่าน้ำเงินกู้ตามกำหนดนั้นสูงกว่าผู้จ้างชำระ

5.1.3.4 ผลการศึกษาเรื่องสถานภาพการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าโดยรวมแล้วมีผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด คิดเป็นร้อยละ 49 แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้ที่จบช้ากว่าระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดหรือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่นั้น คิดเป็นร้อยละ 22 และ ร้อยละ 29 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าผู้ที่ไม่จบการศึกษาส่วนใหญ่แล้วมีปัญหาด้านการเงิน (ร้อยละ 38) รองลงมาเป็นปัญหาผลการเรียนต่ำ (ร้อยละ 33) และปัญหา อื่น ๆ เช่น การย้ายสถานศึกษา เจ็บป่วยและมีปัญหาครอบครัว เป็นต้น

นอกจากผลการศึกษาโดยเฉลี่ยของผู้จ้างชำระ นั้นต่ำกว่ากลุ่มผู้ชำระค่าน้ำเงินกู้แล้ว จะเห็นว่าสัดส่วนผู้จ้างชำระที่สำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่ากำหนดคิดเป็นร้อยละ 31 สูงกว่ากลุ่มผู้ชำระค่าน้ำเงินกู้ที่มีสัดส่วนร้อยละ 18 ส่วนผู้จ้างชำระที่ไม่จบการศึกษามีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 19 ในขณะที่ผู้ชำระค่าน้ำเงินกู้ตามกำหนดแต่ไม่จบการศึกษามีเพียงร้อยละ 9 โดยเฉลี่ยผู้จ้างชำระเรียนช้ากว่าเกณฑ์ปกติ 1.5 ปี และจบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ย 2.1 ปี ส่วนผู้ชำระค่าน้ำเงินกู้เรียนช้ากว่าเกณฑ์ปกติ 1.1 ปี และจบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ย 2.3 ปี (ตารางที่ 3.3)

ในกลุ่มผู้ไม่ถึงเกณฑ์ชำระค่าน้ำเงินเป็นผู้จบการศึกษาร้อยละ 38 และจบการศึกษามาแล้วโดยเฉลี่ยเพียง 0.7 ปี ส่วนผู้ยังไม่สำเร็จการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 63 ซึ่งได้รวมผู้ถูกทวงหนี้เงินกู้ กยศ. ซึ่งได้กู้ไว้เมื่อศึกษาอยู่ในสถานศึกษาเดิม

5.1.4 สถานะการทำงาน

5.1.4.1 จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานมีทั้งหมด 60 ราย ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ได้งานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา 1 – 6 เดือน (ร้อยละ 33) รองลงมาเป็นผู้ใช้เวลาหางานมากกว่า 18 เดือนขึ้นไป (ร้อยละ 27) และ เป็นผู้ได้งานหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว 7 – 12 เดือน (ร้อยละ 22) ตามลำดับ นอกจากนี้มีผู้ที่ยังไม่ได้งานทำ ร้อยละ 8 โดยที่เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามได้งานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา 11 เดือน

หากพิจารณาที่ผู้ค้างชำระ พบว่าส่วนใหญ่จะได้งานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วมากกว่า 18 เดือนขึ้นไป (ร้อยละ 37) และมีระยะเวลาเฉลี่ย 13 เดือนจึงจะได้งาน อีกทั้งยังมีผู้ที่ยังไม่ได้งานทำอยู่ ร้อยละ 7 อีกด้วย ในขณะที่ผู้ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่ได้งานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว 1-6 เดือน (ร้อยละ 38) และมีระยะเวลาเฉลี่ย 10 เดือนจึงจะได้งานทำ ซึ่งในจำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดนี้ไม่มีผู้ที่ยังไม่ได้งานทำ

5.1.4.2 หลังจากได้งานทำครั้งแรก ผู้ได้งานทำจำนวน 60 คน มีร้อยละ 22 ยังไม่เคยเปลี่ยนงาน อีกร้อยละ 78 ได้เปลี่ยนงานมาแล้ว 1-3 ครั้ง ในจำนวนนี้มีผู้ที่เปลี่ยนงานเพียง 1 ครั้งเท่ากับร้อยละ 37 ส่วนร้อยละ 38 เปลี่ยนงานมาแล้ว 2 ครั้ง และมีร้อยละ 35 ที่เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 3 ครั้ง โดยสรุปผู้ได้งานกว่า 3 ใน 4 ได้เคยเปลี่ยนงานมาแล้วโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง หากพิจารณาที่ผู้ที่ชำระคืนเงินกู้จะพบว่า ในจำนวนผู้ที่ได้งานทำทั้งหมด 21 ราย เป็นผู้ที่เคยเปลี่ยนงาน 15 ราย (ร้อยละ 71) ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 1 ครั้ง (ร้อยละ 47) รองลงมาเป็น 2 ครั้ง และ 3 ครั้ง ด้วยสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 27) และคิดเป็นจำนวนครั้งเฉลี่ยเท่ากับ 2 ครั้ง สำหรับผู้ค้างชำระ เป็นผู้ที่ได้งานทำทั้งหมด 28 ราย ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 23 ราย (ร้อยละ 82) ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 3 ครั้ง (ร้อยละ 44) รองลงมาเคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 2 ครั้ง (ร้อยละ 30) และเคยเปลี่ยนงานมาแล้ว 1 ครั้ง (ร้อยละ 26) ตามลำดับ

5.1.4.3 เมื่อติดตามสถานะการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า โดยรวมเป็นผู้ที่ว่างงานหรือกำลังศึกษาอยู่ (ร้อยละ 34) รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 33) และลูกจ้างชั่วคราวหรือรายวัน (ร้อยละ 20) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ค้างชำระและผู้ชำระคืน พบว่าผู้ค้างชำระ มีสัดส่วนของการว่างงานหรือกำลังศึกษาอยู่ (ร้อยละ 22) มากกว่าผู้ชำระคืน (ร้อยละ 9) และหากเปรียบเทียบอาชีพ พบว่าอาชีพของผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ประจำในบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ หรือรับราชการ (ร้อยละ 59) รองลงมาเป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 32) ส่วนอาชีพของผู้ค้างชำระ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ประจำในบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ หรือรับราชการ (ร้อยละ 39) รองลงมาเป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 22) และประกอบอาชีพในครอบครัวหรือค้าขาย (ร้อยละ 17) ตามลำดับ

5.1.5 ภาระด้านการเงิน

5.1.5.1 ยอดเงินกู้ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ยประมาณ 160,000 บาท ซึ่งผู้กู้มี ยอดเงินที่ต้องชำระตั้งแต่ 14,000 บาท จนถึงประมาณ 360,000 บาท และในจำนวนผู้กู้ 82 ราย นี้พบว่าผู้กู้ยังมี หนี้สินอื่น ๆ อีก 29 ราย (ร้อยละ 35) เป็นจำนวนเงินเฉลี่ยประมาณ 38,000 บาท สำหรับผู้ชำระคืนเงินกู้มียอดเงินกู้โดยเฉลี่ยประมาณ 160,000 บาทที่ต้องชำระ คืน โดยมียอดเงินกู้ตั้งแต่ประมาณ 40,000 บาท จนถึงประมาณ 340,000 บาท ในขณะที่ผู้ ค้างชำระ มียอดเงินกู้โดยเฉลี่ยประมาณ 150,000 บาท ที่ต้องชำระ โดยมียอดเงินกู้ตั้งแต่ 20,000 บาท จนถึง 300,000 บาท นอกจากนี้ผู้ค้างชำระ ร้อยละ 53 ยังมีหนี้สินอื่น ๆ อีก ประมาณ 40,000 บาท ส่วนผู้ชำระคืนเงินกู้มีเพียงร้อยละ 23 ที่มีหนี้สินอื่น ๆ ประมาณ 38,000 บาท ที่ต้องรับผิดชอบ

5.1.5.2 ในเรื่องของเงินสะสมของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า มีร้อยละ 10 ที่มีเงิน สะสม ซึ่งโดยเฉลี่ยต่อคนประมาณ 37,000 บาท ในจำนวนนี้แบ่งเป็นผู้ที่ชำระคืนเงินกู้ตาม กำหนดซึ่งมีเงินสะสม ร้อยละ 32 และมียอดเงินสะสมเฉลี่ยเป็นเงินประมาณ 40,000 บาท จะเห็นได้ว่าสูงกว่ายอดเงินสะสมของผู้ค้างชำระ ซึ่งมีเงินสะสมเฉลี่ย 20,000 บาท และคิด เป็นผู้ที่ไม่มีเงินสะสมร้อยละ 3 ของผู้ค้างชำระทั้งหมด

5.1.5.3 เมื่อพิจารณาที่รายได้และค่าใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า มีผู้ที่รายได้ มากกว่ารายจ่ายอยู่ ร้อยละ 77 โดยมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 6,400 บาท และรายจ่ายเฉลี่ย ประมาณ 5,600 บาท สำหรับผู้ที่ชำระคืนเงินกู้ผลการศึกษาพบว่า เป็นผู้มีรายได้มากกว่า รายจ่าย ร้อยละ 93 โดยมีรายได้เฉลี่ย 6,600 บาท และรายจ่ายเฉลี่ย 4,600 บาท ในขณะที่ผู้ ค้างชำระ พบว่าเป็นผู้มีรายได้มากกว่ารายจ่ายเพียง ร้อยละ 68 โดยมีรายได้เฉลี่ย 6,400 บาท และรายจ่ายเฉลี่ย 6,200 บาท จะเห็นได้ว่าผู้ค้างชำระ มีรายจ่ายใกล้เคียงกับรายได้มาก และมี สัดส่วนผู้ที่มิรายได้สูงกว่ารายจ่าย น้อยกว่าผู้ที่ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด

5.1.5.4 ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ที่ไม่มีรายได้ และผู้มี รายได้น้อยกว่า 4,700 บาท สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาคั้งนี้พบว่าเป็นผู้ที่ไม่ มีรายได้ ร้อยละ 35 และเป็นผู้ที่มิรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ (น้อยกว่า 4,700 บาท) ร้อยละ 10 นอกจากนี้เป็นผู้ที่มีรายได้ตามหรือเกินเกณฑ์ ร้อยละ 55 โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์นั้นมี รายได้เฉลี่ยประมาณ 3,400 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยประมาณ 3,100 บาท และมีหนี้สินอื่น ๆ เฉลี่ย 22,800 บาท ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์หรือเกินเกณฑ์มีรายได้เฉลี่ยและรายจ่าย เฉลี่ยประมาณ 6,500 บาท และ 6,000 ตามลำดับ และมีหนี้สินอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบอีก โดยเฉลี่ยประมาณ 40,000 บาท เมื่อพิจารณาที่ผู้ชำระคืนเงินกู้ที่ไม่มีรายได้มี ร้อยละ 9

และรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 5 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่มีรายได้ตามหรือเกินเกณฑ์ ร้อยละ 86 โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์นั้นมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 4,000 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยประมาณ 3,000 บาท และไม่มีหนี้สินอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์หรือเกินเกณฑ์มีรายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยประมาณ 6,700 บาท และ 4,700 ตามลำดับ และร้อยละ 16 มีหนี้สินอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบอีกโดยเฉลี่ยประมาณ 17,000 บาท สำหรับผู้ค้างชำระ ที่ไม่มีรายได้ มีร้อยละ 25 และรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 17 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์หรือเกินเกณฑ์ ร้อยละ 58 โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์นั้นมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 3,300 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยประมาณ 3,100 บาท และร้อยละ 62 มีหนี้สินอื่น ๆ เฉลี่ย 22,800 บาท ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์หรือเกินเกณฑ์มีรายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยประมาณ 7,300 บาท และ 7,000 ตามลำดับ และมีหนี้สินอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบอีกโดยเฉลี่ยประมาณ 49,000 บาท

จะเห็นว่าผู้ค้างชำระ เป็นผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์หรือเกินเกณฑ์ น้อยกว่าผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด อีกทั้งส่วนใหญ่ยังมีหนี้สินอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนที่สูงกว่าอีกด้วย

5.1.6 ภาวะในการชำระคืนเงินกู้

5.1.6.1 จากการสอบถามผู้กู้ที่ถึงเกณฑ์การชำระเงินกู้ทั้งหมด 82 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้น้อยหรือไม่ได้เลยคิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนผู้ที่พึ่งพาตนเองได้เป็นส่วนมากมีสัดส่วนร้อยละ 27 นอกจากนี้เป็นผู้ที่พึ่งพาตนเองได้ทั้งหมดจนถึงสามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือครอบครัวได้ ร้อยละ 28 โดยผู้ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พึ่งพาตนเองได้เป็นส่วนมากคิดเป็น ร้อยละ 41 และเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งยังช่วยเหลือครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 32 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่พึ่งพาตนเองได้น้อยคิดเป็นร้อยละ 27 ในขณะที่ผู้ค้างชำระ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พึ่งพาตนเองได้น้อยจนถึงไม่ได้เลยคิดเป็นร้อยละ 39 และเป็นผู้ที่พึ่งพาตัวเองได้เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 25 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่พึ่งพาตนเองได้และสามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ ร้อยละ 36

5.1.6.2 สำหรับในเรื่องของภาวะในการชำระคืนเงินกู้ตามเงื่อนไข พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นภาวะในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 45) รองลงมาเห็นว่าเป็นภาวะในระดับปานกลาง (ร้อยละ 38) และเห็นว่าเป็นภาคน้อยจนถึงไม่เป็นภาวะ (ร้อยละ 17) ตามลำดับ ในจำนวนนี้พบว่าผู้ที่ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นภาวะมากถึงมากที่สุด

ที่สุด (ร้อยละ 45) รองลงมาเห็นว่าเป็นภาระในระดับภาระน้อยจนถึงไม่เป็นภาระ (ร้อยละ 32) และเห็นว่าเป็นภาระในระดับปานกลาง (ร้อยละ 23) ตามลำดับ ในส่วนของผู้ค้างชำระ ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นภาระในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) รองลงมาเห็นว่าเป็นภาระในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 30) และเห็นว่าเป็นภาระน้อยจนถึงไม่เป็นภาระเลย (ร้อยละ 14) ตามลำดับ

5.1.6.3 ในเรื่องของแหล่งเงินทุนสนับสนุนนอกจากรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม (ในบางกรณีมีมากกว่า 1 แหล่ง) ได้พบว่าส่วนใหญ่ได้รับเงินสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้อุปการะ และจากครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 56 รองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากการกู้ยืม (ร้อยละ 11) และได้จากเงินรายได้พิเศษ ร้อยละ 4 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่ไม่มีแหล่งเงินอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่าย ร้อยละ 40 ในกรณีที่รายได้ไม่เพียงพอในการชำระคืนหนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามต้องการอาสาทำงานเพื่อชำระคืนเงินกู้คิดเป็นร้อยละ 78 ในส่วนของผู้ที่ชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่ได้รับเงินสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้อุปการะและจากครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 41 ที่เหลือเป็นผู้ที่ไม่มีแหล่งเงินอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 64 ส่วนผู้ค้างชำระร้อยละ 58 ได้รับเงินสนับสนุนจากบิดามารดา และครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 17 ต้องกู้ยืมเงิน และร้อยละ 31 ไม่มีแหล่งเงินอื่นเพื่อสนับสนุนรายได้

5.1.7 การสื่อสารกับกองทุน

5.1.7.1 ผลการติดต่อส่งจดหมายแจ้งหนี้ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ได้รับจดหมายก่อนถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 37 รองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับจดหมายหลังกำหนดชำระคืน ด้วยสัดส่วนร้อยละ 29 และมีผู้ที่ได้รับจดหมายทั้งก่อนและหลังกำหนดอีก ร้อยละ 13 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่ไม่ได้รับ จดหมายใด ๆ ร้อยละ 21 ในส่วนของผู้ที่ชำระคืนเงินกู้พบว่าส่วนใหญ่ได้รับจดหมายก่อนถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 59 รองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับจดหมายหลังกำหนดชำระคืน ด้วยสัดส่วนร้อยละ 27 และมีผู้ที่ได้รับจดหมายทั้งก่อนและหลังกำหนดอีก ร้อยละ 9 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่ไม่ได้รับจดหมายใด ๆ ร้อยละ 9 ในขณะที่ผู้ค้างชำระ ส่วนใหญ่จะได้รับจดหมายหลังกำหนดชำระคืน ร้อยละ 44 รองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับจดหมายก่อนกำหนด คิดเป็นร้อยละ 25 และมีผู้ที่ได้รับจดหมายทั้งก่อนและหลังกำหนดอีก ร้อยละ 17 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่ไม่ได้รับจดหมายใด ๆ ร้อยละ 14

5.1.7.2 ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 10 ได้ติดต่อขอชำระคืนเงินกู้กับธนาคารกรุงไทยฯ โดยไม่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ ร้อยละ 33 ได้ไปติดต่อชำระคืนเงินกู้ภายหลังจากที่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ฉบับแรก ร้อยละ 9 ได้ไปติดต่อชำระคืนเงินกู้ภายหลังจากที่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ฉบับที่สอง ร้อยละ 1 ได้ติดต่อเมื่อได้รับจดหมายแจ้งหนี้มากกว่า 2 ฉบับ มีผู้ซึ่งยังไม่เคยติดต่อกับธนาคารกรุงไทยฯ รวม ร้อยละ 46 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษา ศึกษาต่อ และกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 34 หรือประมาณ 1 ใน 3 เป็นผู้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ร้อยละ 34 เท่ากัน นอกจากนี้เป็นผู้มีปัญหาเนื่องจากการเปลี่ยนงานหรือตกงาน และมีผู้ที่ไม่ทราบกำหนดชำระคืนเพราะไม่ได้รับจดหมายแจ้งหนี้ รวมทั้งมีกรณีผู้ไม่ได้ติดต่อธนาคารกรุงไทยฯ เพราะกลัวถูกดำเนินคดี 1 ราย (ตารางที่ 3.7)

5.1.7.3 ปัญหาด้านข้อมูลจากกองทุน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 52 ต้องการคำแนะนำในกฎระเบียบและเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินตลอดจนการชำระคืนเงินกู้ ร้อยละ 45 ต้องการข้อมูลจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนและวิธีการชำระคืน ร้อยละ 32 มีปัญหาเฉพาะเรื่องที่ต้องการให้กองทุนฯ ช่วยแนะนำหรือแก้ไข นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการกู้ต่อ และการผ่อนหนี้รวมร้อยละ 5

รูปแบบการสื่อสารกับกองทุนที่สะดวกที่สุดคือโทรศัพท์ ร้อยละ 61 เลือกใช้โทรศัพท์ในการติดต่อ รองลงมา ร้อยละ 27 ต้องการสื่อสารกับกองทุนฯ ทางจดหมาย ร้อยละ 6 พร้อมทั้งจะใช้อีเมลล์ (E-mail) และร้อยละ 2 ใช้เว็บไซต์ของกยศ. นอกจากนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามบางรายเลือกวิธีอื่นๆ เช่น การติดต่อผ่านธนาคาร เพื่อน และอาจารย์

5.1.8 ผลการสัมภาษณ์ผู้กู้ในกรณีศึกษา

จากกรณีศึกษาพบว่าพฤติกรรมการชำระคืนหนี้ของผู้กู้มีทั้งผู้ที่มีการจัดสรรรายได้รายจ่ายอย่างดี มีการแบ่งสรรรายได้บางส่วนเก็บสะสมไว้ให้เพียงพอเพื่อชำระคืนหนี้รายปี ส่วนผู้มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้ บางรายได้รับเงินสนับสนุนจากบิดามารดาในการชำระคืนหนี้กองทุนฯ ส่วนผู้มีปัญหาในการชำระคืนหนี้ นอกไปจากผู้ไม่สำเร็จการศึกษา ผู้ไม่มีรายได้ หรือผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังมีผู้ไม่มีวินัยทางการเงิน สร้างหนี้สินใหม่ทั้ง ๆ ที่ยังไม่สามารถชำระคืนหนี้สินเดิม

5.1.9 ข้อคิดเห็นในการดำเนินการเพื่อชำระคืนเงินกู้

5.1.9.1 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะใด ๆ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 52 สำหรับผู้ที่แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่อยากให้มีการแข่งขันนี้ล่วงหน้า 3 – 6 เดือน (ร้อยละ 16) รองลงมาอยากให้มีการผ่อนผันการชำระคืน (ร้อยละ 14) และอยากให้ทางกองทุนฯ ช่วยหางานให้ทำในสัดส่วนที่เท่ากัน นอกจากนั้นมีความเห็นว่าดำเนินงานดีแล้ว (ร้อยละ 4) และเป็นความคิดเห็นอื่น ๆ เช่น การแจ้งเงินค่าปรับ ค่าธรรมเนียมให้ชัดเจน , การดำเนินงานควรทำให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

5.1.9.2 สำหรับปัญหาหรือข้อเสนอแนะที่สำคัญของผู้ชำระคืนเงินกู้ผู้นั้นอยากให้แข่งขันนี้ล่วงหน้า 3 – 6 เดือน ร้อยละ 27 รองลงมาให้ผู้ยืมระยะเวลาการผ่อนผันการชำระคืนนี้มากกว่า 2 ปี ร้อยละ 9 และอยากให้แจ้งเงินค่าปรับ ค่าธรรมเนียมให้ชัดเจนด้วยสัดส่วนที่เท่ากัน นอกจากนั้นเป็นความคิดเห็นอื่น ๆ เช่น อยากให้เจ้าหน้าที่รักบริการและไม่ดูถูกลูกหนี้ และอยากให้มีการประเมินคุณสมบัติของผู้กู้อย่างแท้จริง เป็นต้น

5.1.9.3 ในส่วนของผู้ค้างชำระ พบว่าปัญหาหรือข้อเสนอแนะที่ผู้ค้างชำระเห็นว่าสำคัญได้แก่ อยากให้ผ่อนผันการชำระคืนมากกว่า 2 ปี ร้อยละ 19 รองลงมาอยากให้แข่งขันนี้ล่วงหน้า 3 – 6 เดือน ร้อยละ 11 และเห็นว่าดำเนินงานดีแล้วอีกร้อยละ 6 นอกจากนั้นเป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น อยากให้เปิดโอกาสให้ผู้ที่ยังเรียนไม่จบได้กู้ต่อ ขอให้ส่งเอกสารตามที่อยู่บัตรประชาชน และให้กองทุนช่วยหางาน เป็นต้น

5.1.9.4 ผู้กู้บางส่วนมีปัญหาต้องเสียค่าปรับ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนเงินค่างวดที่ต้องชำระคืน ผู้ไปชำระคืนเงินกู้กับธนาคารกรุงไทยฯหลายรายทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด พบปัญหาในการสอบถามเจ้าหน้าที่ของธนาคาร เพื่อขอทราบจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนแต่ละงวด และรายละเอียดของยอดเงินที่ต้องชำระ โดยเจ้าหน้าที่ธนาคารจะให้คำตอบเพียงว่าสามารถนำเงินเข้าธนาคารเท่าไรก็ได้ เมื่อชำระเงินไม่ครบเพราะไม่ทราบแน่ชัดว่าต้องชำระเงินเป็นจำนวนเท่าไรก็ต้องเสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 12 หรือ 18 เพิ่มจากค่างวดที่ต้องชำระคืนทั้งยังถูกจัดประเภทในผู้ค้างชำระคืนเงินกู้

โดยสรุปผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังให้กองทุนฯได้เข้าไปร่วมแก้ปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ และอยากให้มีแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อย ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้กู้ซึ่งจบการศึกษาไปมีความเป็นอยู่อย่างไร

5.2 ปัญหาจากผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่ายังมีปัญหาต้องปรับปรุงแก้ไขในระบบการติดตามเพื่อให้มีการชำระคืนหนี้กยศ. หลายประการ ทั้งในบทบาทของหน่วยงานหลัก เช่น กยศ. และธนาคารกรุงไทยฯ และปัญหาในส่วนของผู้กู้และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของกยศ. ในปัจจุบันเป็นหน่วยงานเพื่อจัดสรรและบริหารทุนเป็นหลัก โดยมีธนาคารกรุงไทยฯ รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมให้แก่สถานศึกษาและผู้กู้ และการส่งจดหมายติดตามผู้กู้ในการชำระคืนหนี้ รวมทั้งให้บริการข้อมูลแก่ผู้กู้ผ่านศูนย์บริการและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของธนาคารที่เรียกว่า “Help Desk”

ปัญหาประการแรกในการดำเนินงานของหน่วยงานหลัก เช่น กยศ. และธนาคารกรุงไทยฯ คงจะเหมือนกับปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่อาศัยระเบียบปฏิบัติแบบราชการเป็นหลัก คือ มีวิธีการดำเนินงานโดยใช้วิธี “บริหารระเบียบ” มากกว่าการคำนึงถึง “การประสานประโยชน์” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ เป็นสำคัญ

การติดตามหนี้ของกยศ. มีความสำคัญเพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนเป็นทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาใหม่ที่เข้ามาขอรับทุนกู้ยืมกองทุนฯ กฎเกณฑ์ใด ๆ จึงควรเอื้อประโยชน์ให้ผู้กู้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้เต็มกำลังความสามารถ แต่ไม่สร้างภาระแก่ผู้ต้องชำระหนี้จนอาจปฏิเสธภาระหนี้และก่อให้เกิดปัญหาหนี้สูญตามมา

แม้ว่าระเบียบวิธีและกฎเกณฑ์ในขณะนี้ดูเสมือนว่าเอื้อประโยชน์ให้ผู้กู้เป็นอย่างมาก ทั้งระยะเวลาปลอดหนี้ยาวนาน 2 ปี การผ่อนชำระคืนในอัตราก้าวหน้าซึ่งสร้างภาระให้ผู้กู้้น้อยมากในปีแรกของการชำระคืนหนี้ การติดตามผู้กู้รายตัวทางจดหมาย การให้โอกาสขอผ่อนผันในกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนหนี้ แต่ในทางปฏิบัติกฎเกณฑ์เหล่านี้ไม่ได้เอื้อประโยชน์ให้มีการชำระคืนหนี้ตามเป้าหมายด้วยปัญหาหลายประการ ดังนี้

5.2.1 ปัญหาความถูกต้องของข้อมูลและรายงานเพื่อติดตามหนี้

5.2.1.1 ระบบข้อมูลของกองทุนฯ เพื่อใช้ในการติดตามหนี้ยังคงคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงอยู่มาก ตามรายงานของธนาคารกรุงไทยฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2546 มีนักศึกษามธบ. ผู้ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้กยศ. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 – 2546 รวมทั้งสิ้น 4,736 ราย เป็นผู้ไม่เคยติดต่อชำระคืนหนี้รวม 2,147 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 45 (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 รายงานการชำระหนี้ของนักศึกษามธบ.ผู้ครบเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้ยศ. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 – 2546

ปี พ.ศ.	ผู้ครบชำระหนี้		ชำระหนี้สม่ำเสมอ			ชำระหนี้ไม่สม่ำเสมอ			ไม่เคยชำระหนี้		
	รายปี	สะสม	รายปี	สะสม	ม	รายปี	สะสม	ม	รายปี	สะสม	ม
ก่อน 2542	71	71	71	71	-	-	-	-	-	-	-
2542	162	233	67	138	59.2%	62	62	26.6%	33	33	14.2%
2543	414	647	156	294	45.4%	161	223	34.5%	97	130	20.1%
2544	810	1,457	293	587	40.3%	278	501	34.4%	239	369	25.3%
2545	1,195	2,652	346	933	35.2%	292	793	29.9%	557	926	34.9%
2546	2,084	4,736	782	1,71	36.2%	81	874	18.5%	1,221	2,14	45.3%
				5						7	
		4,736		1,71	36.2%		874	18.5%		2,14	45.3%
				5						7	

ที่มา : ข้อมูลจากธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2546

5.2.1.2 จากการตรวจสอบข้อมูลโดยละเอียดของฝ่ายทุนการศึกษา ในจำนวนนี้เป็นผู้จบการศึกษาก่อนหรือภายในปีการศึกษา 2543 ซึ่งครบกำหนดชำระหนี้แล้วในปี พ.ศ.2546 รวม 990 ราย หรือร้อยละ 46 นอกนั้นเป็นผู้ไม่สำเร็จการศึกษาหรือยังไม่สำเร็จการศึกษาแยกได้เป็นผู้พ้นสภาพนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา รวม 659 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 31 ซึ่งรวมผู้ขาดการติดต่อไปโดยไม่ทราบสาเหตุรวม 252 ราย (ร้อยละ 38 ของผู้พ้นสภาพโดยไม่สำเร็จการศึกษา) ผู้พ้นสภาพเพราะผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ 262 ราย (ร้อยละ 40) นอกจากนั้นมีผู้ได้ลาออก 61 ราย (ร้อยละ 9) อีก 84 ราย (ร้อยละ 13) ตรวจสอบไม่พบข้อมูลใดๆ ในจำนวนผู้มีรายชื่อไม่ชำระหนี้ตามรายงานยังเป็นผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาหลังปีการศึกษา 2543 และยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้ในปี พ.ศ.2546 ทั้งสิ้น 260 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 12 และยังเป็นผู้กำลังศึกษาอยู่ 238 ราย คิดเป็นร้อยละ 11 (ตารางที่ 5.2)

จากข้อมูลสถิติของฝ่ายทุนการศึกษาในแต่ละปีจะมีผู้ที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ร้อยละ 35 ถึง ร้อยละ 40 จะเห็นว่าในจำนวนผู้ครบชำระหนี้ในปี พ.ศ.2546 รวม 2,084 รายนั้นได้รวมผู้ยังไม่สำเร็จการศึกษา 743 ราย หรือร้อยละ 36 หากสามารถตรวจสอบข้อมูลผู้ครบชำระหนี้จริงให้ถูกต้อง ก็จะลดภาระในการติดตามหนี้ได้มาก จะเห็น

ว่าสัดส่วนผู้ไม่ชำระหนี้จะลดลง เมื่อระยะเวลาผ่านไปและผู้กู้เหล่านี้สำเร็จการศึกษาและเข้าสู่ระบบการชำระหนี้

จากผู้ไม่ชำระหนี้รวมร้อยละ 45 ของผู้ถูกรายงานว่าครบชำระหนี้ในปี พ.ศ. 2546 สัดส่วนผู้ไม่ชำระหนี้ลดลงตามระยะเวลาเหลือร้อยละ 35 , ร้อยละ 25 , ร้อยละ 20 และร้อยละ 14 ตามลำดับ สำหรับผู้ครบชำระหนี้ในปีก่อนหน้าคือ พ.ศ. 2545 จนถึง พ.ศ.2542

ตารางที่ 5.2 รายงานสถานภาพของนักศึกษามธบ. ผู้ไม่เคยชำระคืนเงินกู้ยศ. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 – 2546

ปีพ.ศ.	ไม่เคยชำระหนี้	**พันสภาพ (ไม่จบ)	จบ 43 หรือ ก่อน	จบ 44 – 46 (ไม่ครบชำระหนี้)	กำลังศึกษา
2542	33	15 45.5%	18 54.5%	0 0.0%	0 0.0%
2543	97	36 37.1%	53 54.6%	4 4.1%	4 4.1%
2544	239	78 32.6%	141 59.0%	6 2.5%	14 5.9%
2545	557	160 28.7%	300 53.9%	37 6.6%	60 10.8%
2546	1,221	370 30.3%	478 39.1%	213 17.4%	160 13.1%
รวม	2,147	659 30.7%	990 46.1%	260 12.1%	238 11.1%

ที่มา : ข้อมูลจากฝ่ายทุนการศึกษา มธบ. มกราคม พ.ศ.2546

**รวมนักศึกษาซึ่งพันสภาพเพราะลาออก แต่ไม่ชำระหนี้ หรือขาดการติดต่อ

ปัญหาสืบเนื่องจากข้อมูลคลาดเคลื่อนในส่วนของผู้ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ เป็นผลให้การรายงานผู้ค้างชำระและผู้ไม่เคยชำระคืนเงินกู้คลาดเคลื่อนไปด้วย นอกจากนี้การจัดชั้นหนี้ของผู้กู้ในปัจจุบันไม่เป็นประโยชน์ในการตามหนี้ ผู้กู้ที่ค้างชำระหนี้ 1 งวดเป็นเวลากว่า 8 เดือน หรือ 241 วันขึ้นไป จะถูกจัดเป็นหนี้ค้างชำระสูงสุดคือ A8 A1 หมายถึงผู้ไม่ค้างชำระ A2 หมายถึงผู้ค้างชำระ 1 – 30 วัน เป็นต้น ถ้าผู้กู้อยู่ในชั้นหนี้ A8 กองทุนฯอาจดำเนินการทวงหนี้โดยทนายความหรือมีมาตรการอื่นในการติดตามหนี้ตามการพิจารณาของผู้จัดการกองทุนฯ จะเห็นว่าเมื่อรายชื่อผู้ครบกำหนดชำระหนี้คลาดเคลื่อนถึงร้อยละ 36 ผู้กู้เหล่านี้แม้ยังไม่ครบกำหนดชำระหนี้แต่อยู่ในข่ายเป็นผู้ต้องดำเนินการทวงถามหนี้โดยทนายความทั้งสิ้น นอกจากนั้นผู้กู้ส่วนใหญ่ไม่ได้ชำระหนี้ตรงวันแม้ในกลุ่มผู้ชำระคืนเงินกู้สม่ำเสมอ ร้อยละ 64 เคยชำระคืนเงินกู้ล่าช้าและต้องเสียค่าปรับมาแล้ว นอกจากนี้ถ้าผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ไม่ครบถ้วน แม้จะค้างเพียงเบี๊ยะปรับก็จะถูกจัดเป็นผู้ค้างชำระเงินกู้

เนื่องจากระบบข้อมูลของธนาคารกรุงไทยฯ ไม่สมบูรณ์ เมื่อผู้กู้มีปัญหาต้องชำระคืนหนี้ล่าช้าทางธนาคารจะไม่สามารถให้ข้อมูลยอดเงินที่ต้องชำระทั้งหมด และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยขอให้ผู้กู้ชำระคืนตามสะดวก เมื่อผู้กู้ชำระคืนไม่ครบก็จะต้องเสียค่าปรับเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้กู้ และเป็นผลให้มีผู้ค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นทั้งที่ผู้กู้เองไม่มีเจตนาที่จะค้างชำระหนี้ ปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อไปยังสถาบันการศึกษาซึ่งถูกรายงานว่ามีจำนวนผู้หนีค้ำชำระสูง

5.2.1.3 ปัญหาของผู้กู้ซึ่งถูกทวงหนี้ในขณะที่ยังเป็นผู้กู้กองทุนฯ ในกรณีที่ผู้กู้เคยกู้เงินกองทุนฯ ในสถาบันการศึกษาเดิมทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับ ปวส. เมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และได้สิทธิกู้ยืมเงินกองทุนฯ ก็ยังอาจถูกทวงหนี้ เนื่องจากไม่มีระบบตรวจสอบข้อมูลที่ดีอันจะช่วยลดภาระงานของกองทุนฯ ในการติดตามผู้กู้ และลดภาระของผู้กู้และสถานศึกษาในการชี้แจงข้อเท็จจริง

5.2.1.4 ข้อมูลที่อยู่ผู้กู้ในปัจจุบันเป็นสถานที่ติดต่อเมื่อผู้กู้ทำสัญญากู้ยืม ซึ่งระยะเวลาการทำสัญญากู้ยืมห่างจากเวลาที่มีการส่งจดหมายติดตามผู้กู้อย่างน้อย 3 ปี นักศึกษาจากต่างจังหวัดหรือผู้ที่อยู่ไกลสถานศึกษาจะเข้าหอพักเพื่ออาศัยชั่วคราวระหว่างการศึกษา และมีการย้ายที่พักอาศัยเมื่อจบการศึกษาและได้งานทำ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่ผิดพลาด ไม่ครบถ้วน ทั้งข้อมูลที่อยู่ของผู้กู้และผู้ปกครอง ทำให้การติดตามผู้กู้ทำได้ยาก

5.2.1.5 ในการสืบค้นข้อมูลผู้กู้จากเอกสารสัญญาพบว่า การทำเอกสารสัญญาหลายฉบับเป็นรายปี ทำให้ยากแก่การสืบค้นตรวจสอบระยะเวลาการกู้ จำนวนเงินกู้ รวมทั้งข้อมูลที่อยู่ของผู้กู้และผู้ปกครอง ในกรณีที่ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ จึงยากแก่การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

5.2.1.6 ข้อมูลผู้กู้ของสถานศึกษาและของธนาคารกรุงไทยฯ มีการจัดเก็บแยกกันเป็นการทำงานซ้ำซ้อน เมื่อตรวจสอบข้อมูลจะเห็นว่าข้อมูลทั้งสองชุดคลาดเคลื่อนกันตลอดเวลา ทำให้ไม่ทราบว่าข้อมูลชุดใดถูกต้อง สร้างปัญหาในทางปฏิบัติเพิ่มภาระในการตรวจสอบข้อมูลและลดประสิทธิภาพในการทำงาน

นอกจากนี้ผู้กู้ไม่มีโอกาสตรวจสอบข้อมูลของตนเอง จึงเกิดกรณีที่ผู้กู้ถูกระบุว่ามีหนี้สินที่ตนเองไม่ได้ก่อ และผู้กู้มีหนี้ค้ำชำระหรือเบี้ยปรับโดยผู้กู้ไม่ทราบ เพราะคิดว่าได้ติดต่อขอชำระหนี้ให้ครบถ้วนแล้ว

5.2.2 ปัญหาความพร้อมของบัณฑิตในการชำระคืนเงินกู้ยศ.

เนื่องจากการศึกษานี้ครอบคลุมผู้ครบชำระหนี้ในปี พ.ศ.2542 จนถึงปี พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มีผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ จะเห็นว่าผู้กู้ส่วนใหญ่ต้องใช้ระยะเวลาในการหางานภายหลังจบการศึกษา และมีการเปลี่ยนงานในระยะแรกทำให้ไม่มีความมั่นคงทางการเงิน

5.2.2.1 ผู้กู้ใช้เวลาหางานครั้งแรกโดยเฉลี่ย 11 เดือน มีผู้ได้งานใน 6 เดือนแรก หลังจากสำเร็จการศึกษา เพียง 1 ใน 3 หรือร้อยละ 33 อีกร้อยละ 22 ได้งานภายใน 1 ปี ผู้ได้งานร้อยละ 80 เคยเปลี่ยนงานโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง

5.2.2.2 ผู้มีรายได้มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยร้อยละ 87 ของรายได้ ผู้ชำระคืนเงินกู้มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยร้อยละ 70 ของรายได้ ในขณะที่ผู้ค้างชำระมีรายจ่ายเฉลี่ยร้อยละ 97 ของรายได้ นอกจากนี้ผู้ค้างชำระร้อยละ 42 เป็นผู้ยังไม่มีรายได้หรือมีรายได้ต่ำกว่า 4,700 บาทซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ต้องชำระคืนเงินกู้อีกร้อยละ 58 ของผู้ค้างชำระซึ่งมีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้มีรายจ่ายสูงค้างได้กล่าวแล้วส่วนใหญ่ยังมีหนี้สินอื่นเฉลี่ยรายละ 48,500 บาท

5.2.2.3 จากการศึกษาของ King และ Frishberg (2001) ได้พบว่าผู้กู้เงินเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกาสามารถจัดสรรเงินได้ไม่เกินร้อยละ 8 ของรายได้ เพื่อใช้ในการชำระคืนหนี้ สำหรับผู้กู้ยศ. ซึ่งมีรายได้ในเกณฑ์ที่ต้องชำระคืนเงินกู้ตั้งแต่ประมาณ 5,000 บาท (เกณฑ์ขั้นต่ำ 4,700 บาท) จนถึง 6,500 บาท (รายได้เฉลี่ย) ควรจัดสรรเงินเพื่อชำระคืนหนี้ได้ไม่เกินเดือนละ 400 – 500 บาท ตามเกณฑ์ของ King และ Frishberg เมื่อเปรียบเทียบกับยอดเงินกู้ที่ต้องชำระคืนไม่เกิน 350,000 บาทต่อราย ผู้กู้จะมีจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระคืนไม่เกินเดือนละ 450 บาท จึงไม่เกินกำลังของผู้ที่มีรายได้ แต่โดยเฉลี่ยผู้กู้มียอดเงินกู้ยืมเพียง 160,000 บาทต่อราย และมีภาระต้องชำระคืนหนี้เงินกู้เพียง 2,400 บาทในปีแรกหรือเดือนละ 200 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 ของรายได้ขั้นต่ำ จะเห็นว่าตามข้อเท็จจริงภาระในการชำระคืนเงินกู้ไม่ได้เกินกำลังของผู้มีรายได้

เมื่อตรวจสอบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้กู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้วจากกรณีศึกษา จะเห็นว่าผู้กู้ซึ่งเริ่มทำงานมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 6,000 บาท สร้างภาระจากการซื้อเครื่องเสียงเงินผ่อน เดือนละประมาณ 1,200 บาท มีภาระค่าใช้จ่ายจากโทรศัพท์มือถือเดือนละ 500 – 600 บาท พร้อมทั้งรับภาระใช้คืนเงินกู้ปีละ 3,000 บาท หรือเดือนละ 250 บาท โดยไม่ได้เป็นปัญหามากนักถ้ามีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

เมื่อพิจารณารายจ่ายเฉลี่ยของผู้ชำระคืนเงินกู้เท่ากับ 4,600 บาทต่อเดือน ในขณะที่รายได้เฉลี่ยเท่ากับ 6,500 บาทต่อเดือน จะเห็นว่าสอดคล้องกับรายงานซึ่งผู้ชำระคืนเงินกู้ได้ระบุไว้ว่า ฟังตนเองได้เป็นส่วนมาก และโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าการใช้คืนเงินกู้เป็นภาระปานกลาง

5.2.2.4 ปัญหาผู้ค้างชำระคืนเงินกู้ยศ. แยกได้เป็นผู้ชำระคืนเงินกู้แต่ไม่สม่ำเสมอ ผู้ไม่เคยชำระคืนเงินกู้ และผู้ถูกทวงหนี้ก่อนกำหนด ปัญหาของผู้ถูกทวงหนี้ก่อนกำหนดเป็นปัญหาที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

ในส่วนของผู้ชำระคืนเงินกู้แต่ไม่สม่ำเสมอ มีทั้งผู้ที่รอดหมายเดือนจากกองทุนฯ บางรายละเอียดไม่ได้ใส่ใจในกำหนดวันครบชำระ และมีผู้ที่ประสบปัญหาการเงินเป็นครั้งคราว รวมทั้งผู้เปลี่ยนงานและตกงาน จะเห็นได้ว่าแม้ในกลุ่มผู้ชำระคืนเงินกู้สม่ำเสมอ ส่วนใหญ่เคยชำระคืนเงินกู้ล่าช้าและต้องเสียเบี้ยปรับมาแล้ว

ปัญหาที่ควรต้องมีแนวทางแก้ไขที่เป็นรูปธรรมคือผู้ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้แต่ไม่เคยได้ติดต่อขอผ่อนผันหรือขอชำระคืนเงินกู้ จากการติดตามผู้กู้บางรายที่ถูกทวงหนี้ 3 งวดขึ้นไป ยังมีผู้ที่ละเลยการชำระหนี้ โดยเฉพาะผู้ที่ช่วยเหลืออาชีพของครอบครัว ไม่ได้มีรายได้ของตนเองเป็นตัวเงินที่แน่นอน บางกรณีผู้กู้เดินทางไปต่างประเทศและไม่ได้มอบหมายให้มีผู้ติดต่อกองทุนฯ

ปัญหาผู้ที่ละเลยการติดต่อชำระคืนหนี้ยังรวมไปถึงผู้ที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ชำระคืนเงินกู้แล้ว แต่มีรายจ่ายที่ต้องรับภาระสูงกว่ารายได้ ในกลุ่มนี้มีทั้งผู้ที่ต้องรับภาระของผู้ปกครองหรือครอบครัวซึ่งไม่มีรายได้ และมีผู้ที่ครอบครัวหรือผู้ปกครองต้องสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายให้บางส่วน สร้างภาระและความหนักใจให้กับผู้ปกครอง ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขคือ ปัญหาของผู้ที่ไม่มีวินัยทางการเงิน สร้างหนี้สินใหม่เพิ่มเติมจากหนี้สินเดิม

กรณีที่ผู้กู้ไม่มีรายได้ใด ๆ เลยต้องอาศัยผู้ปกครองซึ่งมีฐานะขาดสนอยู่แล้ว เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้กู้บางรายที่ได้กู้ยืมเงินยศ. แต่ไม่มีโอกาสได้เรียนจบการศึกษาตามเป้าหมาย

5.2.2.5 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ชำระคืนเงินกู้ในปัจจุบันประมาณ 1 ใน 3 ได้งานภายใน 6 เดือน หลังจากสำเร็จการศึกษา และประมาณ 1 ใน 3 เห็นว่าการชำระคืนเงินกู้เป็นภาระน้อยหรือไม่ได้เป็นภาระแต่อย่างใด ผู้กู้เหล่านี้บางรายได้ติดต่อธนาคารกรุงไทยฯ เพื่อชำระคืนเงินกู้บางส่วนก่อนกำหนด แต่ถูกปฏิเสธเพราะเจ้าหน้าที่อ้างว่าไม่มีข้อมูลผู้กู้ขอให้รอจนครบระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ผู้กู้เหล่านี้ควรได้รับการสนับสนุนให้ชำระคืนเงินกู้

ล่วงหน้าได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ทั้งในระยะเวลาปลอดหนี้ และตลอดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปีในปัจจุบัน เป็นอัตราดอกเบี้ยที่รัฐบาลต้องสนับสนุนดอกเบี้ยส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยปกติ

การชำระคืนเงินกู้เร็วขึ้นหมายถึงการลดดอกเบี้ยในส่วนที่รัฐบาลต้องจ่าย เพิ่มโอกาสให้มีทุนหมุนเวียนไปสู่ผู้กู้รายใหม่ เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา ลดภาระหนี้สิน และสร้างความเป็นไทให้ผู้กู้ซึ่งไม่ได้มีความจำเป็นต้องอาศัยเงินกู้แล้ว และลดโอกาสที่ผู้กู้จะนำรายได้เหลือจ่ายไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หรือสร้างภาระผูกพันใหม่ก่อนที่จะชำระคืนหนี้สินเดิม

5.2.2.6 ในกรณีที่ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ล่าช้า กองทุนฯได้กำหนดบทลงโทษ โดยกำหนดอัตราค่าปรับร้อยละ 12 ต่อปีถ้าค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน และอัตราค่าปรับเพิ่มเป็นร้อยละ 18 ต่อปี ถ้าค้างชำระเกิน 12 เดือน มาตรการดังกล่าวอาจจะช่วยสร้างวินัยในการใช้คืนเงินกู้ให้กับผู้กู้โดยรวม แต่อาจจะสร้างภาระเพิ่มเติมให้ผู้กู้ที่ประสบปัญหาเฉพาะหน้าทางการเงิน และเป็นการลงโทษเกินกว่าเหตุ ควรจะได้มีการศึกษาผลได้และผลเสียให้ชัดเจน และมาตรการลงโทษควรจะเป็นธรรมต่อผู้กู้

5.2.2.7 ในระบบการดำเนินงานของกองทุนฯในปัจจุบันนั้น บทบาทของกยศ. เป็นผู้จัดสรรทุนเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ในขณะที่ธนาคารกรุงไทยฯ มีจุดประสงค์หลักในการรักษาผลประโยชน์ของธนาคารในฐานะคู่สัญญาของกยศ. แต่การดำเนินงานของกองทุนฯในปัจจุบันมีผลกระทบไปถึงผู้กู้จำนวนมากซึ่งกำลังจัดสรรรายได้ของตนเอง เพื่อใช้คืนหนี้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของตนเองไปอีก 15 ปีข้างหน้าหลังจบการศึกษา ผู้กู้เหล่านี้บางรายถูกทวงหนี้ก่อนกำหนด หรือถูกทวงหนี้ซึ่งตนเองไม่ได้ก่อ ผู้กู้บางรายสร้างหนี้สินโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และไม่ได้จบการศึกษา และยังมีกรณีที่ผู้กู้ได้ลงทะเบียนชำระหนี้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นกัน

แม้กองทุนฯจะได้สร้างประโยชน์ให้กับผู้กู้ที่ประสบความสำเร็จจำนวนมาก แต่กองทุนฯ ก็จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้กู้ที่ประสบปัญหา และควรได้กำหนดให้มีหน่วยงานเพื่อดูแลปกป้องผลประโยชน์ของผู้กู้ซึ่งจำนวนมากได้สร้างปัญหาให้ตนเองด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการเงิน และต้องการคำแนะนำช่วยเหลือ ทั้งจากผู้มีความรู้โดยเฉพาะในการบริหารจัดการการเงินและผู้มีจิตวิทยา ซึ่งที่ระบบ “Help Desk” ในปัจจุบันไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ โดยสรุปผู้กู้จำนวนหนึ่งต้องการความช่วยเหลืออย่างจริงจังโดยหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบ เพื่อให้ตนเองเป็นส่วน

หนึ่งของผู้พร้อมชำระคืนเงินกู้ หน่วยงานดังกล่าวควรมีจุดประสงค์หลักว่าต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้กู้เป็นสำคัญ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาข้างต้นคณะผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 จัดทำฐานข้อมูลผู้กู้ยืมเพื่อใช้ร่วมกันระหว่าง กยศ. ธนาคารกรุงไทยฯ สถาบันการศึกษา และผู้กู้ ผู้กู้ควรมีสิทธิตรวจสอบข้อมูลและสถานภาพของผู้กู้เองได้ตลอดเวลา เพื่อลดความผิดพลาดของข้อมูล

5.3.2 เชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้กู้ยืมกับฐานข้อมูลบัตรประชาชน ฐานข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมและกรมสรรพากร เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลร่วมกันตามความจำเป็น

5.3.3 จัดตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลผลประโยชน์ของผู้กู้และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางการเงินและทางด้านจิตวิทยา ซึ่งพร้อมที่จะให้คำแนะนำปรึกษา (Counseling) ทั้งในการตัดสินใจกู้ยืม วิธีการบริหารจัดการการเงิน ช่วยเหลือในการปรับโครงสร้างหนี้ถ้าจำเป็น ให้คำแนะนำผู้มีปัญหาในด้านการศึกษา ตลอดจนปัญหาครอบครัว เพื่อให้ผู้กู้มีโอกาสสำเร็จการศึกษา และมีงานทำที่มั่นคงพร้อมรับภาระหนี้ที่ตนได้ก่อขึ้น ในการนี้อาจจะร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีความพร้อมโดยให้มีเครือข่ายทั่วประเทศ

5.3.4 สนับสนุนให้สถาบันการเงินมากกว่า 1 แห่ง ได้มีโอกาสแข่งขันกันเพื่อเสนอบริการใหม่ ๆ อันเป็นการจูงใจให้ผู้กู้ชำระคืนหนี้ และขณะเดียวกันสร้างวินัยทางการเงินให้กับผู้กู้ เพื่อลดปัญหาการดำเนินงานของหน่วยงานในลักษณะบริหารระเบียบ และ
 ละเอียดการประสานประโยชน์

5.3.5 ให้มีการศึกษาวิเคราะห์สถิติการให้กู้ยืมและการชำระคืนหนี้รายสถาบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการแก้ปัญหาให้ตรงตามเป้าหมาย เช่น สถานศึกษาที่ผู้เรียนยากจนมากอาจจำเป็นต้องมีการสนับสนุนทุนการศึกษาให้เปล่าเพิ่มเติมจากทุนกู้ยืม หรือในกรณีที่ผู้รับทุนไม่พร้อมจะรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรได้มีการแนะนำให้เลือกเข้าฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสม รวมทั้งอาจจะใช้เป็นข้อมูลประกอบสำหรับผู้กู้ใหม่ในการเลือกสถานศึกษา และเลือกอาชีพที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต

นอกจากนี้ยังอาจใช้เป็นข้อมูลในการสร้างระบบจูงใจ (Incentive) เพื่อให้สถานศึกษาสร้างมาตรการที่เหมาะสมในการจัดสรรเงินกู้ยืมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกองทุนฯ

5.3.6 ดำเนินการให้มีมาตรการสนับสนุนผู้พร้อมชำระคืนเงินกู้ให้ได้ชำระคืนเงินกู้อีก่อนกำหนด เช่น ให้ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ได้ตามความสมัครใจในระยะเวลาปลอดหนี้โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย รวมทั้งลดดอกเบี้ยสำหรับค่างวดที่ชำระคืนก่อนกำหนดตลอดระยะเวลาการชำระคืนหนี้ โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ธนาคาร ค่าตอบแทนของธนาคารควรขึ้นกับจำนวนเงินที่ผู้กู้เข้ามาชำระคืนนี้ก่อนกำหนดและเข้ามาชำระคืนนี้ตามกำหนดโดยไม่ต้องเสียค่าปรับ ในกรณีที่ผู้ชำระคืนเงินกู้ล่าช้าและมีค่าปรับมากโดยไม่มีเหตุสมควร ควรลดค่าตอบแทนธนาคาร และควรได้มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาให้มีการดูแลนักศึกษาผู้กู้ให้เข้าใจเรื่องวินัยการเงินตั้งแต่ขณะที่ยังศึกษาอยู่ การอบรมผู้กู้ให้มีวินัยทางการเงินจะเป็นการสร้างอนาคตให้กับผู้กู้ สร้างความยั่งยืนให้กับกองทุนฯ และสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต มาตรการดังกล่าวจึงเป็นมาตรการที่สำคัญยิ่ง

จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย

5.3.7 จัดให้สถาบันการเงินที่ไม่มีผลประโยชน์ได้เสียเป็นผู้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้กู้ จัดประเภทผู้กู้ยืม ความสามารถใช้จ่ายเงินกู้ยืม รายได้ของผู้กู้เมื่อจบการศึกษาแล้ว และอัตราการใช้จ่ายเงินกู้ที่เหมาะสม เพื่อให้มีการจัดสรรเงินกู้ยืมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เงินกู้ที่ได้รับคืนมาสามารถนำไปให้ผู้กู้อย่างใหม่ เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนรายอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- เกษร ชินเมธีพิทักษ์ และคณะ “ความต้องการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.” กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2545.
- สมชัย ฤชุพันธุ์ และ ชลธาร วิศรุตวงศ์ “แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา.” กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.
- Albrecht, Douglas and Ziderman, Adrian “**Deferred Cost Recovery for Higher Education: Student Loan Programs in Developing Countries**” World Bank Discussion Papers 137, The World Bank Washington, D.C., 1991
- King, Tracey and Frishberg, Ivan. “**Big Loans Bigger Problems: A Report on the Sticker Shock of Student Loans**” The State Public Interest Research Groups, March 2001.
<http://www.pirg.org/highered/studentdebt/finaldebtreport.PDF>
- United Nations Education Scientific , and Cultural Organization (UNESCO) Institute for Statistics 2002. **World Education Indicators** . Paris : UNESCO. 2002
- Ziderman , Adrian. “**The Student Loans Scheme in Thailand: A Review and Recommendation for Efficient and Equitable Functioning of the Scheme.**” Prepared for UNESCO – Bangkok as Part of the Asian Development Bank Social Sector Program Loan , July 1999.
- “**1998 Reauthorization of the Higher Education Act Loan Changes**”
http://www.collegezone.com/media/VOL17No11June92000_1.pdf
- “**Briefing on the National Default Rates**” U.S. Department of Education. September 16, 2003
<http://www.ed.gov/offices/OSFAP/defaultmanagement/cdr.html>
- “**Cohort Default Rate Guide**” U.S. Department of Education. 2001
<http://www.ifap.ed.gov/drmaterials/finalcdrg.html>
- “**Disbursement Scheduling Based On Default Rate**” NSLP Operations Alert: Volume 00/Issue 10; October 20, 2000. <http://www.nslp.org/opsalert/001022/>

“Rates of Return on Investments in Education” World Bank Education Statistics Database

<http://devdata.worldbank.org/edstats/site.asp>

<http://www1.worldbank.org/education/edstats/index.html>

“Student Loans: Default Rates Need to Be Computed More Appropriately” GAO/HEHS-99-135

United States General Accounting Office. GAO Report to Congressional Requesters. July 1999.

<http://www.gao.gov/archive/1999/he99135.pdf>